

D. JUNIUS

JUVENALIS

AQUINAS,

ET

AULUS

PERSIUS

FLACCUS.

K

J

U/ENALIS

U/ENALIS

HE

U/ENALIS

U/ENALIS

EX

DECII JUNII
JUVENALIS

AQUINATIS
SATIRAE;

EX RECENSIONE
HENRICI CHRISTIANI HENNINII
FIDELITER EXPRESSAE.

GLASGUAE,
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
M.DCC.L.

DE OFFICIO

LIBER

DE OFFICIO

DE OFFICIO

DE OFFICIO

DE OFFICIO

DE OFFICIO

DE OFFICIO

DE OFFICIO

DE OFFICIO

S
Imp
Hic e
Tele
Scrip
Nota
Mart
Vol
Acac
Pelli
Fron
Semp
Expe
Et n
Con
Dorn
Vati
Cur
Per
Si v
Cum
Figa
Patr
Quo
Cum

D. JUNII JUVENALIS

SATIRAE.

SATIRA I.

Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam,
Vexatus toties rauci Theseide Codri?
Impune ergo mihi recitaverit ille togatas,
Hic elegos? impune diem consumserit ingens
Telephus? aut summi plena jam margine libri
Scriptus et in tergo necdum finitus Orestes?
Nota magis nulli domus est sua, quam mihi lucus
Martis: et Aeoliis vicinum rupibus antrum
Volcani. quid agant venti, quas torqueat umbras
Aeacus: unde alius furtivae devehat aurum
Pelliculae, quantas jaculetur Monychus ornos:
Frontonis platani, convulsaque marmora clamant
Semper, et assiduo ruptae lectore columnae.
Expectes eadem a summo minimoque poetâ.
Et nos ergo manum ferulae subduximus, et nos
Consilium dedimus Sullae, privatus ut altum
Dormiret? stulta est clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, periturae parcere chartae.
Cur tamen hoc potius libeat decurrere campo,
Per quem magnus equos Auruncae flexit alumnus:
Si vacat et placidi rationem admittitis, edam.
Cum tener uxorem ducat spado, Maevia Tuscum
Figat aprum, et nuda teneat venabula mamma:
Patricios omneis opibus quum provocet unus,
Quo tondente gravis juveni mihi barba sonabat:
Cum pars Niliacae plebis, cum verna Canopi

Crispinus, Tyrias humero revocante lacernas,
 Ventilet aestivum digitis sudantibus aurum,
 Nec sufferre queat majoris pondera gemmae :
 Difficile est satyram non scribere : nam quis iniquae
 Tam patiens urbis, tam ferreus, ut teneat se ?
 Caussidici nova cum veniat lectica Mathonis
 Plena ipso ; post hunc magni delator amici,
 Et cito rapturus de nobilitate comesa,
 Quod superest, quem Massa timet, quem munere palpat
 Carus, et a trepido Thymele summissa Latino :
 Cum te summoveant, qui testamenta merentur
 Noctibus, in coelum quos evehit optima summi
 Nunc via processus, vetulae vesica beatae !
 Unciolam Proculeius habet, sed Gillo deuncem :
 Parteis quisque suas ad mensuram inguinis heres
 Accipiat sane mercedem sanguinis, et sic
 Palleat, ut nudis pressit qui calcibus anguem,
 Aut Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.
 Quid referam, quanta siccum jecur ardeat ira,
 Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator
 Pupilli prostantis ? et hic damnatus inani
 Iudicio (Quid enim salvis infamia nummis ?)
 Exsul ab octava Marius bibit, et fruitur Dis
 Iratis : at tu victrix provincia ploras.
 Haec ego non credam Venusina digna lucerna ?
 Haec ego non agitem ? sed quid magis Heracleas,
 Aut Diomedas, aut mugitum Labyrinthi,
 Et mare percussum puero, fabrumque volentem :
 Cum leno accipiat moechi bona, si capiendi
 Jus nullum uxori, doctus spectare lacunar,
 Doctus et ad calicem vigilantem stertere naso :
 Cum fas esse putet curam sperare cohortis,
 Qui bona donavit praesepibus, et caret omni
 Majorum censu, dum pervolat axe citato
 Flaminiam : puer Automedon nam lora tenebat,

Ipse lacernatae cum se jactaret amicae.
Nonne libet medio ceras implere capaces
Quadrivio: cum jam sextâ cervice feratur
Hinc atque inde patens, ac nuda paene cathedra,
Et multum referens de Maecenate supino
Signator falso, qui se lautum, atque beatum
Exiguis tabulis, et gemma fecerat uda?
Occurrit matrona potens, quae molle Calenum
Porrectura viro miscet sitiente rubetam,
Instituitque rudes melior Locusta propinquas
Per famam et populum nigros efferre maritos.
Aude aliquid brevibus Gyaris et carcere dignum,
Si vis esse aliquis: Probitas laudatur, et alget.
Criminibus debent hortos, praetoria, mensas,
Argentum vetus, et stantem extra pocula caprum.
Quem patitur dormire nurus corruptor avarae,
Quem sponsae turpes, et praetextatus adulter?
Si natura negat, facit indignatio versum,
Qualemcumque potest: qualeis ego, vel Cluvienus.
Ex quo Deucalion nimbis tollentibus aequor
Navigio montem ascendit, sorteisque poposcit,
Paulatimque anima caluerunt mollia saxa,
Et maribus nudas ostendit Pyrrha Puellas:
Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas,
Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.
Et quando uberior vitiorum copia? quando
Major avaritiae patuit sinus? alea quando
Hos animos? neque enim oculis comitantibus itur
Ad casum tabulae, posita sed luditur arca.
Praelia quanta illic dispensatore videbis
Armigero! simplexne furor sestertia centum
Perdere, et horrenti tunicam non reddere servo?
Quis totidem erexit villas? quis fercula septem
Secreto coenavit avus? nunc sportula primo
Limine parva sedet, turbae rapienda togatae.

Ille tamen faciem prius inspicit, et trepidat, ne
Suppositus venias, ac falso nomine poscas.
Agnitus accipies, jubet a praecone vocari
Ipsos Trojugenas. nam vexant limen et ipsi
Nobiscum: da Praetori, da deinde Tribuno.
Sed libertinus prior est: prior, inquit, ego adsum.
Cur timeam? dubitemve locum defendere: quamvis
Natus ad Euphratem, molles quod in aure fenestrae
Arguerint, licet ipse negem? sed quinque tabernae
Quadringenta parant. quid confert purpura major
Optandum, si Laurenti custodit in agro
Conductas Corvinus oveis? ego possideo plus
Pallante, et Licinis. expectant ergo tribuni:
Vincant divitiae: sacro nec cedat honori,
Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis:
Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum
Majestas: etsi funesta pecunia templo
Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras,
Ut colitur pax, atque fides, victoria, virtus,
Quaeque salutato crepitat concordia nido.
Sed cum summus honor finito computet anno,
Sportula quid referat, quantum rationibus addat:
Quid facient comites, quibus hinc toga, calceus hinc est,
Et panis, fumusque domi? densissima centum
Quadranteis lectica petit, sequiturque maritum
Languida, vel praegnans, et circumducitur uxor.
Hic petit absenti, nota jam callidus arte,
Ostendens vacuam, et clausam pro conjuge sellam.
Galla mea est, inquit. citius dimitte. moraris?
Profer Galla caput. noli vexare, quiescit.
Ipse dies pulchro distinguitur ordine rerum:
Sportula, deinde forum, jurisque peritus Apollo,
Atque triumphales, inter quas ausus habere
Nescio quis titulos Aegyptius, atque Arabarches:
Cujus ad effigiem non tantum mejere fas est.

Vestibulis abeunt veteres, lassique clientes,
 Votaque deponunt, quanquam longissima, coenae,
 Spes homini. caulis miseris, atque ignis emendus.
 Optima silvarum interea, pelagique vorabit
 Rex horum, vacuisque toris tantum ipse jacebit.
 Nam de tot pulchris, et latis orbibus, et tam
 Antiquis, una comedunt patrimonia mensa.
 Nullus jam parasitus erit. sed quis feret istas
 Luxuriae sordes? quanta est gula, quae sibi totos
 Ponit apros, animal propter convivia natum!
 Poena tamen praesens, cum tu deponis amictus
 Turgidus, et crudum pavonem in balnea portas.
 Hinc subitae mortes, atque intestata senectus.
 It nova, nec tristis per cunctas fabula coenas:
 Ducitur iratis plaudendum funus amicis.
 Nil erit ulterius, quod nostris moribus addat
 Posteritas: eadem cupient, facientque minores.
 Omne in praecipiti vitium stetit. utere velis,
 Totos pande sinus. dicas heic forsitan, unde
 Ingenium par materiae? unde illa priorum,
 Scribendi quodcunque animo flagrante liberet,
 Simplicitas, cujus non audeo dicere nomen?
 Quid refert dictis ignoscat Mutius, an non?
 Pone Tigellinum: taeda lucebit in illa,
 Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant,
 Et latum media sulcum deducet arena.
 Qui dedit ergo tribus patruis aconita, vehatur
 Pensilibus plumis, atque illinc despiciet nos:
 Cum veniet contra, digito compesce labellum:
 Accusator erit, qui verbum dixerit, hic est.
 Securus licet Aeneam, Rutilumque ferocem
 Committas: nulli gravis est percussus Achilles,
 Aut multum quaesitus Hylas, urnamque secutus.
 Ense velut stricto, quoties Lucilius ardens
 Infremuit, rubet auditor, cui frigida mens est

Criminibus, tacita sudant praecordia culpa.
 Inde irae, et lachrymae. tecum prius ergo voluta
 Haec, animo ante tubas: galeatum sero duelli
 Poenitet. experiar, quid concedatur in illos,
 Quorum Flaminia tegitur cinis, atque Latina.

SATIRA II.

ULtra Sauromatas fugere hinc libet, et glaciale
 Oceanum, quoties aliquid de moribus audent,
 Qui Curios simulant, et Bacchanalia vivunt,
 Indocti primum: quanquam plena omnia gypso
 Chryssippi invenies. nam perfectissimus horum est,
 Si quis Aristotelem similem, vel Pittacon emit,
 Et jubet archetypos pluteum servare Cleanthas.
 Frontis nulla fides. quis enim non vicus abundat
 Tristibus obscenis? castigas turpia, cum sis
 Inter Socraticos notissima fossa cinaedos:
 Hispida membra quidem, et durae per brachia setae
 Promittunt atrocem animum: sed podice laevi
 Caeduntur tumidae, medico ridente, mariscae.
 Rarus sermo illis, et magna lubido tacendi,
 Atque supercilio brevior coma. verius ergo,
 Et magis ingenue Peribomius: hunc ego fatis
 Imputo, qui vultu morbum, incessuque fatetur.
 Horum simplicitas miserabilis, his furor ipse
 Dat veniam: sed peiores, qui talia verbis
 Herculis invadunt, et de virtute locuti
 Clunem agitant. ego te ceventem, Sexte, verebor?
 Infamis Varillus ait: quo deterior te?
 Loripedem rectus derideat, Aethiopem albus.
 Quis tulerit Gracchos de seditione querenteis?
 Quis coelum terris non misceat, et mare coelo,
 Si fur displiceat Verri? homicida Miloni?
 Clodius accuset moechos? Catilina Cethegum?

In tabulam Sullae si dicant discipuli tres?
 Qualis erat nuper tragico pollutus adulter
 Concubitu: qui tunc leges revocabat amaras
 Omnibus, atque ipsis Veneri Martique timendas,
 Cum tot abortivis foecundam Julia vulvam
 Solveret, et patruo similes effunderet offas?
 Nonne igitur jure, ac merito vitia ultima fictos
 Contemnunt Scauros, et castigata remordent?
 Non tulit ex illis torvum Laronia quendam
 Clamantem toties. ubi nunc lex Julia? dormis?
 Atque ita subridens: felicia tempora, quae te
 Moribus opponunt. habeat jam Roma pudorem.
 Tertius e coelo cecidit Cato. sed tamen unde
 Haec emis, hirsuto spirant opobalsama collo
 Quae tibi? ne pudeat dominum monstrare tabernae.
 Quod si vexantur leges, ac jura: citari
 Ante omneis debet Scantinia. respice primum
 Et scrutare viros: faciunt hi plura; sed illos
 Defendit numerus, junctaeque umbone phalanges.
 Magna inter molleis concordia. non erit ullum
 Exemplum in nostro tam detestabile sexu.
 Taedia non lambit Cluviam, nec Flora Catullum:
 Hippo subit juvenes, et morbo pallet utroque.
 Nunquid nos agimus causas, civilia jura
 Novimus, aut ullo strepitu fora vestra movemus?
 Luctantur paucae: comedunt coliphia paucae.
 Vos lanam trahitis, calathisque peracta refertis
 Vellera: vos tenui praegnantem stamine fusum
 Penelope melius, levius torquetis Arachne,
 Horrida quale facit residens in codice pellex.
 Notum est, cur solo tabulas impleverit Hister
 Liberto, dederit vivus cur multa puellae.
 Dives erit, magno quae dormit tertia lecto.
 Tu nube, atque tace: donant arcana cylindros.
 De nobis post haec tristis sententia fertur.

S A T I R A II. 63.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas.
 Fugerunt trepidi vera, ac manifesta canentem
 Stoïcidae. quid enim falsi Laronia? sed quid
 Non facient alii, cum tu multicia sumas
 Cretice? et hanc vestem populo mirante perores
 In Proculas, et Pollitas? est moecha Fabulla.
 Damnetur, si vis, etiam Carfinia: talem
 Non sumet damnata togam. sed Julius ardet,
 Aestuo. nudus agas: minus est infania turpis.
 En habitum, quo te leges, ac jura ferentem
 Vulneribus crudis populus modo victor, et illud
 Montanum positis audiret vulgus aratris.
 Quid, non proclames, in corpore Judicis ista
 Si videas? quaero, an deceant multicia testem?
 Acer, et indomitus, libertatisque magister
 Cretice perluces! dedit hanc contagio labem,
 Et dabit in plureis: sicut grex totus in agris
 Unius scabie cadit, et porrigine porci,
 Uvaeque conspecta livorem ducit ab uva.
 Foedius hoc aliquid quandoque audebis amictu:
 Nemo repente fuit turpissimus. accipient te
 Paulatim, qui longa domi redimicula sumunt
 Frontibus, et toto posuere monilia collo,
 Atque Bonam tenerae placant abdomine porcae,
 Et magno cratere Deam: sed more sinistro
 Exagitata procul non intrat foemina limen.
 Solis ara Deae maribus patet. ite profanae!
 Clamatur: nullo gemit heic tibicina cornu,
 Talia secreta coluerunt Orgia taeda
 Cecropiam soliti Baptae lassare Cotytto.
 Ille supercilium madida fuligine tactum
 Obliqua producit acu, pingitque trementeis
 Attollens oculos: vitreo bibit ille Priapo,
 Reticulumque comis auratum ingentibus implet,
 Coerulea indutus scutulata, aut galbina rasa,

Et pe
 Ille te
 Actor
 Arma
 Res m
 Histor
 Nimi
 Et cu
 Bebr
 Et pr
 Quod
 Moes
 Hic n
 Hic tr
 Liber
 Sacro
 Guttu
 Quid
 More
 Quad
 Corn
 Signa
 Coen
 O pro
 Scilic
 Si mu
 Segm
 Arca
 Suda
 Unde
 Haec
 Trad
 Nec
 Nec
 Juge

Et per Junonem domini jurante ministro.
 Ille tenet speculum, pathici gestamen Othonis,
 Actoris Aurunci spoliū: quo se ille videbat
 Armatum, cum jam tolli vexilla juberet.
 Res memoranda novis annalibus, atque recenti
 Historia, speculum civilis Sarcina belli.
 Nimirum summi ducis est occidere Galbam,
 Et curare cutem summi constantia civis;
 Bebriaci campo spoliū affectare palatī;
 Et pressum in facie digitis extendere panem:
 Quod nec in Assyrio pharetrata Semiramis orbe,
 Moesta nec Aëtiaca fecit Cleopatra carina.
 Hic nullus verbis pudor, aut reverentia mensae.
 Hic turpis Cybeles, et fracta voce loquendi
 Libertas, et crine senex fanaticus albo
 Sacrorum Antistes, rarum, ac memorabile magni
 Gutturis exemplum, conducendusque magister.
 Quid tamen expectant: Phrygio quos tempus erat jam
 More supervacuam cultris abrumpere carnem?
 Quadringenta dedit Gracchus sestertia, dotem
 Cornicini; sive hic recto cantaverat aere.
 Signatae tabulae: dictum feliciter! ingens
 Coena sedet: gremio jacuit nova nupta mariti.
 O proceres, censore opus est, an haruspice nobis?
 Scilicet horreres, majoraque monstra putares,
 Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?
 Segmenta, et longos habitus, et flamea sumit,
 Arcano qui sacra ferens nutantia loro
 Sudavit clypeis ancilibus. ô pater urbis,
 Unde nefas tantum Latiis pastoribus? unde
 Haec tetigit, Gradive, tuos urtica nepotes?
 Traditur ecce viro clarus genere, atque opibus vir;
 Nec galeam quassas, nec terram cuspide pulsas,
 Nec quereris patri? vade ergo, et sede severi
 Jugeribus campi, quem negligis. officium cras

Primo sole mihi peragendum in valle Quirini.
Quae caussa officii? quid quaeris? nubit amicus,
Nec multos adhibet. liceat modo vivere: fient,
Fient ista palam, cupient et in acta referri.
Interea tormentum ingens nubentibus haeret,
Quod nequeunt parere, et partu retinere maritos.
Sed melius, quod nil animis in corpora juris
Natura indulget. steriles moriuntur, et illis
Turgida non prodest condita pyxide Lyde,
Nec prodest agili palmas praebere Luperco.
Vicit et hoc monstrum tunicati fuscina Gracchi,
Lustravitque fuga mediam gladiator arenam,
Et Capitolinis generosior, et Marcellis,
Et Catulis, Paulique minoribus, et Fabiis, et
Omnibus ad podium spectantibus. his licet ipsum
Admoveas, cujus tunc munere retia misit.
Esse aliquos maneis, et subterranea regna,
Et pontum, et Stygio ranas in gurgite nigras,
Atque una transire vadum tot millia cymba,
Nec pueri credunt, nisi qui nondum aere lavantur.
Sed tu vera puta. Curius quid sentit, et ambo
Scipiadae? quid Fabricius, manesque Camilli?
Quid Cremerae legio, et Cannis consumpta Juventus,
Tot bellorum animae; quoties hinc talis ad illos
Umbra venit? cuperent lustrari, si qua darentur
Sulphura cum taedis, et si foret humida laurus.
Illuc, heu! miseri traducimur. arma quidem ultra
Littora Jubernae promovimus, et modo captas
Orcadas, ac minima contentos nocte Britannos:
Sed quae nunc populi fiunt victoris in urbe,
Non faciunt illi, quos vicimus: et tamen unus
Armenius Zalates cunctus narratur ephebis
Mollior ardenti sese indulsisse Tribuno.
Adspice, quid faciant commercia: venerat obses.
Hic fiunt homines. nam si mora longior urbem

Indulſit pueris, non unquam deerit amator:
Mittentur braccæ, cultelli, frena, flagellum.
Sic prætextatos referunt Artaxata mores.

SATIRA III.

Quamvis digreſſu veteris confuſus amici,
Laudo tamen, vacuis quod ſedem figere Cumis
Deſtinet, atque unum civem donare Sibyllæ.
Janua Bajarum eſt, et gratum littus amoeni
Seceſſus. ego vel Prochyta præpono Suburrae.
Nam quid tam miſerum, tam ſolum vidimus, ut non
Deterius credas horrere incendia, lapſus
Teſtorum aſſiduos, ac mille pericula ſævæ
Urbis, et Auguſto recitanteis menſe Poëtas?
Sed dum tota domus rheda componitur una,
Subſtitit ad veteres arcus, madidamque Capenam:
Hic, ubi nocturnæ Numa conſtituebat amicae:
Nunc ſacri fontis nemus, et delubra locantur
Judæis: quorum cophinus foenumque ſupellex.
Omnis enim populo mercedem pendere juſſa eſt
Arbor, et ejeſtis mendicat ſilva Camoenis.
In vallem Aegeriæ deſcendimus, et ſpeluncas
Diſſimiles veris. quanto præſtantius eſſet
Numen aquæ, viridi ſi margine cluderet undas
Herba, nec ingenuum violarent marmora tophum?
Hic tunc Umbritiuſ: quando artibus, inquit, honeſtis
Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum,
Reſ hodie minor eſt, here quam fuit, ac eadem cras
Deteret exiguis aliquid: proponimus illuc
Ire, fatigatus ubi Daedaluſ exiit alas,
Dum nova canities, dum prima, et recta ſenectuſ,
Dum ſuper eſt Lacheſi, quod torqueat, et pedibus me
Porto meis, nullo dextram ſubeunte bacillo.
Cedamus patriâ: vivant Artorius iſtic,

Et Catulus: maneant, qui nigrum in candida vertunt,
Queis facile est aedem conducere, flumina, portus,
Siccandam eluviam, portandum ad busta cadaver,
Et praebere caput domina venale sub hasta.
Quondam hi cornicines, et municipalis arenae
Perpetui comites, notaeque per oppida buccae,
Munera nunc edunt, et verso pollice vulgus,
Quum libet occidunt populariter: inde reversi
Conducunt foricas. et cur non omnia? cum sint,
Quales ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit quoties voluit fortuna jocari.
Quid Romae faciam? mentiri nescio: librum,
Si malis est, nequeo laudare, et poscere: motus
Astrorum ignoro: funus promittere patris
Nec volo, nec possum: ranarum viscera nunquam
Inspexi. ferre ad nuptam, quae mittit adulter,
Quae mandat, norunt alii: me nemo ministro
Fur erit, atque ideo nulli comes exeo, tanquam
Mancus, et extinctae corpus non utile dextrae.
Quis nunc diligitur, nisi conscius, et cui fervens
Aestuat occultis animus, semperque tacendis?
Nil tibi se debere putat, nil conferet unquam,
Participem qui te secreti fecit honesti.
Carus erit Verri, qui Verrem tempore, quo vult,
Accusare potest. tanti tibi non sit opaci
Omnis arena Tagi, quodque in mare volvitur aurum,
Ut somno careas, ponendaque praemia sumas
Tristis, et a magno semper timearis amico.
Quae nunc divitibus gens acceptissima nostris,
Et quos praecipue fugiam, properabo fateri,
Nec pudor obstabit. non possum ferre, quirites!
Graecam urbem, quamvis quota portio faecis Achaei?
Jampridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes,
Et linguam, et mores, et cum tibicine chordas
Obliquas, nec non gentilia tympana secum

Vexat
Ite, q
Rustic
Et cer
Hic al
Hic A
Esquil
Viscer
Ingen
Prom
Esse p
Gram
Augur
Graec
Ad su
Qui su
Horu
Signal
Adve
Usque
Hausi
Quid,
Serm
Et lon
Hercu
Mirat
Ille s
Haec
Credi
Uxor
Culta
Non
Infra
Nec t
Aut

Vexat, et ad Circum jussas prostare puellas.
Ite, quibus grata est picta lupa barbara mitra.
Rusticus ille tuus sumit trechedipna, Quirine,
Et ceromatico fert niceteria collo.
Hic alta Sicyone, ast hic Amydone relicta,
Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis.
Esquillas, dictumque petunt a vimine collem,
Viscera magnarum domuum, dominique futuri.
Ingenium velox, audacia perdita, sermo
Promptus, et Isaeo torrentior. ede, quid illum
Esse putes? quem vis hominem, secum attulit ad nos:
Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes,
Augur, schoenobates, medicus, magus: omnia novit.
Graeculus esuriens in coelum, jusseris, ibit.
Ad summam, non Maurus erat, neque Sarmata, nec Thrax,
Qui sumsit pennas, mediis sed natus Athenis.
Horum ego non fugiam conchylia? me prior ille
Signabit, fultusque thoro meliore recumbet
Advectus Romam, quo pruno, et coctona vento?
Usque adeo nihil est, quod nostra infantia coelum
Hausit Aventini bacca nutrita Sabina?
Quid, quod adulandi gens prudentissima laudat
Sermonem indocti, faciem deformis amici,
Et longum invalidi collum cervicibus aequat
Herculis, Antaeum procul a tellure tenentis?
Miratur vocem angustam, qua deterius nec
Ille sonat, quo mordetur gallina marito.
Haec eadem licet et nobis laudare: sed illis
Creditur, an melior cum Thaïda sustinet, aut cum
Uxorem comoedus agit, vel Dorida nullo
Cultam palliolo? mulier nempe ipsa videtur,
Non persona loqui: vacua, et plana omnia dicas
Infra ventriculum, et tenui distantia rima.
Nec tamen Antiochus, nec erit mirabilis illic
Aut Stratocles, aut cum molli Demetrius Haemo.

Natio comoeda est. rides? majore cachinno
Concutitur: flet, si lacrymas conspexit amici,
Nec dolet: igniculum brumae si tempore poscas,
Accipit endromidem: si dixeris, aestuo, sudat.
Non sumus ergo pares: melior, qui semper, et omni
Nocte, dieque potest alienum sumere vultum,
A facie jactare manus, laudare paratus,
Si bene ructavit, si rectum minxit amicus,
Si trulla inverso crepitum dedit aurea fundo.
Praeterea sanctum nihil est, et ab inguine tutum:
Non matrona Laris, non filia virgo, neque ipse
Sponsus laevis adhuc, non filius ante pudicus.
Horum si nihil est, aviam resupinat amici.
Scire volunt secreta domus, atque inde timeri.
Et quoniam coepit Graecorum mentio, transi
Gymnasia, atque audi facinus majoris abollae.
Stoicus occidit Baram delator amicum,
Discipulumque senex, ripa nutritus in illa,
Ad quam Gorgonei delapsa est pinna caballi.
Non est Romano cuiquam locus heic, ubi regnat
Protogenes aliquis, vel Diphilus, aut Hermarcus:
Qui, gentis vitio, nunquam partitur amicum,
Solus habet. nam, cum facilem stillavit in aurem
Exiguum de naturae patriaeque veneno,
Limine summoveor: perierunt tempora longi
Servitii: nusquam minor est jactura clientis.
Quod porro officium, ne nobis blandiar; aut quod
Pauperis heic meritum: si curet nocte togatus
Currere, cum praetor lictorem impellat, et ire
Praecipitem jubeat dudum vigilantibus orbis,
Ne prior Albinam et Modiam collega salutet?
Divitis heic servi cludit latus ingenuorum
Filius: alter enim, quantum in legione tribuni
Accipiunt, donat Calvinæ, vel Catienæ,
Ut semel, atque iterum super illam palpitet: at tu,

Cum tibi vestiti facies scorti placet, haeres,
Et dubitas alta Chionem deducere sella.
Da testem Romae tam sanctum, quam fuit hospes
Numinis Idaei: procedat vel Numa, vel qui
Servavit trepidam flagranti ex aede Minervam:
Protinus ad censum, de moribus ultima fiet
Quaestio: quot pascit servos? quot possidet agri
Jugera? quam multa, magnaue paropside coenat?
Quantum quisque sua nummorum servat in arca,
Tantum habet et fidei. juris licet et Samothracum,
Et nostrorum aras; contemnere fulmina pauper
Creditur, atque Deos, Dis ignoscentibus ipsis.
Quid, quod materiam praebet causasque jocorum
Omnibus hic idem, si foeda et scissa lacerna,
Si toga sordidula est, et rupta calceus alter
Pelle patet: vel si consuto vulnere crassum,
Atque recens linum ostendit non una cicatrix?
Nil habet infelix paupertas durius in se,
Quam quod ridiculos homines facit. exeat, inquit,
Si pudor est, et de pulvino surgat equestri,
Cujus res legi non sufficit, et sedeant heic
Lenonum pueri quocunque in fornice nati.
Heic plaudat nitidi praeconis filius inter
Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanistae.
Sic libitum vano, qui nos distinxit, Othoni.
Quis gener heic placuit sensu minor, atque puellae
Sarcinulis impar? quis pauper scribitur haeres:
Quando in consilio est aedilibus? agmine facto
Debuerant olim tenues migrasse Quirites.
Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi; sed Romae durior illis
Conatus: magno hospitium miserabile, magno
Servorum ventres, et frugi coenula magno.
Fistilibus coenare pudet, quod turpe negavit
Translatus subito ad Marsos, mensamque Sabellam:

Contentusque illic veneto, duroque cucullo.
Pars magna Italiae est, si verum admittimus, in qua
Nemo togam sumit, nisi mortuus. ipsa dierum
Festorum herbofo colitur si quando theatro
Majestas, tandemque redit ad pulpita notum
Exodium, cum personae pallentis hiatum
In gremio matris formidat rusticus infans.
Aequaleis habitus illic, simileisque videbis
Orchestram, et populum: clari velamen honoris,
Sufficiunt tunicae summis aedilibus albae.
Heic ultra vireis habitus nitor: heic aliquid plus,
Quam satis est, interdum aliena sumitur arca.
Commune id vitium est. heic vivimus ambitiosa
Paupertate omnes. quid te moror? omnia Romae
Cum precio. quid das, ut Cossus aliquando salutes:
Ut te respiciat clauso Vejento labello?
Ille metit barbam, crinem hic deponit amati.
Plena domus libis genialibus: accipe, et istud
Fermentum tibi habe: praestare tributa clientes
Cogimur, et cultis augere peculia servis.
Quis timet, aut timuit gelida Praeneste ruinam,
Aut positis nemorosa inter juga Volsiniis, aut
Simplicibus Gabeis, aut proni Tiburis arce?
Nos urbem colimus tenui tibicine fultam
Magna parte sui. nam sic labentibus obstat
Villicus, et veteris rimae contexit hiatum,
Securos pendente jubet dormire ruina.
Vivendum est illic, ubi nulla incendia, nulli
Nocte metus. jam poscit aquam, jam frivola transfert
Ucalegon: tabulata tibi jam tertia fumant:
Tu nescis. nam si gradibus trepidatur ab imis:
Ultimus ardebit, quem tegula sola tuetur
A pluvia, molles ubi reddunt ova columbae.
Lectus erat Codro Procula minor; urceoli sex,
Ornamentum abaci; nec non et parvulus infra

Cant
Jamq
Et di
Nil h
Perdi
Aeru
Nem
Si ma
Pulla
Tun
Arde
Conf
Hic a
Haec
Hic l
Hic r
Persi
Suspe
Si po
Aut l
Quan
Hort
In te
Vive
Unde
Est a
Univ
Plur
Lang
Arde
Adm
Inde
Vico
Erip
Si v

Cantharus; et recubans sub eodem marmore Chiron;
Jamque vetus Graecos servabat cista libellos,
Et divina Opici rodebant carmina mures.
Nil habuit Codrus. quis enim negat? et tamen illud
Perdixit infelix totum nihil: ultimus autem
Aerumnae cumulus, quod nudum, et frustra rogantem
Nemo cibo, nemo hospitio, tectoque juvabit.
Si magna Asturici cecidit domus: horrida mater,
Pullati procures, differt vadimonia praetor.
Tunc gemimus casus urbis, tunc odimus ignem.
Ardet adhuc? et jam accurrit, qui marmora donet;
Conferat impensas: hic nuda, et candida signa;
Hic aliquid praeclarum Euphranoris, et Polycleti;
Haec Asianorum vetera ornamenta Deorum,
Hic libros dabit, et forulos, mediamque Minervam,
Hic modium argenti: meliora, et plura reponet
Persicus orbis lautissimus, et merito jam
Suspectus, tanquam ipse suas incenderit aedes.
Si potes avelli Circensibus, optima Sorae,
Aut Fabrateriae domus, aut Frusinone paratur,
Quanti nunc tenebras unum conducis in annum!
Hortulus heic, puteusque brevis, nec recte movendus,
In tenuis plantas facili defunditur haustu.
Vive bidentis amans, et culti villicus horti:
Unde epulum possis centum dare Pythagoreis.
Est aliquid, quocunque loco, quocunque recessu,
Unius sese dominum fecisse lacertae.
Plurimus heic aeger moritur vigilando: sed illum
Languorem peperit cibus imperfectus, et haerens
Ardenti stomacho. nam quae meritoria somnum
Admittunt? magnis opibus dormitur in urbe.
Inde caput morbi: rhedarum transitus arcto
Vicorum inflexu, et stantis convicia mandrae
Eripiunt somnum Druso, vitulisque marinis.
Si vocat officium, turba cedente vehetur

Dives, et ingenti curret super ora liburno,
 Atque obiter leget, aut scribet, vel dormiet intus.
 Namque facit somnum clausâ lectica fenestrâ.
 Ante tamen veniet: nobis properantibus obstat
 Unda prior: magno populus premit agmine lumbos,
 Qui sequitur; ferit hic cubito, ferit assere duro
 Alter: at hic tignum capiti incutit, ille metretam.
 Pinguia crura luto, planta mox undique magna
 Calcor, et in digito clavus mihi militis haeret.
 Nonne vides, quanto celebretur sportula fumo?
 Centum convivae: sequitur sua quemque culina.
 Corbula vix ferret tot vasa ingentia, tot res
 Impositas capiti, quas recto vertice portat
 Servulus infelix, et cursu ventilat ignem.
 Scinduntur tunicae fartae: modo longa coruscat
 Sarraco veniente abies, atque altera pinum
 Plaustra vehunt, nutant altae, populoque minantur.
 Nam si procubuit, qui saxa Ligastica portat
 Axis, et eversum fudit super agmina montem,
 Quid superest de corporibus? quis membra, quis ossa
 Invenit? obtritum vulgi perit omne cadaver
 More animae. domus interea secura patellas
 Jam lavat, et bucca foculum excitat, et sonat unctis
 Strigilibus, pleno componit lintea gutto.
 Haec inter pueros varie properantur: at ille
 Jam sedet in ripa, tetrumque novicius horret
 Porthmea, nec sperat coenosi gurgitis alnum
 Infelix, nec habet quem porrigat ore trientem.
 Respice nunc alia, ac diversa pericula noctis:
 Quod spatium tectis sublimibus, unde cerebrum
 Testa ferit, quoties rimosa, et curta fenestris
 Vasa cadunt; quanto percussus pondere signent,
 Et laedant silicem. possis ignavus haberi,
 Et subiti casus improvidus, ad coenam si
 Intestatus eas. adeo tot fata, quot illa

Nocte
 Ergo
 Ut si
 Ebriu
 Dat p
 Peleid
 Ergo
 Somn
 Atque
 Vitar
 Mult
 Me, c
 Cand
 Cont
 Si rix
 Stat c
 Nam
 Forti
 Cuj
 Sutor
 Nil n
 Ede,
 Dicer
 Tan
 Irati
 Pulsa
 Ut li
 Nec
 Non
 Fixa
 Inte
 Arm
 Et P
 Sic i
 Qua

Nocte patent vigiles, te praetereunte, fenestrae.
Ergo optes, votumque feras miserabile tecum,
Ut sint contentae patulas defundere pelves.
Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit,
Dat poenas, noctem patitur lugentis amicum
Peleidae, cubat in faciem, mox deinde supinus:
Ergo non aliter poterit dormire? quibusdam
Somnum rixa facit: sed, quamvis improbus annis,
Atque mero fervens, cavet hunc, quem coccina laena
Vitari jubet, et comitum longissimus ordo:
Multum praeterea flammaram, et aenea lampas.
Me, quem Luna solet deducere, vel breve lumen
Candelae, cujus dispenso et tempero filum,
Contemnit. miserae cognosce prooemia rixae,
Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum.
Stat contra, stareque jubet; parere necesse est.
Nam quid agas: cum te furiosus cogat, et idem
Fortior? unde venis, exclamat? cujus aceto,
Cujus conche tumes? quis tecum sectile porrum
Sutor, et elixi vervecis labra comedit?
Nil mihi respondes? aut dic, aut accipe calcem:
Ede, ubi consistas, in qua te quaero profeucha?
Dicere si tentes aliquid, tacitusve recedas,
Tantundem est: feriunt pariter: vadimonia deinde
Irati faciunt. libertas pauperis haec est:
Pulsatus rogat, et pugnis concisus adorat,
Ut liceat paucis cum dentibus inde reverti.
Nec tamen haec tantum metuas: nam, qui spoliet te,
Non deerit, clausis domibus postquam omnis ubique
Fixa catenatae siluit compago tabernac.
Interdum et ferro subitus grassator agit rem,
Armato quoties tutae custode tenentur
Et Pomptina palus, et Gallinaria pinus.
Sic inde huc omnes, tanquam ad vivaria currunt.
Qua fornace graves, qua non incude catenae?

Maximus in vinclis ferri modus, ut timeas, ne
 Vomer deficiat, ne marrae, et sarcula defint.
 Felices proavorum atavos, felicia dicas
 Secula, quae quondam sub Regibus, atque Tribunis
 Viderunt uno contentam carcere Romam.
 His aliis poteram, et plureis subnectere causas:
 Sed jumenta vocant, et sol inclinat: eundum est.
 Nam mihi commota jam dudum mulio virga
 Adnuit: ergo vale nostri memor, et quoties te
 Roma tuo refici properantem reddet Aquino,
 Me quoque ad Helvinam Cererem, vestramque Dianam
 Convertite a Cumis: satyrarum ego, ni pudet illas,
 Adjutor gelidos veniam caligatus in agros.

SATIRA IV.

ECCE iterum Crispinus, et est mihi saepe, vocandus
 Ad parteis, monstrum nulla virtute redemptum
 A vitiis, aeger, solaque libidine fortis:
 Delicias viduae tantum spernatur adulter.
 Quid refert igitur quantis jumenta fatiget
 Porticibus, quanta nemorum veſtetur in umbra,
 Jugera quot vicina foro, quas emerit aedes?
 Nemo malus felix; minime corruptor, et idem
 Incestus, cum quo nuper vittata jacebat
 Sanguine adhuc vivo terram subituro sacerdos.
 Sed nunc de factis levioribus, et tamen alter
 Si fecisset idem, caderet sub iudice morum.
 Nam quod turpe bonis, Titio Sejoque; decebat
 Crispinum. quid agas: cum dira, et foedior omni
 Crimine persona est? nullum sex millibus emit,
 Aequantem sane paribus sestertia libris,
 Ut perhibent, qui de magnis majora loquuntur.
 Consilium laudo artificis, si munere tanto
 Praecipuam in tabulis ceram senis abstulit orbi,

Est ratio ulterior, magnae si misit amicae,
Quae vehitur clauso latis specularibus antro.
Nil tale exspectes: emit sibi. multa videmus,
Quae, miser et frugi, non fecit Apicius: hoc tu
Succinctus patria quondam, Crispine, papyro.
Hoc pretio squamae? potuit fortasse minoris
Piscator, quam piscis, emi. provincia tanti
Vendit agros: sed maiores Apulia vendit.
Qualeis tunc epulas ipsum glutisse putamus
Induperatorem? cum, tot sestertia, partem
Exiguam, et modicae sumtam de margine coenae
Purpureus magni ructarit scurra Palati;
Iam princeps equitum, magna qui voce solebat
Vendere municipes pacta mercede siluros!
Incipe Calliope, licet et considerare: non est
Cantandum, res vera agitur. narrate puellae
Pierides: prosit mihi vos dixisse puellas.
Cum jam semianimum laceraret Flavius orbem
Ultimus, et calvo serviret Roma Neroni,
Incidit Adriaci spatium admirabile rhombi
Ante domum Veneris, quam Dorica sustinet Ancon,
Implevitque sinus: neque enim minor haeserat illis,
Quos operit glacies Maeotica, ruptaque tandem
Solibus effundit torpentis ad ostia Ponti
Desidia tardos, et longo frigore pingueis.
Destinat hoc monstrum cymbae linique magister
Pontifici summo. quis enim proponere talem,
Aut emere auderet? cum plena et littora multo
Delatore forent: dispersi protinus algae
Inquisitores agerent cum remige nudo,
Non dubitaturi fugitivum dicere piscem,
Depastumque diu vivaria Caesaris: inde
Elapsum veterem ad dominum debere reverti?
Si quid Palfurio, si credimus Armillato,
Quidquid conspicuum, pulchrumque est aequore toto,

Res fisci est, ubicunque natat : donabitur ergo,
Ne pereat, jam lethifero cedente pruinis
Autumno : jam quartanam sperantibus aegris.
Stridebat deformis hiems, praedamque recentem
Servabat : tamen hic properat, velut urgeat Auster.
Utque lacus suberant, ubi, quanquam diruta, servat
Ignem Trojanum, et Vestam colit Alba minorem,
Obstitit intranti miratrix turba parumper,
Ut cessit : facili patuerunt cardine valvae.
Exclusi spectant admissa opsonia patres.
Itur ad Atreidem. tum Picens : accipe, dixit,
Privatis majora focis ; Genialis agatur
Iste dies, propera stomachum laxare saginis,
Et tua servatum consume in secula rhombum.
Ipse capi voluit. quid apertius ? et tamen illi
Surgebant cristae. nihil est, quod credere de se
Non possit, cum laudatur Dīs aequa potestas.
Sed deerat pisci patinae mensura. vocantur
Ergo in consilium proceres, quos oderat ille ;
In quorum facie miserae, magnaeque sedebat
Pallor amicitiae. primus, clamante Liburno :
Currite : jam sedit ; raptā properabat abollā
Pegasus, attonitae positus modo villicus urbi :
Anne aliud tunc Praefecti ? quorum optimus, atque
Interpres legum sanctissimus, omnia quanquam
Temporibus diris tractanda putabat inermi
Justitiā. venit et Crispi jucunda senectus,
Cujus erant mores, qualis facundia, mite
Ingenium. maria, ac terras, populosque regentī
Quis comes utilior ; si clade, et peste sub illa
Saevitiam damnare, et honestum afferre liceret
Consilium ? sed quid violentius aure tyranni :
Cum quo de pluviis, aut aestibus, aut nimboſo
Vere locuturi fatum pendebat amici ?
Ille igitur nunquam direxit brachia contra

Torrentem, nec clivis erat, qui libera posset
 Verba animi proferre, et vitam impendere vero.
 Sic multas hiemes, atque octogesima vidit
 Solstitia. his armis, illa quoque tutus in aula,
 Proximus ejusdem properabat Acilius aevi
 Cum juvene, indigno, quem mors tam saeva maneret,
 Et domini gladiis tam festinata: sed olim
 Prodigio par est cum nobilitate senectus:
 Unde fit, ut malim fraterculus esse Gigantis.
 Profuit ergo nihil misero, quod cominus urfos
 Figebat Numidas, Albana nudus arena
 Venator. quis enim jam non intelligat arteis
 Patricias? quis priscum illud miratur acumen,
 Brute, tuum? facile est barbato imponere regi.
 Nec melior vultu, quamvis ignobilis, ibat
 Rubrius, offensae veteris reus, atque tacendae,
 Et tamen improbior satyram scribente cinaedo.
 Montani quoque venter adest abdomine tardus,
 Et matutino sudans Crispinus amomo,
 Quantum vix redolent duo funera. saevior illo
 Pompeius tenui jugulos aperire susurro:
 Et, qui vulturibus servabat viscera Dacis,
 Fuscus, marmoreâ meditatus praelia villâ:
 Et cum mortifero prudens Vejento Catullo,
 Qui nunquam visae flagrabat amore puellae:
 Grande et conspicuum nostro quoque tempore monstrum!
 Coecus, adulator; dirusque a ponte satelles,
 Dignus Aricinos qui mendicaret ad axeis,
 Blandaue devexae jactaret basia rhedae.
 Nemo magis rhombum stupuit: nam plurima dixit
 In laevum conversus: at illi dextra jacebat
 Bellua: sic pugnas Cilicis laudabat, et ictus,
 Et pegma, et pueros inde ad velaria raptos.
 Non cedit, Vejento: sed, ut fanaticus, oestro
 Percussus, Bellona, tuo divinat, et, ingens

Omen habes, inquit, magni, clarique triumphî.
Regem aliquem capies, aut de temone Britanno
Excidet Arviragus. peregrina est bellua. cernis
Ereſtas in terga fudes? hoc defuit unum
Fabricio, patriam ut rhombi memoraret, et annos.
Quidnam igitur censes? conciditur? abſit ab illo
Dedecus hoc, Montanus ait. teſta alta paretur,
Quae tenui muro ſpatioſum colligat orbem.
Debetur magnus patinae ſubitusque Prometheus.
Argillam, atque rotam citius properate: ſed ex hoc
Tempore jam, Caesar, figuli tua caſtra ſequantur.
Vicit digna Viro ſententia: noverat ille
Luxuriam imperii veterem, noſteisque Neronis
Jam medias, aliamque famem, cum pulmo Falerno
Arderet. nulli major fuit uſus edendi
Tempeſtate mea. Circeis nata forent, an
Lucrinum ad ſaxum, Rutupinove edita fundo
Oſtea, callebat primo deprendere morſu;
Et ſemel adſpecti littus dicebat echini.
Surgitur, et miſſo procereſ exire jubentur
Concilio, quos Albanam Dux magnus in arcem
Traxerat attonitos, et feſtinare coaſtos,
Tanquam de Cattis aliquid, torviſque Sicambris
Diſturus, tanquam et diverſis partibus orbis
Anxia praecipiti veniſſet epiſtola pinnâ.
Atque utinam his potius nugis tota illa dediſſet
Tempora ſaevitiae, claras quibus abſtulit urbi,
Illuſtreſque animas impune, et vindice nullo!
Sed periit, poſtquam cerdonibus eſſe timendus
Coeperat: hoc nocuit Lamiarum caede madenti.

SATIRA V.

SI te propositi nondum pudet, atque eadem est mens,
Ut bona summa putes, aliena vivere quadra;
Si potes illa pati, quae nec Sarmentus iniquas
Caesaris ad mensas, nec vilis Galba tulisset,
Quamvis jurato metuam tibi credere testi.
Ventre nihil novi frugalius: hoc tamen ipsum
Defecisse puta, quod inani sufficit alvo.
Nulla crepido vacat: nusquam pons, et tegetis pars
Dimidia brevior. tantine injuria coenae?
Tam jejuna fames? quin poscis? honestius illic
Et tremere, et sordes farris mordere canini.
Primo fige loco, quod tu discumbere jussus
Mercedem solidam veterum capis officiorum.
Fructus amicitiae magnae, cibus: imputat hunc rex,
Et, quamvis rarum, tamen imputat. ergo duos post
Si libuit menseis neglectum adhibere clientem,
Tertia ne vacuo cessaret culcita lecto:
Unà simus, ait. votorum summa: quid ultra
Quaeris? habet Trebius, propter quod rumpere somnum
Debeat, et ligulas dimittere, sollicitus, ne
Tota salutatrix jam turba peregerit orbem
Sideribus dubiis, aut illo tempore, quo se
Frigida circumagunt pigri ferraca Bootae.
Qualis coena tamen? vinum, quod succida nolit
Lana pati: de conviva Corybanta videbis.
Jurgia proludent: sed mox et pocula torques
Saucius, et rubra deterges vulnera mappa.
Inter vos quoties, libertorumque cohortem
Pugna Saguntinâ fervet commissa lagenâ:
Ipse capillato diffusum consule potat,
Calcatamque tenet bellis socialibus uvam,
Cardiaco nunquam cyathum missurus amico.
Cras bibet Albanis aliquid de montibus, aut de

Setinis, cujus patriam, titulumque senectus
Delevit multâ veteris fuligine testae :
Quale coronati Thrasea Helvidiusque bibebant,
Brutorum et Cassi natalibus. ipse capaces
Heliadum crustas, et inaequaleis beryllo
Virro tenet phialas : tibi non committitur aurum ;
Vel, si quando datur, custos affixus ibidem,
Qui numeret gemmas, ungueisque observet acutos.
Da veniam : praeclara ille laudatur iaspes.
Nam Virro, ut multi, gemmas ad pocula transfert
A digitis, quas in vaginae fronte solebat
Ponere Zelotypo juvenis praelatus Hiarbae.
Tu Beneventani futoris nomen habentem
Siccabis calicem nasorum quatuor, ac jam
Quassatum, et rupto poscentem sulfura vitro,
Si stomachus Domini fervet vinoque, ciboque :
Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.
Non eadem vobis poni modo vina querebar :
Vos aliam potatis aquam. tibi pocula cursor
Gaetulus dabit, aut nigri manus ossæ Mauri,
Et cui per mediam nolis occurrere noctem,
Clivosæ veheris dum per monumenta Latinae.
Flos Asiae ante ipsum precio majore paratus,
Quam fuit et Tulli census pugnacis, et Anci :
Et, ne te teneam, Romanorum omnia Regum
Frivola. quod cum ita sit, tu Gaetulum Ganymedem
Respice, cum sities. nescit tot millibus emtus
Pauperibus miscere puer : sed forma, sed aetas
Digna supercilio. quando ad te pervenit ille ?
Quando vocatus adest calidae gelidaeque minister ?
Quippe indignatur veteri parere clienti,
Quodque aliquid poscas, et quod se stante recumbas.
Maxima quaeque domus servis est plena superbis.
Ecce aliis quanto porrexit murmure panem
Vix fractum, solidæ jam mucida frusta farinae,

Quae
Sed te
Servat
Salva
Impro
Vis tu
Imple
Scilicet
Conju
Esqui
Jupit
Adspi
Quae
Aspar
Cum
Sed ti
Poni
Ipse
Pallio
Late
Cann
Prop
Quo
Mul
Tau
Et j
Reti
Pro
Inst
Quo
Vir
Gu
Du
Co
Vo

Quae genuinum agitent non admittentia morsum,
Sed tener, et niveus, mollique siligine factus
Servatur domino. dextram cohibere memento.
Salva sit artoptae reverentia : finge tamen te
Improbulum, superest illic, qui ponere cogat.
Vis tu consuetis audax conviva canistris
Impleri, panisque tui novisse colorem?
Scilicet hoc fuerat, propter quod, saepe relictâ
Conjuge, per montem adversum gelidasque cucurri
Esquillas, fremeret saeva cum grandine vernus
Jupiter, et multo stillaret paenula nimbo!
Adspice, quam longo distendat pectore lancem,
Quae fertur domino, squilla, et quibus undique septa
Asparagis, qua despiciat convivia cauda,
Cum venit excelsi manibus sublata ministri.
Sed tibi dimidio constrictus cammarus ovo
Ponitur, exigua feralis coena patella.
Ipse Venafrano piscem perfundit : at hic, qui
Pallidus adfertur misero tibi caulis, olebit
Laternam : illud enim vestris datur alveolis, quod
Canna Micipsarum prora subvexit acuta ;
Propter quod Romae cum Bocchare nemo lavatur,
Quod tutos etiam facit a serpentibus Afros.
Mullus erit domini, quem misit Corsica, vel quem
Tauromenitanae rupes, quando omne peractum est,
Et jam defecit nostrum mare, dum gula saevit
Retibus assiduis penitus scrutante macello
Proxima, nec patimur Tyrrhenum crescere piscem.
Instruit ergo focum provincia : sumitur illinc
Quod captator emat Lenas, Aurelia vendat.
Virroni muraena datur, quae maxima venit
Gurgite de Siculo : nam, dum se continet Auster,
Dum sedet, et siccat madidas in carcere pennas,
Contemnunt mediam temeraria lina Charybdim.
Vos anguilla manet longae cognata colubrae,

Aut glacie aspersus maculis Tiberinus, et ipse
Vernula riparum pinguis torrente cloaca,
Et solitus mediae cryptam penetrare Suburae.
Ipsi pauca velim, facilem si praebeat aurem :
Nemo petit, modicis quae mittebantur amicis
A Seneca, quae Piso bonus, quae Cotta solebat
Largiri : namque et titulis, et fascibus olim
Major habebatur donandi gloria : solum
Poscimus, ut coenes civiliter. hoc face, et esto,
Esto, ut nunc multi, dives tibi, pauper amicis.
Anseris ante ipsum magni jecur, anseribus par
Altilis, et flavi dignus ferro Meleagri
Fumat aper : post hunc tradentur tubera, si ver
Tunc erit, et facient optata tonitrua coenas
Majores : tibi habe frumentum, Alledius inquit,
O Libye ; disjunge boves, dum tubera mittas.
Structorem interea, ne qua indignatio defit,
Sultantem spectes, et cheironomonta volanti
Cultello, donec peragat dictata magistri
Omnia ; nec minimo sane discrimine refert,
Quo gestu lepores, et quo gallina secetur.
Duceris planta, velut ictus ab Hercule Cacus,
Et ponere foris, si quid tentaveris unquam
Hiscere, tanquam habeas tria nomina. quando propinat
Virro tibi, sumitque tuis contacta labellis
Pocula ? quis vestrum temerarius usque adeo, quis
Perditus, ut dicat regi, bibe ? plurima sunt, quae
Non audent homines pertusa dicere laena.
Quadringenta tibi si quis Deus, aut similis Dis
Et melior fati donaret homuncio : quantus
Ex nihilo fieres, quantus Virronis amicus !
Da Trebio, pone ad Trebium. vis frater ab ipsis
Ilibus ? o nummi, vobis hunc praestat honorem,
Vos estis fratres. dominus tamen, et domini rex
Si vis tu fieri, nullus tibi parvulus aula

Luferi
Jucund
Sed tu
In gre
Gaude
Aufer
Ac me
Vilibu
Boletu
Ante
Virro
Poma
Quali
Crede
Tu sc
Qui t
Disci
Forfi
Hoc a
Quis
Si ne
Coga
Tu t
Capt
Nec
Bis f
Vel
Spes
Sem
Ad r
Inta
Ille
Si p
Pra
Fla

Luferit Aeneas, nec filia dulcior illo :
Jucundum, et carum sterilis facit uxor amicum.
Sed tua nunc Mycala pariat licet, et pueros treis
In gremium patris fundat simul ; ipse loquaci
Gaudebit nido : viridem thoraca jubebit
Auferri, minimasque nuces, assemque rogatum,
Ac mensam, quoties parasitus venerit infans.
Vilibus ancipites fungi ponentur amicis,
Boletus domino : sed qualeis Claudius edit
Ante illum uxoris, post quem nil amplius edit.
Virro sibi, et reliquis Virronibus illa jubebit
Poma dari, quorum solo pascaris odore :
Qualia perpetuus Phaeacum autumnus habebat,
Credere quae poscis surrepta sororibus Afris :
Tu scabie frueris mali, quod in aggere rodit,
Qui tegitur parma, et galea, metuensque flagelli
Discit ab hirsuta jaculum torquere capella.
Forsthan impensae Virronem parcere credas :
Hoc agit, ut doleas. nam quae comoedia, mimus
Quis melior plorante gula ? ergo omnia fiunt,
Si nescis, ut per lacrymas effundere bilem
Cogaris, pressoque diu stridere molari.
Tu tibi liber homo, et regis conviva videris :
Captum te nidore suae putat ille culinae :
Nec male conjectat. quis enim tam nudus, ut illum
Bis ferat, Etruscum puero si contigit aurum,
Vel nodus tantum, et signum de paupere loro ?
Spes bene coenandi vos decipit. ecce dabit jam
Semesum leporem, atque aliquid de clunibus apri.
Ad nos jam veniet minor Altilis ; inde parato,
Intactoque omnes et stricto pane tacetis.
Ille sapit, qui te sic utitur : omnia ferre
Si potes, et debes ; pulsandum vertice raso
Praebebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis, et tali dignus amico.

SATIRA VI.

CRedo pudicitiam Saturno rege moratam
 In terris, visamque diu: cum frigida parvas
 Praeberet spelunca domos; ignemque, Laremque,
 Et pecus, et dominos communi clauderet umbra:
 Silvestrem montana torum cum sterneret uxor
 Frondibus et culmo, vicinarumque ferarum
 Pellibus: haud similis tibi, Cynthia, nec tibi, cujus
 Turbavit nitidos exstinctus passer ocellos:
 Sed potanda ferens infantibus ubera magnis,
 Et saepe horridior glandem ructante marito.
 Quippe aliter tunc orbe novo, coeloque recenti
 Vivebant homines: qui rupto robore nati,
 Compositive luto nullos habuere parentes.
 Multa pudicitiae veteris vestigia forsan,
 Aut aliqua exstiterint, et sub Jove; sed Jove nondum
 Barbato, nondum Graecis jurare paratis
 Per caput alterius, cum furem nemo timeret
 Caulibus, et pomis; sed aperto viveret horto.
 Paullatim deinde ad Superos Astraea recessit,
 Hac comite atque duae pariter fugere sorores.
 Antiquum et vetus est alienum, Posthume, lectum
 Concutere, atque sacri genium contemnere fulcri.
 Omne aliud crimen mox ferrea protulit aetas.
 Viderunt primos argentea saecula moechos.
 Conventum tamen, et pactum, et sponsalia nostrâ
 Tempestate paras, jamque a tonsore magistro
 Pectus, et digito pignus fortasse dedisti.
 Certe sanus eras! uxorem, Posthume, ducis?
 Dic, qua Tisiphone, quibus exagitare colubris?
 Ferre potes dominam salvis tot restibus ullam,
 Cum pateant altae caligantesque fenestrae:
 Cum tibi vicinum se praebeat Aemilius pons?

Aut si
 Nonn
 Pufio
 Nulla
 Et lat
 Sed pl
 Cogit
 Mullo
 Quid
 Ursidi
 Stulta
 Quem
 Quid
 Quae
 Delic
 Pronu
 Si tibi
 Pauca
 Quar
 Postib
 Unus
 Extor
 Magn
 Viver
 Viva
 Quis
 Spelu
 Porti
 Dign
 Quoc
 Chei
 Tuc
 Sicut
 Atte
 Ast a

Aut si de multis nullus placet exitus, illud
Nonne putas melius, quod tecum pusio dormit;
Pusio, qui noctu non litigat, exigit a te
Nulla jacens illic munuscula, nec queritur, quod
Et lateri parcas, nec, quantum jussit, anheles.
Sed placet Urfidio lex Julia: tollere dulcem
Cogitat haeredem cariturus turture magno,
Mullorumque jubis, et captatore macello.
Quid fieri non posse putes, si jungitur ulla
Urfidio? si moechorum notissimus olim
Stulta maritali jam porrigit ora capistro;
Quem toties texit perituri cista Latini:
Quid, quod et antiquis uxor de moribus illi
Quaeritur? ô medici, mediam pertundite venam:
Delicias hominis! Tarpejum limen adora
Pronus, et auratam Junoni caede juvencam,
Si tibi contigerit capitis matrona pudici.
Paucae adeo Cereris vittas contingere dignae,
Quarum non timeat pater oscula. nocte coronam
Postibus, et densos per limina tende corymbos.
Unus Iberinae vir sufficit? ocyus illud
Extorquebis, ut haec oculo contenta sit uno.
Magna tamen fama est cujusdam rure paterno
Viventis: vivat Gabiis, ut vixit in agro:
Vivat Fidenis, et agello cedo paterno.
Quis tamen affirmat, nil actum in montibus, aut in
Speluncis? adeo senuerunt Jupiter et Mars?
Porticibusne tibi monstratur foemina voto
Digna tuo? cuneis an habent spectacula totis
Quod securus ames, quodque inde excerpere possis?
Cheironomon Ledam molli saltante Bathyllo
Tuccia vesicae non imperat: Appula gannit,
Sicut in amplexu: subitum, et miserabile, longum
Attendit Thymele; Thymele tunc rustica discit.
Ast aliae, quoties aulaea recondita cessant,

Et vacuo clausoque sonant fora sola theatro
 Atque a Plebeiis longe Megalesia; tristes
 Personam, thyrsumque tenent, et subligar Acci.
 Urbicus exodio risum movet Atellanae
 Gestibus Autonoes; hunc diligit Aelia pauper.
 Solvitur his magno Comoedi fibula; sunt, quae
 Chrysogonum cantare vetent. Hispulla tragoedo
 Gaudet; an expectas, ut Quintilianus ametur?
 Accipis uxorem, de qua citharoedus Echion,
 Aut Glaphyrus fiat pater, Ambrosiusque choraules.
 Longa per angustos figamus pulpita vicos:
 Ornentur postes, et grandi janua lauro,
 Ut testudineo tibi, Lentule, conopeo
 Nobilis Euryalum mirmillonem exprimat infans.
 Nupta senatori comitata est Hippiia Ludium
 Ad Pharon, et Nilum, famosaque moenia Lagi,
 Prodigia et mores urbis damnante Canopo.
 Immemor illa domus, et conjugis, atque sororis
 Nil patriae indulsit; ploranteisque improba gnatos.
 Utque magis stupeas, ludos Paridemque reliquit.
 Sed, quanquam in magnis opibus, plumaque paterna,
 Et segmentatis dormisset parvula cunis,
 Contempsit pelagus; famam contemserat olim,
 Cujus apud molleis minima est jactura cathedras.
 Tyrrhenos igitur fluctus, lateque sonantem
 Pertulit Ionium constanti pectore, quamvis
 Mutandum toties esset mare. justa pericli
 Si ratio est, et honesta; timent, pavidoque gelantur
 Pectore, nec tremulis possunt insistere plantis:
 Fortem animum praestant rebus, quas turpiter audent.
 Si jubeat conjux; durum est conscendere navim,
 Tunc sentina gravis, tunc summus vertitur aer:
 Quae moechum sequitur, stomacho valet. illa maritum
 Convomit: haec inter nautas et prandet, et errat
 Per puppem, et duros gaudet tractare rudenteis.

Qua tamen exarsit forma, qua capta juventa
Hippia? quid vidit, propter quod Ludia dici
Sustinuit? nam Sergiolus jam radere guttur
Coeperat, et secto requiem sperare lacerto.
Praeterea multa in facie deformia; sicut
Attritus galea, mediisque in naribus ingens
Gibbus, et acre malum semper stillantis ocelli.
Sed gladiator erat; facit hoc illos Hyacinthos:
Hoc pueris, patriaeque, hoc praetulit illa sorori,
Atque viro; ferrum est, quod amant; hic Sergius idem
Accepta rude coepisset Vejento videri.
Quid privata domus, quid fecerit Hippia curas?
Respice rivaleis Divorum: Claudius audi
Quae tulerit. dormire virum cum censerat uxor,
Ausu Palatino tegetem praeferre cubili,
Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos,
Linquebat comite ancilla non amplius una;
Sed, nigrum flavo crinem abscondente galero,
Intravit calidum veteri centone lupanar,
Et cellam vacuum, atque suam; tunc nuda papillis
Constitit auratis, titulum mentita Lyciscae,
Ostenditque tuum, generose Britannice, ventrem.
Excepit blanda intranteis, atque aera poposcit;
Et resupina jacens multorum absorbuit ictus.
Mox, lenone suas jam dimittente puellas,
Tristis abiit: et, quod potuit, tamen ultima cellam
Clausit, adhuc ardens rigidae tentigine vulvae,
Et lassata viris, necdum satiata recessit:
Obscurisque genis turpis, fumoque lucernae
Foeda lupanaris tulit ad pulvinar odorem.
Hippomanes, carmenque loquar, coctumque venenum,
Privignoque datum? faciunt graviora coactae
Imperio sexus, minimumque libidine peccant.
Optima sed quare Cesennia, teste marito?
Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam,

Nec Veneris pharetris macer est, aut lampade fervet :
Inde faces ardent, veniunt a dote sagittae.
Libertas emitur : coram licet innuat, atque
Rescribat, vidua est, locuples quae nupsit avaro.
Cur desiderio Bibulae Sertorius ardet ?
Si verum excutias, facies, non uxor amatur.
Tres rugae subeant, et se cutis arida laxet,
Fiant obscuri dentes, oculique minores
Collige sarcinulas, dicet libertus, et exi :
Jam gravis es nobis, et saepe emungeris, exi
Ocyus, et propera : sicco venit altera naso.
Interea calet, et regnat, poscitque maritum
Pastores, et ovem Canusinam, ulmosque Falernas.
Quantulum in hoc ? pueros omneis, ergastula tota,
Quodque domi non est, et habet vicinus, ematur.
Mense quidem brumae, quo jam mercator Iason
Clausus, et armatis obstat casa candida nautis,
Grandia tolluntur crystallina, maxima rursus
Myrrhina, deinde adamas notissimus, et Beronices
In digito factus preciosior : hunc dedit olim
Barbarus incestae, dedit hunc Agrippa sorori,
Observant ubi festa mero pede sabbata reges,
Et vetus indulget senibus clementia porcis.
Nullane de tantis gregibus tibi digna videtur ?
Sit formosa, decens, dives, foecunda, vetustos
Porticibus disponat avos, intactior omni
Crinibus effusis bellum dirimente Sabina :
Rara avis in terris, nigroque simillima cygno.
Quis feret uxorem, cui constant omnia ? malo,
Malo Venusinam, quam te, Cornelia mater
Gracchorum ; si cum magnis virtutibus adfers
Grande supercilium, et numeras in dote triumphos.
Tolle tuum, precor, Hannibalem, victumque Syphacem
In castris, et cum tota Carthagine migra.
Parce, precor, Pacan, et tu dea pone sagittas,

Nil p
Amp
Extu
Dum
Atqu
Quae
Impu
Nulla
Plus
Usqu
Horr
Quae
Nam
Form
De S
Cum
Hoc
Hoc
Conc
Tun
Pulsa
In ve
ZΩH
Uteri
Vox
Subfi
Quar
Si tib
Non
Caus
Labe
Quo
Daci
Si ti
Est a

Nil pueri faciunt, ipsam configite matrem!
 Amphion clamat: sed Paeon contrahit arcum.
 Extulit ergo greges natorum, ipsumque parentem,
 Dum sibi nobilior Latonae gente videtur,
 Atque eadem scrofa Niobe foecundior alba.
 Quae tanti gravitas, quae forma, ut se tibi semper
 Imputet? hujus enim rari, summique voluptas
 Nulla boni, quoties animo corrupta superbo
 Plus aloes, quam mellis habet; quis deditus autem
 Usque adeo est, ut non illam, quam laudibus effert,
 Horreat, inque diem septenis oderit horis?
 Quaedam parva quidem: sed non toleranda maritis.
 Nam quid rancidius, quam quod se non putat ulla
 Formosam, nisi quae de Tusca Graecula facta est?
 De Sulmonensi mera Cecropis? omnia Graece,
 Cum sit turpe magis nostris nescire Latine.
 Hoc sermone pavent, hoc iram, gaudia, curas,
 Hoc cuncta effundunt animi secreta; quid ultra?
 Concumbunt Graece; donec tamen ista puellis:
 Tunc etiam, quam sextus et octogesimus annus
 Pulsat, adhuc Graece? non est hic sermo pudicus
 In vetula, quoties lascivum intervenit illud:
 ΖΩΗ ΚΑΙ ΨΥΧΗ modo sub lodice relictis
 Uteris in turba; quod enim non excitet inguen
 Vox blanda, et nequam? digitos habet; ut tamen omnes
 Subsident pennae; dicas haec mollius Aemo,
 Quanquam et Carpophoro; facies tua computat annos.
 Si tibi legitimis pactam junctamque tabellis
 Non es amaturus; ducendi nulla videtur
 Causa: nec est, quare coenam, et mustacea perdas,
 Labente officio, crudis donanda: nec illud,
 Quod prima pro nocte datur; cum lance beata
 Dacicus, et scripto radiat Germanicus auro.
 Si tibi simplicitas uxoria, deditus uni
 Est animus: summitte caput cervice parata

Ferre jugum : nullam invenies, quae parcat amanti.
Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amantis,
Et spoliis; igitur longe minus utilis illi
Uxor, quisquis erit bonus optandusque maritus.
Nil unquam invita donabis conjuge : vendes
Hac obstante nihil : nihil, haec si nolet, emetur.
Hac dabit affectus : ille excludatur amicus
Jam senior, cujus barbam tua janua vidit.
Testandus cum sit lenonibus, atque lanistis
Libertas, et juris idem contingat arenae;
Non unus tibi rivalis dictabitur haeres.
Pone crucem servo ; meruit quo crimine servus
Supplicium ? quis testis adest ? quis detulit ? audi,
Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa est.
O demens, ita servus homo est ? nil fecerit, esto.
Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas.
Imperat ergo viro : sed mox haec regna relinquit,
Permutatque domos, et flammae conterit : inde
Advolat, et spreti repetit vestigia lecti.
Ornatas paullo ante fores, pendentia linquit
Vela domus, et adhuc virideis in limine ramos.
Sic crescit numerus ; sic fiunt octo mariti,
Quinque per autumnos : titulo res digna sepulcri.
Desperanda tibi salva concordia socru :
Illa docet spoliis nudi gaudere mariti :
Illa docet, missis a corruptore tabellis,
Nil rude, nec simplex rescribere : decipit illa
Custodes, aut aere domat : tunc corpore sano
Advocat Archigenem, onerosaque pallia jactat.
Abditus interea latet arcessitus adulter,
Impatensque morae silet et praeputia ducit.
Scilicet exspectas, ut tradat mater honestos,
Atque alios mores, quam quos habet ? utile porro
Filiolam turpi vetulae producere turpem.
Nulla fore causa est, in qua non foemina litem

Moverit; accusat Manilia, si rea non est.
Componunt ipsae, per se, formantque libellos,
Principium atque locos Celso dictare paratae.
Endromidas Tyrias, et foemineum ceroma
Quis nescit? vel quis non vidit vulnera pali?
Quem cavat assiduis sudibus, scutoque laceffit,
Atque omneis implet numeros, dignissima prorsus
Florali matrona tuba; nisi, si quid in illo
Pectore plus agitet, veraeque paratur arenae.
Quem praestare potest mulier galeata pudorem,
Quae fugit a sexu? vires amat; haec tamen ipsa
Vir nollet fieri; nam quantula nostra voluptas!
Quale decus rerum, si conjugis auctio fiat,
Balteus, et manicae, et cristae, crurisque sinistri
Dimidium tegmen: vel si diversa movebit
Praelia, tu felix ocreas vendente puella.
Hae sunt, quae tenui sudant in cyclade, quarum
Delicias et panniculus bombycinus urit.
Adspice, quo fremitu monstratos perferat ictus,
Et quanta galeae curetur pondere, quanta
Poplitibus sedeat, quam denso fascia libro,
Et ride, positis scaphium cum sumitur armis.
Dicite vos neptes Lepidi, coecive Metelli,
Gurgitis aut Fabii, quae ludia sumserit unquam
Hos habitus? quando ad palum gemat uxor Asylli?
Semper habet liteis, alternaque jurgia lectus,
In quo nupta jacet; minimum dormitur in illo.
Cum gravis illa viro, tunc orba tigride pejor.
Cum simulat gemitus occulti conscia facti,
Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat
Uberibus semper lacrymis, semperque paratis
In statione sua, atque expectantibus illam,
Quo jubeat manare modo: tu credis amorem,
Tu tibi tunc curruca places, fletumque labellis
Exsorbes; quae scripta, et quas lecture tabellas,

Si tibi zelotypae retegantur scrinia moechae!
Sed jacet in servi complexibus, aut equitis; dic,
Dic aliquem, sodes, heic Quintiliane colorem.
Haeremus; dic ipsa: olim convenerat, inquit,
Ut faceres tu, quod velles: nec non ego possem
Indulgere mihi: clames licet, et mare coelo
Confundas, homo sum. nihil est audacius illis
Deprensis: iram, atque animos a crimine sumunt.
Unde haec monstra tamen, vel quo de fonte requiris?
Praestabat castas humilis fortuna Latinas
Quondam, nec vitiis contingi parva sinebant
Tecta labor, somnique breves, et vellere Tusco
Vexatae duraeque manus, ac proximus urbi
Hannibal, et stantes Collina turre mariti.
Nunc patimur longae pacis mala: saevior armis
Luxuria incubuit, victumque ulciscitur orbem.
Nullum crimen abest, facinusque libidinis, ex quo
Paupertas Romana perit: hinc fluxit ad istos,
Et Sybaris colleis: hinc et Rhodos, et Miletos,
Atque coronatum et petulans madidumque Tarentum.
Prima peregrinos obscoena pecunia mores
Intulit: et turpi fregerunt secula luxu
Divitiae molles. quid enim Venus ebria curat?
Inguinis, et capitis quae sint discrimina, nescit;
Grandia quae mediis jam noctibus ostrea mordet,
Cum perfusa mero spumant unguenta Falerno,
Cum bibitur concha, cum jam vertigine tectum
Ambulat, et geminis exsurgit mensa lucernis.
I hunc, et dubita, qua sorbeat aëra sanna,
Tullia quid dicat notae Collacia Maurae,
Maura Pudicitiae veterem cum praeterit aram.
Noctibus heic ponunt lecticas, micturiunt heic,
Effigiemque deae longis siphonibus implent,
Inque vices acquitant, ac luna teste moventur.
Inde domos abeunt: tu calcas luce reversa

Conjugis urinam magnos visurus amicos.
Nota Bonae secreta deae, cum tibia lumbos
Incitat, et cornu pariter vinoque feruntur
Attonitae, crinemque rotant, ululantque Priapi
Maenades; ô quantus tunc illis mentibus ardor
Concubitus! quae vox saltante libidine! quantus
Ille meri veteris per crura madentia torrens!
Lenonum ancillas posita Saufeja corona
Provocat, attollit pendentis praemia coxae.
Ipsa Medullinae fluctum cristantis adorat.
Palmam inter dominas virtus natalibus aequat.
Nil ibi per ludum simulabitur: omnia fient
Ad verum, quibus incendi jam frigidus aevo
Laomedontiades, et Nestoris hernia possit.
Tunc prurigo morae impatiens, tunc foemina simplex,
Et toto pariter repetitus clamor ab antro:
Jam fas est; admitte viros; jam dormit adulter.
Illa jubet sumto juvenem properare cucullo.
Si nihil est, servis incurritur; abstuleris spem
Servorum, venit et conductus aquarius; hic si
Quaeritur, et desunt homines: mora nulla per ipsam,
Quo minus imposito clunem summittat asello.
Atque utinam ritus veteres, et publica saltem
His intacta malis agerentur sacra: sed omnes
Noverunt Mauri, atque Indi, quae psalteria penem
Majorem, quam sunt duo Caesaris Anticatones,
Illuc, testiculi sibi conscius unde fugit mus,
Intulerit, ubi velari pictura jubetur,
Quaecunque alterius sexus imitata figuram est.
Et quis tunc hominum contemtor numinis? aut quis
Sympuvium ridere Numae, nigrumque catinum,
Et Vaticano fragileis de monte patellas
Ausus erat? sed nunc ad quas non Clodius aras?
Audio, quid veteres olim moneatis amici:
Pone seram: cohibe; sed quis custodiet ipsos

Custodes? cauta est, et ab illis incipit uxor.
Jamque eadem summis pariter minimisque libido,
Nec melior, filicem pedibus quae conterit atrum,
Quam quae longorum vehitur cervice Syrorum.
Ut spectet ludos, conducit Ogulnia vestem,
Conducit comites, sellam, cervical, amicas,
Nutricem, et flavam, cui det mandata, puellam.
Haec tamen argenti superest quodcunque paterni
Laevibus athleticis, ac vasa novissima donat.
Multis res angusta domi: sed nulla pudorem
Paupertatis habet, nec se metitur ad illum,
Quem dedit haec, posuitque modum; tamen utile quid sit
Prospiciunt aliquando viri: frigusque, famemque
Formica tandem quidam expavere magistra.
Prodiga non sentit pereuntem foemina censum:
At, velut exhausta redivivus pullulet arca
Nummus, et e pleno tollatur semper acervo,
Non unquam reputant, quanti sibi gaudia constent,
Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia semper
Oscula delectent, et desperatio barbae,
Et quod abortivo non est opus; illa voluptas
Summa tamen, quod jam calida matura juventa
Inguina traduntur medicis, jam pectine nigro.
Ergo spectatos, ac iustos crescere primum
Testiculos, postquam coeperunt esse bilibres,
Tonforis damno tantum rapit Heliodorus.
Conspicius longe, cunctisque notabilis intrat
Balnea, nec dubie custodem vitis et horti
Provocat, a domina factus spado; dormiat ille
Cum domina; sed tu jam durum, Posthume, jamque
Tundendum eunucho Bromium committere noli.
Si gaudet cantu: nullius fibula durat
Vocem vendentis praetoribus: organa semper
In manibus: densi radiant testudine tota
Sardoniches: crispo numerantur pectine chordas,

Quo tener Hedymeles operas dedit: hunc tenet, hoc se
solatur, gratoque indulget basia plectro.
Quaedam de numero Lamiarum ac nominis alti,
Et farre et vino Janum Vestamque rogabat,
An Capitolinam deberet Pollio quercum
Sperare, et fidibus promittere; quid faceret plus
Aegrotante viro? medicis quid tristibus erga
Filiolum? stetit ante aram, nec turpe putavit
Pro cithara velare caput: dictataque verba
Pertulit, ut mos est, et aperta palluit agna.
Dic mihi nunc, quaeso, dic antiquissime divum,
Respondes his Jane pater? magna otia coeli,
Non est, ut video, non est, quod agatur apud vos.
Haec de comoedis te consulit: illa tragoedum
Commendare volet, varicosus fiet haruspex.
Sed cantet potius, quam totam pervolet urbem
Audax, et coetus possit quae ferre virorum,
Cumque paludatis ducibus, praesente marito,
Ipsa loqui recta facie, strictisque mamillis,
Haec eadem novit, quid toto fiat in orbe,
Quid Seres, quid Thraces agant: secreta novercae
Et pueri: quis amet, quis diripiatur adulter.
Dicet, quis viduam praegnantem fecerit, et quo
Mense: quibus verbis concumbat quaeque, modis quot.
Instantem regi Armenio, Parthoque cometen
Prima videt: famam, rumoresque illa recenteis
Excipit ad portas: quosdam facit esse Niphatem
In populos, magnoque illic cuncta arva teneri
Diluvio: nutare urbes, subsidere terras,
Quocunque in trivio, cuicunque est obvia, narrat.
Nec tamen id vitium magis intolerabile, quam quae
Vicinos humileis rapere, et concidere loris
Exorata solet; nam si latratibus alti
Rumpuntur somni: fustes huc ocyus, inquit,
Adferte, atque illis dominum jubet ante feriri,

Deinde canem : gravis occurſu, teterrima vultu
Balnea nocte ſubit : conchas, et caſtra moveri
Nocte jubet : magno gaudet ſudare tumultu,
Cum laſſata gravi ceciderunt brachia maſſa,
Callidus et criſtae digitos impreſſit aliptes,
Ac iummum dominae femur exclamare coëgit.
Convivae miſeri interea ſomnoque, fameque
Urgentur; tandem illa venit rubicundula, totum
Oenophorum ſitiens, plena quod tenditur urna
Admotum pedibus, de quo ſextarius alter
Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim,
Dum redit, et loto terram ferit inteſtino.
Marmoribus rivi properant, aurata Falernum
Pelvis olet : nam ſic, tanquam alta in dolia longus
Deciderit ſerpens, bibit, et vomit; ergo maritus
Naſeat, atque oculis bilem ſubſtringit opertis.
Illa tamen gravior, quae cum diſcumbere coepit,
Laudat Virgilium, periturae ignoſcit Eliſae,
Committit vates et comparat; inde Maronem,
Atque alia parte in trutina ſuspendit Homerum.
Cedunt grammatici, vincuntur rhetores, omnis
Turba tacet, nec cauſſidicus, nec praeco loquatur,
Altera nec mulier; verborum tanta cadit vis :
Tot pariter pelves, tot tintinnabula dicas
Pulſari; jam nemo tubas, nemo aera fatiget :
Una laboranti poterit ſuccurrere lunae.
Imponit finem ſapiens et rebus honeſtis.
Nam quae docta nimis cupit, et facunda videri,
Crure tenus medio tunicas ſuccingere debet,
Caedere Silvano porcum, quadrante lavari.
Non habeat matrona, tibi quae juncta recumbit,
Dicendi genus, aut curvum ſermone rotato
Torqueat enthymema, nec hitorias ſciat omneis :
Sed quaedam ex libris et non intelligat; odi
Hanc ego, quae repetit, volvitque Palaemonis artem,

Servata semper lege et ratione loquendi,
Ignotosque mihi tenet antiquaria versus,
Nec curanda viris opicae castigat amicae
Verba; soloecismum liceat fecisse marito.
Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil,
Cum virideis gemmas collo circumdedit, et cum
Auribus extentis magnos commisit elenchos.
Intolerabilius nihil est, quam foemina dives.
Interea foeda adspectu, ridendaque multo
Pane tumet facies, aut pingua Poppacana
Spirat, et hinc miseri viscantur labra mariti.
Ad moechum lota veniunt cute; quando videri
Vult formosa domi? moechis foliata parantur.
His emitur, quidquid graciles huc mittitis Indi.
Tandem aperit vultum, et tectoria prima reponit:
Incipit agnosci, atque illo lacte fovetur,
Propter quod secum comites educit asellas,
Exul Hyperboreum si dimittatur ad axem.
Sed quae mutatis inducitur, atque fovetur
Tot medicaminibus, coctaeque siliginis offas
Accipit, et facies madidae dicetur, an ulcus?
Est precium curae penitus cognoscere toto
Quid faciant, agitentque die; si nocte maritus
Aversus jacuit: periit libraria, ponunt
Cosmetae tunicas, tarde venisse Liburnus
Dicitur, et poenas alieni pendere somni
Cogitur, hic frangit ferulas, rubet ille flagello,
Hic scutica: sunt, quae tortoribus annua praestent:
Verberat, atque obiter faciem linit; audit amicas,
Aut latum pictae vestis considerat aurum,
Et caedit; longi relegit transversa diurni,
Et caedit, donec lassis caedentibus, exi,
Intonet horrendum, jam cognitione peracta.
Praefectura domus Siculo non mitior aula.
Nam si constituit, solitoque decentius optat

Ornari, et properat, jamque exspectatur in hortis,
Aut apud Isiacae potius sacraria lenae;
Disponit crinem laceratis ipsa capillis
Nuda humero Psecas infelix, nudisque mamillis.
Altior hic quare cincinnus? taurea punit
Continuo flexi crimen facinusque capilli.
Quid Psecas admisit? quaenam est heic culpa puellae,
Si tibi displicuit nasus tuus? altera laevum
Extendit, peccitque comas, et volvit in orbem.
Est in consilio matrona, admotaque lanis
Emerita quae cessat acu: sententia prima
Hujus erit; post hanc aetate, atque arte minores
Censebunt, tanquam famae discrimen agatur,
Aut animae: tanta est quaerendi cura decoris.
Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum
Aedificat caput. Andromachen a fronte videbis:
Post minor est: credas aliam; cedo, si breve parvi
Sortita est lateris spatium, breviorque videtur
Virgine Pygmaea, nullis adjuta cothurnis,
Et levis erecta consurgit ad oscula planta.
Nulla viri cura interea, nec mentio fiet
Damnorum: vivit tanquam vicina mariti.
Hoc solo propior, quod amicos conjugis odit,
Et servos, gravis est rationibus; ecce furentis
Bellonae, matrisque Deum chorus intrat, et ingens
Semivir, obsceno facies reverenda minori,
Mollia qui rapta secuit genitalia testa
Jam pridem, cui rauca cohors, cui tympana cedunt
Plebeja, et Phrygia vestitur bucca tiara;
Grande sonat, metuique jubet Septembris, et Austri
Adventum, nisi se centum lustraverit ovis,
Et xerampelinas veteres donaverit ipsi,
Ut quidquid subiti, et magni discriminis instat,
In tunicas eat, et totum semel expiet annum.
Hibernum fracta glacie descendet in amnem,

Ter matutino Tiberi mergetur, et ipsis
Vorticibus timidum caput abluet: inde Superbi
Totum regis agrum nuda ac tremebunda cruentis
Crepet genibus: si candida jusserit Io,
Ibit ad Aegypti finem, calidaque petitas
A Meroe portabit aquas, ut spargat in aedem
Fidis, antiquo quae proxima surgit ovili.
Credit enim ipsius dominae se voce moneri:
En animam et mentem, cum qua Dî nocte loquantur!
Ergo hic praecipuum summumque meretur honorem,
Qui grege linigero circumdatus, et grege calvo
Plangentis populi currit derisor Anubis.
Ille petit veniam, quoties non abstinet uxor
Concubitu sacris observandisque diebus,
Magnaue debetur violato poena cadurco.
Et movisse caput visa est argentea serpens:
Illius lacrimae, meditataque murmura praestant,
Ut veniam culpa non abnuat, ansere magno
Scilicet et tenui popano corruptus Osiris.
Cum dedit ille locum: cophino, fenoque relicto,
Arcanam Judaea tremens mendicat in aurem,
Interpres legum Solymarum, et magna sacerdos
Arboris, ac summi fida internuncia coeli;
Implet et illa manum, sed parcius aere minuto.
Qualiacunque voles Judaei somnia vendunt:
Spondet amatorem tenerum, vel divitis orbi
Testamentum ingens, calidae pulmone columbae
Traçtato: Armenius, vel Commagenus haruspex
Pectora pullorum rimabitur, exta catelli,
Interdum et pueri: faciet, quod deferat ipse.
Chaldaeis sed major erit fiducia: quidquid
Dixerit astrologus, credent a fonte relatum
Hammonis; quoniam Delphis oracula cessant,
Et genus humanum damnat caligo futuri.
Praecipuus tamen est horum, qui saepius exsul,

Cujus amicitia, conducendaque tabella
Magnus civis obit, et formidatus Othoni.
Inde fides artis, sonuit si dextera ferro,
Laevaue si longo castrorum in carcere mansit.
Nemo mathematicus genium indemnatus habebit:
Sed qui paene perit, cui vix in Cyclada mitti
Contigit, et parva tandem caruisse Seripho.
Consultit ictericae lento de funere matris,
Ante tamen de te, Tanaquil tua: quando sororem
Efferat, et patruos: an sit victurus adulter
Post ipsam? quid enim majus dare Numina possunt?
Haec tamen ignorat, quid sidus triste minetur
Saturni, quo laeta Venus se proferat astro,
Qui mensis damnis, quae dentur tempora lucro.
Illius occursum etiam vitare memento,
In cujus manibus, ceu pingua succina, tritas
Cernis ephemeridas: quae nullum consulit, et jam
Consultitur: quae castra viro, patriamque petente
Non ibit pariter numeris revocata Thrasylli.
Ad primum lapidem vectari cum placet, hora
Sumitur ex libro: si prurit frictus ocelli
Angulus, inspecta genesi collyria poscit.
Aegra licet jaceat, capiendo nulla videtur
Aptior hora cibo, nisi quam dederit Petosyris.
Si mediocris erit: spatium lustrabit utrinque
Metarum, et sorteis ducet, frontemque, manumque
Praebeat vati crebrum poppysma roganti.
Divitibus responsa dabunt Phryx augur, et Indus
Conductus, dabit astrorum, mundique peritus,
Atque aliquis senior, qui publica fulgura condit.
Plebejum in circo positum est, et in aggere fatum.
Quae nudis longum ostendit cervicibus aurum,
Consultit ante phalas, delphinorumque columnas,
An saga vendenti nubat caupone relicto?
Hae tamen et partus subeunt discrimen, et omneis

Nutricis tolerant fortuna urgente labores;
Sed jacet aurato vix ulla puerpera lecto.
Tantum artes hujus, tantum medicamina possunt,
Quae sterileis facit, atque homines in ventre necandos
Conducit: gaude infelix, atque ipse bibendum
Porrige, quidquid erit: nam si distendere vellet,
Et vexare uterum pueris salientibus, esses
Aethiopis fortasse pater: mox decolor haeres
Impleret tabulas, nunquam tibi mane videndus.
Transeo suppositos, et gaudia, votaue saepe
Ad spurcos decepta lacus, atque inde petitos
Pontifices Salios, Scaurorum nomina falso
Corpore latus; stat fortuna improba noctu
Arridens nudis infantibus; hos foveat omneis,
Involvitque sinu: domibus tunc porrigit altis,
Secretumque sibi mimum parat; hos amat, his se
Ingerit, utque suos ridens producit alumnos.
Hic magicos adfert cantus, hic Thessala vendit
Philtro, quibus valeat mentem vexare mariti,
Et solea pulsare nates; quod desipis, inde est,
Inde animi caligo, et magna oblivio rerum,
Quas modo gessisti; tamen hoc tolerabile, si non
Et furere incipias, ut avunculus ille Neronis,
Cui totam tremuli frontem Caesonia pulli
Infudit; quae non faciet, quod principis uxor?
Ardebant cuncta, et fracta compage ruebant,
Non aliter, quam si fecisset Juno maritum
Insanum; minus ergo nocens erit Agrippinae
Boletus: siquidem unius praecordia pressit
Ille senis, tremulumque caput descendere jussit
In coelum, et longa manantia labra saliva.
Haec poscit ferrum, atque igneis, haec potio torquet:
Haec lacerat mixtos equitum cum sanguine patres.
Tanti partus equae! quanti una venefica constat?
Oderunt natos de pellice: nemo repugnet.

Nemo vetet: jam jam privignum occidere fas est.
Vos ego, pupilli, moneo, quibus amplior est res,
Custodite animas, et nulli credite mensae.
Livida materno fervent adipata veneno.
Mordeat ante aliquis, quidquid porrexerit illa,
Quae peperit, timidus praegustet pocula papas.
Fingimus haec, altum satyra sumente cothurnum,
Scilicet, et finem egressi legemque priorum,
Grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu,
Montibus ignotum Rutulis, coeloque Latino.
Nos utinam vani! sed clamat Pontia: feci,
Confiteor, puerisque meis aconita paravi,
Quae deprensa patent; facinus tamen ipsa peregi.
Tune duos una saevissima vipera coena?
Tune duos? septem, si septem forte fuissent.
Credamus tragicis, quidquid de Colchide saeva
Dicitur, et Procne; nil contra conor: et illae
Grandia monstra suis audebant temporibus; sed
Non propter nummos; minor admiratio summis
Debetur monstribus; quoties facit ira nocentem
Hunc sexum, rabie jecur incendente feruntur
Praecipites: ut saxa jugis abrupta, quibus mons
Subtrahitur, clivoque latus pendente recedit.
Illam ego non tulerim, quae computat, et scelus ingens
Sana facit; spectant subeuntem fata mariti
Alcestim, et, similis si permutatio detur,
Morte viri cupient animam servare catellae.
Occurrent multae tibi Belides, atque Eriphylae:
Mane Clytemnaestram nullus non vicus habebit.
Hoc tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem
Insulsam et fatuam dextra laevaue tenebat:
At nunc res agitur tenui pulmone rubetae;
Sed tamen et ferro, si praegustabit Atreides
Pontica ter victi cantus medicamina regis.

SATIRA VII.

ET spes, et ratio studiorum in Caesare tantum :
Solut enim tristes hac tempestate Camoenas
Respexit, cum jam celebres, notique poetae
Balneolum Gabiis, Romae conducere furnos
Tentarent : nec foedum alii, nec turpe putarent
Praecones fieri, cum, desertis Aganippes
Vallibus, esuriens migraret in atria Cleio.
Nam, si Pieria quadrans tibi nullus in umbra
Ostendatur, ames nomen victumque Machaerae,
Et vendas potius, commissa quod auctio vendit
Stantibus : oenophorum, tripodes, armaria, cistas,
Alcyonem Bacchi, Thebas et Terea Fausti.
Hoc satius, quam si dicas sub iudice : vidi,
Quod non vidisti ; faciant equites Asiani,
Quamquam et Cappadoces faciant, equitesque Bithyni,
Altera quos nudo traducit Gallia talo.
Nemo tamen studiis indignum ferre laborem
Cogetur posthac, nec sit quicumque canoris
Eloquium vocale modis, laurumque momordit.
Hoc agite, o juvenes : circumspicit, et stimulat vos,
Materiamque sibi ducis indulgentia quaerit.
Si qua aliunde putas rerum spectanda tuarum
Praesidia, atque ideo croceae membrana tabellae
Impletur : lignorum aliquid posce ocyus, et, quae
Componis, dona Veneris, Thelesine, marito ;
Aut clude, et positos tinca pertunde libellos,
Frange miser calamos, vigilataque praelia dele,
Qui facis in parva sublimia carmina cella,
Ut dignus venias hederis, et imagine macra.
Spes nulla ulterior : didicit jam dives avarus
Tantum admirari, tantum laudare disertos,
Ut pueri Junonis avem ; sed defluit aetas

Et pelagi patiens, et cassidis, atque ligonis.
Taedia tunc subeunt animos, tunc seque, suamque
Terpsichoren odit facunda et nuda senectus.
Accipe tunc arteis, ne quid tibi conferat iste,
Quem colis, et musarum, et Apollinis aede relicta:
Ipse facit versus, atque uni cedit Homero
Propter mille annos; et, si dulcedine famae
Succensus recites, Maculonis commodat aedeis;
Haec longe ferrata domus servire jubetur,
In qua sollicitas imitatur janua portas.
Scit dare libertos extrema in parte sedenteis
Ordinis, et magnas comitum disponere voces.
Nemo dabit regum, quanti subsellia constent,
Et quae conducto pendent anabathra tigillo,
Quaeque reportandis posita est orchestra cathedris.
Nos tamen hoc agimus, tenuique in pulvere sulcos
Ducimus, et littus sterili versamus aratro.
Nam si discedas, laqueo tenet ambitiosi
Consuetudo mali: tenet insanabile multos
Scribendi cacoethes, et aegro in corde senescit.
Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,
Qui nihil expositum soleat deducere, nec qui
Communi feriat carmen triviale moneta:
Hunc, qualem nequeo monstrare, et sentio tantum,
Anxietate carens animus facit, omnis acerbi
Impatiens, cupidus sylvarum, aptusque bibendis
Fontibus Aonidum: neque enim cantare sub antro
Pierio, thyrsumve potest contingere moesta
Paupertas, atque aeris inops, quo nocte dieque
Corpus eget: satur est, cum dicit Horatius: Heu ohe!
Quis locus ingenio: nisi cum se carmine solo
Vexant, et Dominis Cyrrhae, Nysaeque feruntur
Pectora vestra, duas non admittentia curas?
Magnae mentis opus, nec de lodice paranda
Attonitae, currus, et equos, faciesque deorum

Adspicere, et qualis Rutulum confundat Erinnyſ.
Nam, ſi Virgilio puer et tolerabile deeſſet
Hospitium, caderent omnes a crinibus hydri:
Surda nihil gemeret grave buccina; poſcimus, ut ſit
Non minor antiquo Rubrenus Lappa cothurno,
Cujus et alveolos, et laenam pignerat Atreus.
Non habet infelix Numitor, quod mittat amico:
Quintillae quod donet, habet, nec defuit illi,
Unde emeret multa paſcendum carne leonem
Jam domitum: conſtat leviori bellua ſumtu
Nimirum, et capiunt plus inteſtina poetae.
Contentus fama jaceat Lucanus in hortis
Marmoreis: at Serrano, tenuique Saleio
Gloria quantalibet, quid erit, ſi gloria tantum eſt?
Curritur ad vocem jucundam, et carmen amicae
Thebaidos, laetam cum fecit Statius urbem,
Promiſitque diem; tanta dulcedine captos
Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi
Auditur: ſed, cum fregit ſubſellia verſu,
Eſurit, intactam Paridi niſi vendat Agaven.
Ille et militiae multis largitur honorem,
Semetri vatum digitos circumligat auro.
Quod non dant proceres, dabit hiſtrio; tu Camerinos,
Et Baream, tu nobilium magna atria curas!
Praeſectos Pelopeia facit, Philomela Tribunos.
Haud tamen invidas vati, quem pulpita paſcunt.
Quis tibi Maecenas? quis nunc erit aut Proculejus,
Aut Fabius? quis Cotta iterum? quis Lentulus alter?
Tunc par ingenio precium: tunc utile multis
Pallere, et vinum toto neſcire decembri.
Veſter porro labor foecundior, hiftoriarum
Scriptores: petit hic plus temporis, atque olei plus:
Namque oblita modi milieſima pagina ſurgit
Omnibuſ, et creſcit multa damnosa papyro,
Sic ingens rerum numerus jubet, atque operum lex.

Quae tamen inde seges? terrae quis fructus apertae?
Quis dabit historico, quantum daret acta legenti?
Sed genus ignavum, quod lecto gaudet et umbra.
Dic igitur, quid caussidicis civilia praestent
Officia, et magno comites in fasce libelli?
Ipsi magna sonant: sed tunc, cum creditor audit,
Praecipue, vel si tetigit latus acrior illo,
Qui venit ad dubium grandi cum codice nomen,
Tunc immensa cavi spirant mendacia folles,
Conspuiturque sinus; veram deprendere messem
Si libet: hinc centum patrimonia caussidicorum,
Parte alia solum ruffati pone Lacernae.
Confedere duces: surgis tu pallidus Ajax
Dicturus dubia pro libertate, bubulco
Judice; rumpe miser tensum jecur, ut tibi lasso
Figantur virides, scalarum gloria, palmae.
Quod vocis precium? siccus petasunculus, et vas
Pelamydum: aut veteres Maurorum epimenia, bulbi:
Aut vinum Tiberi devectum, quinque lagenae.
Si quater egisti, si contigit aureus unus,
Inde cadunt partes ex foedere pragmaticorum.
Aemilio dabitur, quantum licet, et melius nos
Egimus: hujus enim stat currus aeneus, alti
Quadrijuges in vestibulis, atque ipse feroci
Bellatore sedens curvatum hastile minatur
Eminus, et statua meditatur praelia lusca.
Sic Pedito conturbat, Matho deficit: exitus hic est
Tongilli, magno cum rhinocerote lavari
Qui solet, et vexat lutulenta balnea turba,
Perque forum juvenes longo premit assere Medos
Emiturus pueros, argentum, murrhina, villas.
Spondet enim Tyrio stlataria purpura filo.
Et tamen est illis hoc utile: purpura vendit
Caussidicum, vendunt amethystina: convenit illis
Et strepitu, et facie majoris vivere census.

Sed finem impensae non servat prodiga Roma.
Fidimus eloquio? Ciceroni nemo ducentos
Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.
Respicit haec primum, qui litigat, an tibi servi
Octo, decem comites, an post te sella, togati
Ante pedes? ideo conducta Paullus agebat
Sardonyche, atque ideo pluris, quam Gallus agebat,
Quam Basilus. rara in tenui facundia panno.
Quando licet Basilo flentem producere matrem?
Quis bene dicentem Basilum ferat? accipiat te
Gallia, vel potius nutricula caussidicorum
Africa, si placuit mercedem ponere linguae.
Declamare doces, o ferrea pectora Vetti;
Cum perimit saevos classis numerosa tyrannos.
Nam quaecunque sedens modo legerat, haec eadem stans
Perferet, atque eadem cantabit versibus isdem.
Occidit miseros crambe repetita magistros.
Quis color, et quod sit causae genus, atque ubi summa
Quaestio, quae veniant diversae forte sagittae,
Nosse velint omnes, mercedem solvere nemo.
Mercedem appellas? quid enim scio? culpa docentis
Scilicet arguitur, quod laeva in parte mamillae
Nil salit Areadico juveni, cuius mihi sexta
Quaque die miserum dirus caput Hannibal implet.
Quidquid id est, de quo deliberat, an petat urbem
A Cannis, an post nimbos, et fulmina cautus
Circumagat madidas a tempestate cohorteis.
Quantum vis stipulare, et protinus accipe, quod do,
Ut totiens illum pater audiat; haec alii sex,
Vel plures uno conclamant ore sophistae,
Et veras agitant liteis, raptore relicto,
Fusa venena silent, malus ingratusque maritus,
Et quae jam veteres sanant mortaria coecos.
Ergo sibi dabit ipse rudem, si nostra movebunt
Consilia, et vitae diversum iter ingreditur,

Ad pugnam qui rhetorica descendit ab umbra,
Summula ne pereat, qua vilis tessera venit
Frumenti; quippe haec merces lautissima; tenta,
Chrysogonus quanti doceat, vel Pollio quanti
Lautorum pueros, artem scindens Theodori.
Balnea sexcentis, et pluris porticus, in qua
Gestetur dominus, quoties pluit; anne serenum
Exspectet, spargatque luto jumenta recenti?
Heic potius: namque heic mundae nitet ungula mulae.
Parte alia longis Numidarum fulta columnis
Surgat, et algentem rapiat coenatio solem.
Quanticunque domus, veniet, qui fercula docte
Componat; veniet, qui pulmentaria condit.
Hos inter sumtus sestertia Quintiliano,
Ut multum, duo sufficient: res nulla minoris
Constabit patri, quam filius; unde igitur tot
Quintilianus habet saltus? exempla novorum
Fatorum transi: felix, et pulcer, et acer:
Felix, et sapiens, et nobilis, et generosus
Adpositam nigrae lunam subtexit alutae:
Felix, orator quoque maximus, et jaculator.
Et si perfrixit, cantat bene; distat enim, quae
Sidera te excipiant modo primos incipientem
Edere vagitus, et adhuc a matre rubentem.
Si fortuna volet, fies de rhetore consul;
Si volet haec eadem, fies de consule rhetor,
Ventidius quid enim? quid Tullius? anne aliud, quam
Sidus, et occulti miranda potentia fati?
Servis regna dabunt, captivis fata triumphum.
Felix ille tamen corvo quoque rarior albo.
Poenituit multos vanae, sterilisque cathedrae,
Sicut Thrasymachi probat exitus, atque Secundi
Carrinatis; et hunc inopem vidistis Athenae,
Nil praeter gelidas ausae conferre cicutas.
Di majorum umbris tenuem, et sine pondere terram,

Spiranteisque crocos, et in urna perpetuum ver,
Qui praeceptorem sancti voluere parentis
Esse loco; metuens virgae jam grandis Achilles
Cantabat patriis in montibus: et cui non tunc
Eliceret risum citharoedi cauda magistri?
Sed Rufum, atque alios caedit sua quaeque juvenus:
Rufum, qui toties Ciceronem Allobroga dixit.
Quis gremio Celadi, doctique Palaemonis adfert,
Quantum grammaticus meruit labor? et tamen ex hoc,
Quodcunque est (minus est autem, quam rhetoris aera)
Discipuli custos praemordet Acoenonaetus,
Et, qui dispensat, frangit sibi; cede Palaemon,
Et patere inde aliquid decrescere: non aliter, quam
Institor hibernae tegetis, niveique cadurci:
Dum modo non pereat, mediae quod noctis ab hora
Sedisti, qua nemo faber, qua nemo sederet,
Qui docet obliquo lanam deducere ferro:
Dum modo non pereat totidem olfecisse lucernas,
Quot stabant pueri, cum totus decolor esset
Flaccus, et haereret nigro fuligo Maroni.
Rara tamen merces, quae cognitione tribuni
Non egeat; sed vos saevas imponite leges,
Ut praeceptori verborum regula constet,
Ut legat historias, auctores noverit omneis,
Tanquam ungueis, digitosque suos, ut forte rogatus
Dum petit aut thermas, aut Phoebi balnea, dicat
Nutricem Anchisae: nomen, patriamque novercae
Archemori: dicat, quot Acestes vixerit annos,
Quot Sículus Phrygibus vini donaverit urnas?
Exigite, ut mores teneros ceu pollice ducat,
Ut si quis cera vultum facit: exigite, ut sit
Et pater ipsius coetus, ne turpia ludant,
Ne faciant vicibus; non est leve tot puerorum
Observare manus, oculosque in fine trementeis.

Haec, inquit, cura, sed cum se verterit annus,
Accipe, victori populus quod postulat, aurum.

SATIRA VIII.

S Temmata quid faciunt, quid prodest, Pontice, longo
Sanguine cenferi, pictosque ostendere vultus
Majorum, et stanteis in curribus Aemilianos,
Et Curios jam dimidios, humerosque minorem
Corvinum, et Galbam auriculis nasoque carentem?
Quis fructus generis tabula jactare capaci
Corvinum, posthac multa contingere virga
Fumosos equitum cum dictatore magistros,
Si coram Lepidis male vivitur? effigies quo
Tot bellatorum, si luditur alea pernox
Ante Numantinos? si dormire incipis ortu
Luciferi, quo signa duces, et castra movebant?
Cur Allobrogicis, et magna gaudeat ara
Natus in Herculeo Fabius Lare, si cupidus, si
Vanus, et Euganea quantumvis mollior agna:
Si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum
Squalenteis traducit avos, emtorque veneni
Frangenda miseram funestat imagine gentem?
Tota licet veteres exornent undique cerae
Atria, nobilitas sola est atque unica virtus.
Paullus, vel Cossus, vel Drusus moribus esto:
Hos ante effigies majorum pone tuorum:
Praecedant ipsas illi te consule virgas:
Prima mihi debes animi bona; sanctus haberi,
Justitiaeque tenax factis dictisque mereris,
Agnosco Procerem; salve Getulice, seu tu
Silanus, quocunque alio de sanguine rarus,
Civis, et egregius patriae contingis ovanti.
Exclamare libet, populus quod clamat, Osiri

invento; quis enim generosum dixerit hunc, qui
indignus genere, et praeclaro nomine tantum
insignis? nanum cujusdam, Atlanta vocamus:
Aethiopem, cycnum: parvam extortamque puellam,
Europen: canibus pigris scabieque vetusta
Laevibus, et siccae lambentibus ora lucernae,
Nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est,
Quod fremat in terris violentius; ergo cavebis,
Et metues, ne tu sis Creticus, aut Camerinus.
His ego quem monui? tecum est mihi sermo, Rubelli
Plaute; tumes alto Drusorum stemmate, tanquam
Feceris ipse aliquid, propter quod nobilis esses,
Ut te conciperet, quae sanguine fulget Iuli;
Non quae ventoso conducta sub aggere textit.
Vos humiles, inquis, vulgi pars ultima nostri,
Quorum nemo queat patriam monstrare parentis:
Ast ego Cecropides. vivas, et originis hujus
Gaudia longa feras: tamen ima plebe Quiritem
Facundum invenies; solet hic defendere causas
Nobilis indocti; veniet de plebe togata,
Qui juris nodos, et legum aenigmata solvat.
Hic petit Euphraten juvenis, domitique Batavi
Custodes aquilas, armis industrius: at tu
Nil, nisi Cecropides, truncoque simillimus Hermæ.
Nullo quippe alio vincis discrimine, quam quod
Illi marmoreum caput est, tua vivit imago.
Dic mihi, Teucrorum proles, animalia muta
Quis generosa putet, nisi fortia? nempe volucrem
Sic laudamus equum, facili cui plurima palma
Fervet, et exsultat rauco victoria Circo.
Nobilis hic, quocunque venit de gramine, cujus
Clara fuga ante alios, et primus in aequore pulvis:
Sed venale pecus Corythæ, posteritas et
Hirpini, si rara iugo victoria sedit.
Nil ibi majorum respectus, gratia nulla

Umbrarum, dominos preciiis mutare jubentur
Exiguus, trito ducunt epirhedia collo
Segnipedes, dignique molam versare nepotis.
Ergo, ut miremur te, non tua; primum aliquid da,
Quod possim titulis incidere praeter honores,
Quos illis damus, et dedimus, quibus omnia debes.
Haec satis ad juvenem, quem nobis fama superbum
Tradit, et inflatum, plenumque Nerone propinquo.
Rarus enim ferme sensus communis in illa
Fortuna, sed te censeris laude tuorum,
Pontice, noluerim, sic ut nihil ipse futurae
Laudis agas. Miserum est aliorum incumbere famae,
Ne collapsa ruant subductis tecta columnis.
Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos.
Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
Integer; ambiguae si quando citabere testis
Incertaeque rei, Phalaris licet imperet, ut sis
Falsus, et admoto dictet perjuris tauro,
Summum crede nefas animam praeferre pudori,
Et propter vitam vivendi perdere causas.
Dignus morte perit, coenet licet ostrea centum
Gaurana, et Cosmi toto mergatur aeno.
Exspectata diu tandem provincia cum te
Rectorem accipiet, pone irae fraena, modumque,
Pone et avaritiae: miserere inopum sociorum.
Ossa vides regum vacuis exsucta medullis.
Respice, quid moneant leges, quid curia mandet,
Praemia quanta bonos maneant, quam fulmine iusto
Et Capito, et Numitor ruerint, damnante senatu,
Peiratae Cilicum: sed quid damnatio confert,
Cum Pansa eripiat, quidquid tibi Natta reliquit?
Praeconem Chaerippe tuis circumspice pannis,
Jamque tace. furor est post omnia perdere naulum.
Non idem gemitus olim, neque vulnus erat par
Damnorum, sociis florentibus, et modo victis.

Plena domus tunc omnis, et ingens stabat acervus
Nummorum, Spartana chlamys, conchylia Coa,
Et cum Parrhasii tabulis, signisque Myronis
Pheidiacum vivebat ebur, necnon Polycleti
Multus ubique labor: rarae sine Mentore mensae.
Inde Dolabella est, atque hinc Antonius, inde
Sacrilegus Verres; referebant navibus altis.
Occulta spolia, et plureis de pace triumphos.
Nunc sociis juga pauca boum, grex parvus equarum,
Et pater armenti capto eripiatur agello:
Ipsi deinde Lares, si quod spectabile signum,
Si quis in aedícula Deus unicus; haec etenim sunt
Pro summis: nam sunt haec maxima; despicias tu
Forſitan imbelleis Rhodios, unctamque Corinthum:
Despicias merito; quid resinata juvenus,
Cruraque totius facient tibi laevia gentis?
Horrida vitanda est Hispania, Gallicus axis,
Illyricumque latus; parce et messoribus illis,
Qui saturant urbem, Circo, scenaeque vacantem.
Quanta autem inde feres tam dirae praemia culpaе,
Cum tenues nuper Marius discinxerit Afros?
Curandum in primis, ne magna injuria fiat
Fortibus, et miseris, tollas licet omne, quod usquam est
Auri, atque argenti: scutum, gladiumque relinquens,
Et jaculum, et galeam: spoliatis arma supersunt.
Quod modo proposui, non est sententia: verum est.
Credite me vobis folium recitare Sibyllae.
Si tibi sancta cohors comitum, si nemo tribunal
Vendit Acerſecomes, si nulum in conjugе crimen,
Nec per conventus, et cuncta per oppida curvis
Unguibus ire paret nummos raptura Celaeno:
Tunc licet a Pico numeres genus, altaque si te
Nomina delectant, omnem Titanida pugnam,
Inter majores ipsumque Fromethea ponas.
De quocunque voles proavum tibi sumito libro.

Quod si praecipitem rapit ambitio, atque libido,
Si frangis virgas sociorum in sanguine, si te
Delectant hebetes lasso lictore secures:
Incipit ipsorum contra te stare parentum
Nobilitas, claramque facem praeferre pudendis.
Omne animi vitium tanto conspectius in se
Crimen habet, quanto major, qui peccat, habetur.
Quo mihi te solitum falsas signare tabellas
In templis, quae fecit avus, statuamque parentis
Ante triumphalem? quo, si nocturnus adulter
Tempora Santonico velas adoperta cucullo?
Praeter majorum cineres, atque ossa volucris
Carpento rapitur pinguis Lateranus, et ipse,
Ipse rotam adstringit multo sufflamine consul:
Nocte quidem; sed luna videt, sed sidera testeis
Intendunt oculos; finitum tempus honoris
Cum fuerit, clara Lateranus luce flagellum
Sumet, et occursum nunquam trepidabit amici
Jam senis, ac virga prior annuet, atque maniplos
Solvat, et infundet jumentis hordea lassis.
Interea, dum lanatas, torvumque juvencum
More Numae caedit Jovis ante altaria, jurat
Solam Eponam et facies olida ad praesepia pictas.
Sed cum pervigiles placet instaurare popinas;
Obvius assiduo Syrophoenix udus amomo
Currit, Idumaeae Syrophoenix incola portae,
Hospitis affectu dominum, regemque salutat,
Et cum venali Cyane succincta lagena.
Defensor culpae dicet mihi, fecimus et nos
Haec juvenes; esto; desisti nempe, nec ultra
Fovisti errorem; breve sit, quod turpiter audes.
Quaedam cum prima rescentur crimina barba,
Indulge veniam pueris. Lateranus ad illos
Thermarum calices, inscriptaque lintea vadit,
Maturus bello, Armeniae Syriaeque tuendis

Amnibus, et Rheno, atque Istro praestare Neronem.
Securum valet haec aetas; mitte ostia Caesar,
Mitte: sed in magna legatum quaere popina.
Invenies aliquo cum percussore jacentem,
Permistum nautis, et furibus, ac fugitivis,
Inter carnifices, et fabros sandapilarum,
Et resupinati cessantia tympana Galli:
Aequa ibi libertas, communia pocula, lectus
Non alius cuiquam, nec mensa remotior ulli.
Quid facias talem sortitus, Pontice, servum?
Nempe in Lucanos, aut Tusca ergastula mittas,
At vos Trojugenae vobis ignoscitis, et quae
Turpia cerdoni, Volesos, Brutumque decebunt.
Quid, si nunquam adeo foedis, adeoque pudendis
Utimur exemplis, ut non pejora supersint?
Consumtis opibus vocem Damasippe locasti
Sipario, clamor ageres ut phasma Catulli.
Laureolum velox etiam bene Lentulus egit,
Judice me, dignus vera cruce; nec tamen ipsi
Ignoscas populo: populi frons durior hujus,
Qui sedet, et spectat triscurria patriciorum:
Planipedes audit Fabios, ridere potest qui
Mamercorum alapas; quanti sua funera vendant,
Quid refert? vendunt nullo cogente Nerone,
Nec dubitant Celsi Praetoris vendere ludis.
Finge tamen gladios inde, atque hinc pulpita pone:
Quid satius? mortem sic quisquam exhorruit; ut sit
Zelotypus Thymeles, stupidi collega Corinthi?
Res haud mira tamen, citharoedo principe mimus
Nobilis; haec ultra, quid erit nisi ludus? et illic
Dedecus urbis habes; nec mirmillonis in armis,
Nec clypeo Gracchum pugnantem, aut falce supina,
(Damnat enim taleis habitus; sed damnat, et odit)
Nec galea faciem abscondit; movet ecce tridentem,
Postquam librata pendentia retia dextra

Nequidquam effudit, nudum ad spectacula vultum
Erigit, et tota fugit agnoscendus arena.
Credamus tunicae, de faucibus aurea cum se
Porrigat, et longo jactetur spira galero.
Ergo ignominiam graviolem pertulit omni
Vulnere, cum Graccho jussus pugnare secutor.
Libera si dentur populo suffragia, quis tam
Perditus, ut dubitet Senecam praeferre Neroni;
Cujus supplicio non debuit una parari
Simia, nec serpens unus, nec culeus unus?
Par Agamemnonidae crimen: sed causa facit rem
Dissimilem; quippe ille Deis auctoribus ultor
Patris erat caesi media inter pocula: sed nec
Electrae jugulo se polluit, aut Spartani
Sanguine conjugii, nullis aconita propinquis
Miscuit, in scena nunquam cantavit Orestes,
Troica non scripsit; quid enim Virginius armis
Debit ulcisci magis, aut cum vindice Galba?
Quid Nero tam saeva, crudaque tyrannide fecit?
Haec opera, atque hae sunt generosi principis artes,
Gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu
Prostitui, Graeque apium meruisse coronae.
Majorum effigies habeant insignia vocis,
Ante pedes Domiti longum tu pone Thyestae
Syrma, vel Antigonaë, seu personam Menalippes,
Et de marmoreo citharam suspende colosso.
Quid, Catilina, tuis natalibus, atque Cethegi
Inveniet quisquam sublimius? arma tamen vos
Nocturna, et flammæ domibus, templisque parastis,
Ut Braccatorum pueri, Senonumque minores,
Ausu, quod liceat tunica punire molesta.
Sed vigilat consul, vexillaque vestra coercent.
Hic novus Arpinas, ignobilis, et modo Romae
Municipalis eques galeatum ponit ubique
Praesidium attonitis, et in omni gente laborat.

Tantum igitur muros intra toga contulit illi
Nominis, et tituli; quantum non Leucade, quantum
Thessaliae campis Octavius abstulit udo
Caedibus assiduis gladio; sed Roma parentem,
Roma patrem patriae Ciceronem libera dixit.
Arpinas alius Volscorum in monte solebat
Pascere mercedes alieno lassus aratro,
Nodosam post haec frangebat vertice vitem,
Si lentus pigra muniret castra dolabra:
Hic tamen et Cimbros, et summa pericula rerum
Excipit, et solus trepidantem protegit urbem.
Atque ideo, postquam ad Cimbros, stragemque volabant,
Qui nunquam attigerant majora cadavera, corvi,
Nobilis ornatur lauro collega secunda.
Plebejae Deciorum animae, plebeja fuerunt
Nomina: pro totis legionibus hi tamen, et pro
Omnibus auxiliis, atque omni pube Latina
Sufficiunt Dis infernis, terraeque parenti,
Pluris enim Decii, quam quae servantur ab illis.
Ancilla natus trabeam, et diadema Quirini,
Et fasceis meruit regum ultimus ille bonorum.
Prodita laxabant portarum claustra tyrannis
Exsulibus juvenes ipsius consulis, et quos
Magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
Quod miraretur cum Coclite Mucius, et quae
Imperii fineis Tiberinum Virgo natavit.
Occulta ad patres produxit crimina servus
Matronis lugendus: at illos verbera justis
Afficiunt poenis, et legum prima securis.
Malo pater tibi sit Therſites, dummodo tu sis
Aeacidae similis, Vulcaniaque arma capeſſas,
Quam te Therſitae similem producat Achilles.
Et tamen, ut longe repetas longeque revolvās
Nomen, ab infami gentem deducis aſylo.

Majorum primus quisquis fuit ille tuorum,
Aut pastor fuit, aut illud, quod dicere nolo.

SATIRA IX.

SCire velim, quare toties mihi, Naevole, tristis
Occurras fronte obducta, ceu Marsya victus.
Quid tibi cum vultu, qualem deprensus habebat
Ravola, dum Rhodopes uda terit inguina barba?
Nos colaphum incutimus lambenti crustula servo.
Non erat hac facie miserabilior Creperejus
Pollio, qui triplicem usuram praestare paratus
Circuit, et fatuos non invenit; unde repente
Tot rugae? certe modico contentus agebas
Vernam equitem, conviva joco mordente facetus:
Et salibus vehemens intra pomoeria natis.
Omnia nunc contra: vultus gravis, horrida siccae
Silva comae, nullus tota nitor in cute, qualem
Bruttia praestabat calidi tibi fascia visci:
Sed fruticante pilo neglecta, et squalida crura.
Quid macies aegri veteris, quem tempore longo
Torret quarta dies, olimque domestica febris?
Dependas animi tormenta latentis in aegro
Corpore, dependas et gaudia: sumit utrumque
Inde habitum facies; igitur flexisse videris
Propositum, et vitae contrarius ire priori.
Nuper enim, ut repeto, fanum Isis, et Ganymedem,
Pacis, et advectae secreta palatia Matris,
Et Cererem (nam quo non prostat foemina templo?)
Notior Aufidio moechus scelerare solebas,
Quodque taces, ipsos etiam inclinare maritos.
Utile et hoc multis vitae genus: at mihi nullum
Inde operae pretium; pingueis aliquando lacernas,
Munimenta togae, duri, crassique coloris,
Et male percussas textoris pectine Galli

Accipimus, tenue argentum, venaeque secundae.
 Fata regunt homines: fatum est et partibus illis,
 Quas sinus abscondit; nam, si tibi sidera cessant,
 Nil faciet longe mensura incognita nervi,
 Quamvis te nudum spumanti Virro labello
 Viderit, et blandae assidue densaeque tabellae
 Sollicitent, αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα κίναϊδος.
 Quod tamen ulterius monstrum, quam mollis avarus?
 Haec tribui, deinde illa dedi, mox plura tulisti.
 Computat, ac cevet; ponatur calculus, adsint
 Cum tabula pueri; numera sestertia quinque
 Omnibus in rebus: numerentur deinde labores.
 An facile et pronum est agere intra viscera penem
 Legitimum, atque illic hesternae occurrere coenae?
 Servus erit minus ille miser, qui foderit agrum,
 Quam dominum, sed tu sane tenerum et puerum te,
 Et pulcrum, et dignum cyatho, coeloque putabas.
 Vos humili adseculae, vos indulgebitis unquam
 Cultori, jam nec morbo donare parati?
 En, cui tu viridem umbellam, cui succina mittas
 Grandia, natalis quoties redit, aut madidum ver
 Incipit: et strata positus, longaue cathedra
 Munera foemineis tractas secreta Kalendis.
 Dic passer, cui tot monteis, tot praedia servas
 Apula, tot milvos intra tua pascua lassos?
 Te Trifolinus ager foecundis vitibus implet,
 Suspectumque jugum Cumis, et Gaurus inanis.
 Nam quis plura linit victuro dolia musto?
 Quantum erat exhausti lumbos donare clientis
 Jugeribus paucis? meliusne hic rusticus infans
 Cum matre, et casulis, et conlusore catello
 Cymbala pulsantis legatus fiet amici?
 Improbis es, cum poscis, ait; sed pensio clamat,
 Posce: sed appellat puer unicus, ut Polyphemi
 Lata acies, per quam sollers evasit Ulysses.

Alter emendus erit : namque hic non sufficit : ambo
Pascendi ; quid agam bruma spirante ? quid, oro,
Quid dicam scapulis puerorum Aquilone Decembri,
Et pedibus ? durate, atque exspectate cicadas ?
Verum, ut dissimules, ut mittas cetera, quanto
Metiris precio, quod, ni tibi : deditus essem
Devotusque cliens, uxor tua virgo maneret ?
Scis certe, quibus ista modis, quam saepe rogaris,
Et quae pollicitus ; fugientem saepe puellam
Amplexu rapui : tabulas quoque ruperat, et jam
Signabat, tota vix hoc ego nocte redemi,
Te plorante foris ; testis mihi lectulus, et tu,
Ad quem pervenit lecti sonus, et dominae vox.
Instabile, ac dirimi coeptum, et jam paene solutum
Conjugium in multis domibus servavit adulter !
Quo te circumagas ? quae prima, aut ultima ponas ?
Nullum ergo meritum est, ingrata ac perfide, nullum,
Quod tibi filiulus, vel filia nascitur ex me ?
Tollis enim, et libris actorum spargere gaudes
Argumenta viri ; foribus suspende coronas,
Jam pater es : dedimus, quod famae opponere possis :
Jura parentis habes, propter me scriberis haeres,
Legatum omne capis, nec non et dulce caducum.
Commoda praeterea jungentur multa caducis,
Si numerum, si treis implevero ; iusta doloris,
Naevole, caussa tui ; contra tamen ille quid adfert ?
Negligit, atque alium bipedem sibi quaerit asellum.
Haec soli commissa tibi celare memento,
Et tacitus nostras intra te fige querelas.
Nam res mortifera est inimicus pumice laevis.
Qui modo secretum commiserat, ardet, et odit,
Tanquam prodiderim, quidquid scio ; sumere ferrum,
Fuste aperire caput, candelam apponere valvis
Non dubitat ; nec contemnas, aut despicias, quod
His opibus nunquam cara est annona veneni.

Ergo o
O Cor
Esse p
Et can
Vela t
E med
Quod
Proxim
Finxen
Carpto
In don
Baltea
Nolen
Illos e
A nob
Arcan
Pro po
Viven
Praeci
Conte
Deteri
Quoru
Iccirc
Utile c
Nunc
Decep
Floscu
Portio
Poscin
Ne tre
Stanti
Conve
Qui d
Spes s
Haec o

Ergo occulta teges, ut curia Martis Athenis.
O Corydon, Corydon, secretum divitis ullum
Esse putas? servi ut taceant: jumenta loquentur,
Et canis, et postes, et marmora; claude fenestras,
Vela tegant rimas, junge ostia, tollite lumen
E medio, taceant omnes, prope nemo recumbat:
Quod tamen ad cantum galli facit ille secundi,
Proximus ante diem caupo sciet, audiet, et quae
Finxerunt pariter librarius, archimagiri,
Carptores; quod enim dubitant componere crimen
In dominos, quoties rumoribus ulciscuntur
Baltea? nec deerit, qui te per compita quaerat
Nolentem, et miseram vinosus inebriet aurem.
Illos ergo roges, quidquid paullo ante petebas
A nobis; taceant illi: sed prodere malunt
Arcanum, quam subrepti potare Falerni,
Pro populo faciens quantum Saufeja bibebat.
Vivendum recte est, cum propter plurima, tunc his
Praecipue caussis, ut linguas mancipiorum
Contemnas; nam lingua mali pars pessima servi.
Deterior tamen hic, qui liber non erit illis,
Quorum animas et farre suo custodit, et aere.
Iccirco ut possim linguam contemnere servi,
Utile consilium modo, sed commune, dedisti:
Nunc mihi quid suades post damnum temporis, et spes
Deceptas? festinat enim decurrere velox
Flosculus angustae, miseraeque brevissimae vitae
Portio: dum bibimus, dum sarta, unguenta, puellas
Poscimus, obrepit non intellecta senectus.
Ne trepida: nunquam pathicus tibi deerit amicus,
Stantibus et salvis his collibus, undique ad illos
Convenient et carpentis, et navibus omnes,
Qui digito scalpunt uno caput; altera major
Spes superest: tu tantum erucis imprime dentem.
Haec exempla para felicibus: at mea Clotho

Et Lachesis gaudent, si pascitur inguine venter.
 O parvi, nostrique Lares, quos thure minuto,
 Aut farre, et tenui soleo exorare corona,
 Quando ego figam aliquid, quo sit mihi tuta senectus
 A tegete et baculo? viginti millia foenus
 Pignoribus positis, argenti vascula puri,
 Sed quae Fabricius censor notet; et duo fortes
 De grege Moesorum, qui me cervice locata
 Securum jubeant clamoso insistere Circo.
 Sit mihi praeterea curvus caelator, et alter,
 Qui multas facies fingit cito: sufficiunt haec,
 Quando ego pauper ero; votum miserabile, nec spes
 His saltem; nam, cum pro me fortuna rogatur,
 Adfixit ceras illa de nave petitas,
 Quae Siculos cantus effugit remige furdo.

SATIRA X.

OMnibus in terris, quae sunt a Gadibus usque
 Auroram, et Gangem, pauci dignoscere possunt
 Vera bona, atque illis multum diversa, remota
 Erroris nebula; quid enim ratione timemus,
 Aut cupimus? quid tam dextro pede concipis, ut te
 Conatus non poeniteat, votique peracti?
 Evertere domos totas optantibus ipsis
 Dī faciles; nocitura toga, nocitura petuntur
 Militia; torrens dicendi copia multis,
 Et sua mortifera est facundia; viribus ille
 Confusus periit, admirandisque lacertis.
 Sed plureis nimia congesta pecunia cura
 Strangulat, et cuncta exsuperans patrimonia census,
 Quanto delphinis balaena Britannica major.
 Temporibus diris igitur, jussuque Neronis
 Longinum, et magnos Senecae praedivitis hortos
 Clausit, et egregias Lateranorum obsidet aedeis

Tota cohors: rarus venit in coenacula miles.
Pauca licet portes argenti vascula puri,
Nocte iter ingressus gladium contumque timebis,
Et motae ad lunam trepidabis arundinis umbram:
Cantabit vacuus coram latrone viator.
Prima fere vota, et cunctis notissima templis
Divitiae, crescant ut opes, ut maxima toto
Nostra sit arca foro; sed nulla aconita bibuntur
Fistilibus: tunc illa time, cum pocula sumes
Gemmata, et lato Setinum ardebit in auro.
Jamne igitur laudas, quod de sapientibus alter
Ridebat, quoties de limine moverat unum,
Protuleratque pedem; flebat contrarius auctor?
Sed facilis cuivis rigidi censura cachinni:
Mirandum est, unde ille oculis suffecerit humor.
Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democritus, quanquam non esset urbibus illis
Praetexta, et trabeae, fasces, lectica, tribunal.
Quid, si vidisset praetorem curribus altis
Exstantem, et medio sublimem in pulvere Circi
In tunica Jovis, et pictae Sarrana ferentem
Ex humeris aulaea togae, magnaeque coronae
Tantum orbem, quanto cervix non sufficit ulla?
Quippe tenet sudans hanc publicus, et sibi Consul
Ne placeat, curru servus portatur eodem.
Da nunc et volucrem, scepro quae surgit eburno,
Illinc cornicines, hinc praecedentia longi
Agminis officia, et niveos ad fraena Quirites,
Defossa in oculis quos sportula fecit amicos.
Tum quoque materiam risus invenit ad omneis
Occursus hominum; cujus prudentia monstrat,
Summos posse viros, et magna exempla daturus
Vervecum in patria, crassoque sub aere nasci.
Ridebat curas, nec non et gaudia vulgi;
Interdum et lacrymas, cum fortunae ipse minaci

Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem.
Ergo supervacua, aut pernicioſa petuntur,
Propter quae fas eſt genua incerare Deorum.
Quoſdam praecipitat ſubjecta potentia magnae
Invidiae, mergit longa, atque inſignis honorum
Pagina, descendunt ſtatuæ reſtemque ſequuntur.
Ipſas deinde rotas bigarum inſpecta ſecuris.
Caedit, et immeritis franguntur erura caballis.
Jam ſtrident ignes, jam follibus atque caminis
Ardet adoratum populo caput, et crepat ingens
Sejanus: deinde ex facie toto orbe ſecunda
Fiunt urceoli, pelves, ſartago, patellae,
Pone domi lauros, duc in Capitolia magnum,
Cretatumque bovem: Sejanus ducitur unco
Spectandus: gaudent omnes; quae labra? quis illi
Vultus erat? nunquam, ſi quid mihi credis, amavi
Hunc hominem; ſed quo cecidit ſub crimine? quiſnam
Delator? quibus indicibus? quo teſte probavit?
Nil horum: verbosa et grandis epiſtola venit
A Capreis: bene habet; nil plus interrogo. Sed quid
Turba Remi? ſequitur fortunam, ut ſemper, et odit
Damnatos; idem populus, ſi Nurtia Tuſco
Faviſſet, ſi oppreſſa foret ſecura ſeneſtus
Principis, hac ipſa Sejanum diceret hora
Auguſtum; jam pridem, ex quo ſuffragia nulli
Vendimus, effudit curas; nam, qui dabat olim
Imperium, faſceis, legiones, omnia; nunc ſe
Continet, atque duas tantum res anxius optat,
Panem et Circenſeis; perituros audio multos.
Nil dubium: magna eſt fornacula: pallidulus mi
Brutidius meus ad Martis fuit obvius aram.
Quam timeo, victus ne poenas exigat Ajax,
Ut male deſenſus! curramus praecipites, et,
Dum jacet in ripa, calcemus Caefaris hoſtem.
Sed videant ſervi, ne quis neget, et pavidum in juſ

Cervic
Tunc
Viſne
Tantu
Illum
Princi
Cum g
Egreg
Haec
Poſſe
Ut reb
Hujus
An Fi
Et de
Frang
Ergo
Sejan
Et ni
Excel
Caſus
Quid
Ad ſu
Summ
Magn
Ad ge
Deſce
Eloq
Incip
Quis
Quer
Eloq
Larg
Inge
Sang
O fo

Cervice obstricta dominum trahat; hi sermones
Tunc de Sejano, secreta haec murmura vulgi.
Visne salutare sicut Sejanus, habere
Tantundem, atque illi summas donare curuleis?
Illum exercitibus praeponere? tutor haberi
Principis Augusta Caprearum in rupe sedentis
Cum grege Chaldaeo? vis certe pila, cohorteis,
Egregios equites, et castra domestica? quid ni
Haec cupias? et, qui nolunt occidere quenquam,
Posse volunt. sed quae praeclara, et prospera tanti,
Ut rebus laetis par sit mensura malorum?
Hujus, qui trahitur, praetextam sumere mavis:
An Fidenarum, Gabiorumque esse potestas,
Et de mensura jus dicere, vasa minora
Frangere pannosus vacuis Aedilis Ulubris?
Ergo quid optandum foret, ignorasse fateris
Sejanum; nam qui nimios optabat honores,
Et nimias poscebat opes: numerosa parabat
Excelsae turris tabulata, unde altior esset
Casus, et impulsae praeceps immane ruinae.
Quid Crassos, quid Pompejos evertit? et illum,
Ad sua qui domitos deduxit flagra Quirites?
Summus nempe locus nulla non arte petitus,
Magnaue Numinibus vota exaudita malignis.
Ad generum Cereris sine caede, et vulnere pauci
Descendunt reges, et sicca morte tyranni.
Eloquium, aut famam Demosthenis, aut Ciceronis
Incipit optare, et totis quinquatribus optat,
Quisquis adhuc uno partam colit asse Minervam,
Quem sequitur custos angustae vernula capsae.
Eloquio sed uterque perit orator: utrumque
Largus, et exundans letho dedit ingenii fons.
Ingenio manus est, et cervix caesa: nec unquam
Sanguine caussidici maduerunt rostra pusilli.
O fortunatam natam me consule Romam.

Anton! gladios potuit contemnere, si sic
 Omnia dixisset; ridenda poemata malo,
 Quam te conspicuae divina Philippica famae,
 Volveris a prima quae proxima. saevus et illum
 Exitus eripuit, quem mirabantur Athenae
 Torrentem, et pleni moderantem fraena theatri.
 Dis ille adversis genitus, fatoque sinistro,
 Quem pater ardentis massae fuligine lippus
 A carbone, et forcipibus, gladiosque parante
 Incude, et luteo Vulcano ad rhetora misit.
 Bellorum exuviae, truncis affixa tropaeis
 Lorica, et fracta de casside buccula pendens,
 Et curtum temone jugum, victaeque triremis
 Aplustre, et summo tristis captivus in arcu,
 Humanis majora bonis creduntur: ad hoc se
 Romanus, Grajusque, ac Barbarus induperator
 Erexit: causas discriminis, atque laboris
 Inde habuit: tanto major famae sitis est, quam
 Virtutis; quis enim virtutem amplectitur ipsam,
 Praemia si tollas? patriam tamen obruit olim
 Gloria paucorum, et laudis, tituli que cupido
 Haesuri saxi cinerum custodibus: ad quae
 Discutienda valent sterilis mala robora ficus:
 Quandoquidem data sunt ipsis quoque fata sepulcris.
 Expende Hannibalem: quot libras in duce summo
 Invenies? hic est, quem non capit Africa Mauro
 Percussa oceano, Niloque admota tepenti.
 Rursus ad Aethiopum populos, altosque elephantos
 Additur imperiis Hispania: Pyrenaeum
 Transilit; opposuit natura Alpemque nivemque:
 Diducit scopulos, et montem rumpit aceto.
 Jam tenet Italiam: tamen ultra pergere tendit.
 Actum, inquit, nihil est, nisi Poeno milite portas
 Frangimus, et media vexillum pono Subura,
 O qualis facies, et quali digna tabella,

Cum C
 Exitus
 Nemp
 Miran
 Donec
 Finem
 Non g
 Canna
 Annul
 Ut pue
 Unus
 Aestua
 Ut Gy
 Cum
 Sarcop
 Quan
 Velifi
 Audet
 Suppo
 Defec
 Prand
 Ille ta
 In co
 Barba
 Ipsun
 Mitiv
 Credi
 Sed q
 Flu
 Has
 Da
 Hoc
 Sed
 Plen
 Diff

Cum Gaetula ducem portaret bellua luscum!
Exitus ergo quis est? ô gloria: vincitur idem
Nempe, et in exsilium praeceps fugit, atque ibi magnus,
Mirandusque cliens sedet ad praetoria regis,
Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.
Finem animae, quae res humanas miscuit olim,
Non gladii, non saxa dabunt, nec tela; sed ille
Cannarum vindex, et tanti sanguinis ultor
Annulus; i demens, et saevas curre per Alpeis,
Ut pueris placeas, et declamatio fias!
Unus Pellaeo juveni non sufficit orbis:
Aestuat infelix angusto limite mundi,
Ut Gyarae clausus scopulis, parvaque Seripho.
Cum tamen a figulis munitam intraverit urbem,
Sarcophago contentus erit. mors sola fatetur,
Quantula sint hominum corpuscula. creditur olim
Velificatus Athos, et quidquid Graecia mendax
Audet in historia: constratum classibus isdem,
Suppositumque rotis solidum mare; credimus altos
Defecisse amneis, epotaque flumina Medo
Prandente, et madidis cantat quae Sostratus alis.
Ille tamen, qualis rediit Salamine relicta,
In corum atque eorum solitus saevire flagellis
Barbarus, Aeolio nunquam hoc in carcere passos;
Ipsam compedibus qui vinxerat Ennosigaeum?
Mitius id sane, quod non et stigmatum dignum
Credidit; huic quisquam vellet servire Deorum?
Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
Fluctibus, ac tarda per densa cadavera prora.
Has toties optata exegit gloria poenas!
Da spacium vitae, multos da Jupiter annos!
Hoc recto vultu solum, hoc et pallidus optas.
Sed quam continuis et quantis longa senectus
Plena malis: deformem, et tetrum ante omnia vultum,
Dissimilemque sui, deformem pro cute pellem,

Pendenteisque genas, et taleis adspice rugas;
Qualeis, umbriferos ubi pandit Tabraca saltus,
In vetula scalpit jam mater simia bucca.
Plurima sunt juvenum discrimina: pulcrior ille
Hoc, atque ille alio; multum hic robustior illo:
Una senum facies, cum voce trementia membra,
Et jam laeve caput, madidique infantia nasi,
Frangendus misero gingiva panis inermi:
Usque adeo gravis uxori, gnatisque, sibi que,
Ut captatori moveat fastidia Cossio.
Non eadem vini, atque cibi torpente palato
Gaudia: nam coitus jam longa oblivio; vel si
Coneris, jacet exiguus cum ramice nervus;
Et, quamvis tota palpetur nocte, jacebit.
Anne aliquid sperare potest haec inguinis aegri
Canities? quid, quod merito suspecta libido est,
Quae Venerem affectat sine viribus? adspice partis
Nunc damnum alterius; nam quae cantante voluptas;
Sit licet eximius citharoedo, sive Seleuco,
Et quibus aurata mos est fulgere lacerna?
Quid refert, magni sedeat qua parte theatri,
Qui vix cornicines exaudiet, atque tubarum
Concentus? clamore opus est, ut sentiat auris,
Quem dicat venisse puer, quot nuntiet horas.
Praeterea minimus gelido jam in corpore sanguis
Febre calet sola; circumfilit agmine facto
Morborum omne genus: quorum si nomina quaeras,
Promptius expediam, quot amaverit Hippiam moechos,
Quot Themison aegros autumnus occiderit uno,
Quot Basilus socios, quot circumscripserit Hirrus
Pupillos; quot longa viros exsorbeat uno
Maura die, quot discipulos inclinet Hamillus;
Percurram citius, quot villas possideat nunc,
Quo tondente gravis juveni mihi barba sonabat.
Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos

Perdidi
Pallid
Ipse a
Suetu
Ore v
Mem
Nomi
Cum
Quos
Haere
Ad Ph
Quod
Ut vi
Fune
Conj
Haec
Semp
Perpe
Rex
Exen
Felix
Distu
Quic
Atte
Fato
Anti
Quis
Quo
Hae
Atq
Inco
Assa
Por
Ilia
Cas

Perdidit ille oculos, et luscis invidet: hujus
Pallida labra cibum accipiunt digitis alienis:
Ipse ad conspectum coenae diducere rictum
Suetus, hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
Ore volat pleno mater jejuna; sed omni
Membrorum damno major dementia, quae nec
Nomina servorum, nec vultum agnoscit amici,
Cum quo praeterita coenavit nocte; nec illos,
Quos genuit, quos eduxit; nam codice saevo
Haeredes vetat esse suos, bona tota feruntur
Ad Phialen: tantum artificis valet halitus oris,
Quod steterat multis in carcere fornicis annis.
Ut vigeant sensus animi, ducenda tamen sunt
Funera gnatorum, rogos adspiciendus amatae
Conjugis, et fratris, plenaeque sororibus urnae.
Haec data poena diu viventibus, ut renovata
Semper clade domus multis in luctibus, inque
Perpetuo moerore, et nigra veste senescant.
Rex Pylius, magno si quidquam credis Homero,
Exemplum vitae fuit a cornice secundae.
Felix nimirum, qui tot per secula mortem
Distulit, atque suos jam dextra computat annos,
Quique novum toties mustum bibit; oro, parumper
Attendas, quantum de legibus ipse queratur
Fatorum, et nimio de stamine, cum vidit acris
Antilochi barbam ardentem: cum quaerit ab omni,
Quisquis adest socius, cur haec in tempora duret,
Quod facinus dignum tam longo admiserit aevo?
Haec eadem Peleus, raptum cum luget Achillem,
Atque alius, cui fas Ithacum lugere natantem.
Incolumi Troja Priamus venisset ad umbras
Assaraci magnis solennibus, Hectore funus
Portante, ac reliquis fratrum cervicibus, inter
Iliadum lacrymas, ut primos edere planctus
Cassandra inciperet, scissaque Polyxena palla:

Si foret exstinctus diverso tempore, quo non
Coeperat audaces Paris aedificare carinas.
Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit
Everfa, et flammis Afiam, ferroque cadentem.
Tunc miles tremulus posita tulit arma tiara,
Et ruit ante aram summi Jovis, ut vetulus bos,
Qui domini cultris tenue, et miserabile collum
Praebet, ab ingrato jam fastiditus aratro.
Exitus ille utcunque hominis: sed torva canino
Latravit rictu, quae post hunc vixerat, uxor.
Festino ad nostros, et regem transeo Ponti,
Et Croesum, quem vox justi facunda Solonis
Respicere ad longae jussit spacia ultima vitae.
Exsilium, et carcer, Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victa Carthagine panis
Hinc caussas habuere; quid illo cive tulisset
Natura in terris, quid Roma beatius unquam;
Si circumducto captivorum agmine, et omni
Bellorum pompa, animam exhalasset opimam,
Cum de Teutonico vellet descendere curru?
Provida Pompejo dederat Campania febreis
Optandas: sed multae urbes, et publica vota
Vicerunt; igitur fortuna ipsius et urbis
Servatum victo caput abstulit; hoc cruciatu
Lentulus, hac poena caruit, ceciditque Cethegus
Integer, et jacuit Catilina cadavere toto.
Formam optat modico pueris, majore puellis
Murmure, cum Veneris fanum videt anxia mater,
Usque ad delicias votorum; cur tamen, inquit,
Corripias? pulcra gaudet Latona Diana.
Sed vetat optari faciem Lucretia, qualem
Ipsa habuit; cuperet Rutilae Virginia gibbum
Accipere, atque suam Rutilae dare; filius autem
Corporis egregii, miseros trepidosque parentes
Semper habet. rara est adeo concordia formae,

Atque
Tradi
Praete
Sangu
Larga
Custod
Non l
Impro
Tanta
Defor
Nec p
Strum
I nun
Majo
Publi
Iratis
Mart
Inter
Conc
Verb
Sed t
Matr
Fiet
Corp
Ingu
Dete
Sed
Hip
Eru
Nec
Con
Cur
Sua
Def
Ge

Atque pudicitiae! sanctos licet horrida mores
Tradiderit domus, ac veteres imitata Sabinos:
Praeterea castum ingenium, vultumque modesto
Sanguine ferventem tribuat natura benigna
Larga manu: (quid enim puero conferre potest plus,
Custode et cura natura potentior omni?)
Non licet esse viros: nam prodiga corruptoris
Improbilas ipsos audet tentare parentes.
Tanta in muneribus fiducia! nullus ephebum
Deformem saeva castravit in arce tyrannus:
Nec praetextatum rapuit Nero loripedem, nec
Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumentem.
I nunc, et juvenis specie laetare tui! quem
Majora exspectant discrimina? fiet adulter
Publicus, et poenas metuet, quascunque maritis
Iratis debet: nec erit felicior astro
Martis, ut in laqueos nunquam incidat; exigit autem
Interdum ille dolor plus, quam lex ulla dolori
Concessit; necat hic ferro, secat ille cruentis
Verberibus, quosdam moechos et mugilis intrat.
Sed tuus Endymion dilectae fiet adulter
Matronae: mox cum dederit Servilia nummos,
Fiet et illius, quam non amat: exuet omnem
Corporis ornatum; quid enim ulla negaverit udis
Inguinibus, sive est haec Oppia, sive Catulla?
Deterior totos habet illic foemina mores.
Sed casto quid forma nocet? quid profuit immo
Hippolyto grave propositum? quid Bellerophonti?
Erubuit nempe haec, ceu fastidita, repulso.
Nec Sthenoboea minus, quam Cressa excanduit, et se
Concussere ambae. mulier saevissima tunc est,
Cum stimulos odio pudor admovet; elige quidnam
Suadendum esse putes, cui nubere Caesaris uxor
Destinat; optimus hic, et formosissimus idem
Gentis patriciae rapitur miser extinguendus

Messalinae oculis : dudum sedet illa parato
Flameolo, Tyriusque palam genialis in hortis
Sternitur, et ritu decies centena dabuntur
Antiquo : veniet cum signatoribus auspex.
Haec tu secreta, et paucis commissa putabas.
Non, nisi legitime, vult nubere : quid placeat, dic :
Ni parere velis, pereundum erit ante lucernas :
Si scelus admittas, dabitur mora parvula, dum res
Nota urbi et populo contingat principis aureis.
Dedecus ille domus sciet ultimus : interea tu
Obsequere imperio, sit tanti vita dierum
Paucorum ; quidquid melius, leviusque putaris,
Praebenda est gladio pulcra haec, et candida cervix.
Nil ergo optabunt homines ? si consilium vis,
Permittes ipsis expendere numinibus, quid
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
Nam pro jucundis aptissima quaeque dabunt Di.
Carior est illis homo, quam sibi ; nos animorum
Impulsu, et coeca magnaue cupidine ducti,
Conjugium petimus, partumque uxoris : at illis
Notum qui pueri, qualisque futura sit uxor.
Ut tamen et poscas aliquid, voveasque facellis
Extā, et candiduli divina tomacula porci :
Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
Fortem posce animum ; mortis terrore carentem :
Qui spatium vitae extremum inter munera ponat
Naturae, qui ferre queat quoscunque labores,
Nesciat irasci, cupiat nihil, et potiores
Herculis aerumnas credat saevosque labores,
Et Venere, et coenis, et pluma Sardanapali.
Monstro, quod ipse tibi possis dare. semita certe
Tranquillae per virtutem patet unica vitae.
Nullum numen habes, si sit prudentia ; nos te
Nos facimus, Fortuna, Deam, cocloque locamus.

A^T
S
Excipi
Convic
De Ru
Suffici
Non co
Scriptu
Multo
Credit
Et qui
Egregi
Et cito
Intere
Nunqu
Attenc
Ergo h
Lanci
Et qua
Fictile
Refer
Luxu
Sumit
Despi
Omni
Ignor
Saccu
Figen
Conj
Esse v
Ther
Ancip

SATIRA XI.

Atticus eximie si coenat, lautus habetur :
 Si Rutilus, demens ; quid enim majore cachinno
 Excipitur vulgi, quam pauper Apicius ? omnis
 Convictus, thermae, stationes, omne theatrum
 De Rutilo ; nam dum valida, ac juvenilia membra
 Sufficiunt galeae, dumque ardens sanguine fertur ;
 Non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno
 Scripturus leges, et regia verba lanistae.
 Multos porro vides, quos saepe elusus ad ipsum
 Creditor introitum solet exspectare macelli,
 Et quibus in solo vivendi causa palato est.
 Egregius coenat, meliusque miserrimus horum,
 Et cito casurus jam perlucente ruina.
 Interea gustus elementa per omnia quaerunt,
 Nunquam animo precii obstantibus : interius si
 Attendas, magis illa juvant, quae pluris emuntur.
 Ergo haud difficile est, perituram arcessere summam
 Lancibus oppositis, vel matris imagine fracta :
 Et quadringentis nummis condire gulosum
 Fictile, sic veniunt ad miscellanea ludi.
 Refert ergo, quis haec eadem paret : in Rutilo nam
 Luxuria est ; in Ventidio laudabile nomen
 Sumit, et a censu famam trahit ; illum ego jure
 Despiciam, qui scit quanto sublimior Atlas
 Omnibus in Libya sit montibus : hic tamen idem
 Ignoret, quantum ferrata distet ab arca
 Sacculus ; e coelo descendit γυνῆς σεαυτὸν,
 Figendum, et memori tractandum pectore, sive
 Conjugium quaeras, vel sacri in parte senatus
 Esse velis ; nec enim lorica poscit Achillis
 Therites, in qua se transducebat Ulysses :
 Ancipitem, seu tu magno discrimine causam

Protegere affectas ; te consule, dic tibi, quis sis,
Orator vehemens, an Curtius et Matho buccae.
Noscenda est mensura sui, spectandaque rebus
In summis, minimisque: etiam cum piscis emetur,
Ne mullum cupias, cum sit tibi gobio tantum
In oculis; quis enim te deficiente crumena,
Et crescente gula, manet exitus ; aere paterno,
Ac rebus merfis in ventrem, foenoris atque
Argenti gravis, et pecorum, agrorumque capacem?
Talibus a dominis post cuncta novissimus exit
Annulus, et digito mendicat Pollio nudo.
Non praematuri cineres, nec funus acerbum
Luxuriae; sed morte magis metuenda senectus.
Hi plerunque gradus: conducta pecunia Romae,
Et coram dominis consumitur; inde ubi paullum,
Nescio quid, superest, et pallet foenoris auctor;
Qui vertere solum, Bajas, et ad ostrea currunt.
Cedere namque foro jam non est deterius, quam
Esquilias a ferventi migrare Subura.
Ille dolor solus patriam fugientibus, illa
Moestitia est, caruisse anno Circensibus uno.
Sanguinis in facie non haeret gutta: morantur
Pauci ridiculum effugientem ex urbe pudorem.
Experiere hodie, nunquid pulcerrima dictu,
Persice, non praestem vita vel moribus, et re:
Sed laudem siliquas occultus ganeo, pultes
Coram aliis dictem puero; sed in aure, placentas.
Nam cum sis conviva mihi promissus, habebis
Euandrum, venies Tirynthius, aut minor illo
Hospes, et ipse tamen contingens sanguine coelum:
Alter aquis, alter flammis ad sidera missus.
Fercula nunc audi nullis ornata macellis.
De Tiburtino veniet pinguiissimus agro
Hoedulus, et toto grege mollior, inscius herbae,
Necdum ausus virgas humilis mordere salicti,

Qui plus lactis habet, quam sanguinis; et montani
Asparagi, posito quos legit villica fuso.
Grandia praeterea, tortoque calentia foeno
Ova adsunt ipsis cum matribus, et servatae
Parte anni, quales fuerant in vitibus, uvae:
Signinum Syriumque pirum, de corbibus isdem
Aemula Picenis, et odoris mala recentis,
Nec metuenda tibi, siccatum frigore postquam
Autumnus, et crudi posuere pericula succi.
Haec olim nostri jam luxuriosa senatus
Coena fuit; Curius, parvo quae legerat horto,
Ipse focis brevibus ponebat oluscula: quae nunc
Qualidus in magna fastidit compede fossor,
Qui meminit, calidae sapiat quid vulva popinae.
Sicci terga suis, rara pendentia crate,
Moris erat quondam festis servare diebus,
Et natalitium cognatis ponere lardum,
Accedente nova, si quam dabat hostia, carne.
Cognatorum aliquis titulo ter consulis, atque
Castrorum imperiis, et dictatoris honore
Functus, ad has epulas solito maturius ibat,
Erectum domito referens a monte ligonem.
Cum tremarent autem Fabios, durumque Catonem,
Et Scauros, et Fabricios, postremo severos
Censoris mores etiam collega timeret:
Nemo inter curas, et seria duxit habendum,
Qualis in oceani fluctu testudo nataret,
Clarum Trojugenis factura, ac nobile fulcrum:
Sed nudo latere, et parvis frons aerea lectis
Vile coronati caput ostendebat aselli,
Ad quod lascivi ludebant ruris alumni.
Tales ergo cibi, qualis domus, atque supellex.
Tunc rudis, et Grajas mirari nescius arteis,
Urbibus eversis praedarum in parte reperta
Magnorum artificum frangebat pocula miles,

Ut phaleris gauderet equus, caelataque cassis
Romuleae simulacra ferae mansuescere iussae
Imperii fato, geminos sub rupe Quirinos,
Ac nudam effigiem clypeo venientis et hasta,
Pendentisque Dei perituro ostenderet hosti.
Argenti quod erat, solis fulgebat in armis.
Ponebant igitur Tusco farrata catino
Omnia tunc: quibus invid eas, si lividulus sis.
Templorum quoque majestas praesentior, et vox
Nocte fere media, mediamque audita per urbem
Litore ab oceani Gallis venientibus, et Dis
Officium vatis peragentibus, his monuit nos.
Hanc rebus Latiis curam praestare solebat
Fictilis, et nullo violatus Jupiter auro.
Illa domi natas, nostraque ex arbore mensas
Tempora viderunt: hoc lignum stabat ad usus,
Annosam si forte nucem dejecerat Eurus.
At nunc divitibus coenandi nulla voluptas,
Nil rhombus, nil dama sapit: putere videntur
Unguenta, atque rosae; latos nisi sustinet orbeis
Grande ebur, et magno sublimis pardus hiatu,
Dentibus ex illis, quos mittit porta Syenes,
Et Mauri celeres, et Mauro obscurior Indus,
Et quos deposuit Nabathaeo bellua saltu,
Jam nimios, capitique graveis; hinc surgit orexis,
Hinc stomacho vires: nam pes argenteus illis,
Annulus in digito quod ferreus; ergo superbum
Convivam caveo, qui me sibi comparat, et res
Despicit exiguas; adeo nulla uncia nobis
Est eboris, nec tessellae, nec calculus ex hac
Materia: quin ipsa manubria cultellorum
Ossea: non tamen his ulla unquam obsonia fiunt
Rancidula, aut ideo peior gallina secatur.
Sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis
Pergula, discipulus Trypheri doctoris, apud quem

Sumine
Et Scy
Et Ga
Caedit
Nec fr
Novit
Temp
Plebej
Porrig
Non P
Quisq
Idem
Atque
Pastor
Suspir
Et cas
Ingen
Quale
Nec p
Testic
Crassa
Hic ti
Aquil
Namq
Forfit
Incipi
Ad ter
Irrita
Diviti
Alteri
Aurib
Non
Testa
Forn

Sumine cum magno lepus, atque aper, et pygargus,
Et Scythicae volucres, et phoenicopterus ingens,
Et Gaetulus oryx, hebeti lautissima ferro
Caeditur, et tota sonat ulmea coena Subura.
Nec frustrum capreae subducere, nec latus Afrae
Novit avis noster tirunculus, ac rudis omni
Tempore, et exiguae furtis imbutus ofellae.
Plebejos calices et paucis assibus emtos
Porriget incultus puer, atque a frigore tutus;
Non Phryx, aut Lycius, non a mangone petitus
Quisquam erit in magno cum posces, posce Latine.
Idem habitus cunctis, tonsi, rectique capilli,
Atque hodie tantum propter convivium pexi.
Pastoris duri est hic filius: ille bubulci
Suspirat longo non visam tempore matrem,
Et casulam, et notos tristis desiderat hoedos.
Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris,
Qualeis esse decet, quos ardens purpura vestit;
Nec pugillareis defert in balnea raucus
Testiculos, nec vellendas jam praebuit alas,
Crassa nec opposito pavidus tegit inguina gutto:
Hic tibi vina dabit, diffusa in montibus illis,
A quibus ipse venit, quorum sub vertice ludit:
Namque una, atque eadem est vini patria, atque ministri,
Forsthan exspectes, ut Gaditana canoro
Incipiat prurire choro, plausuque probatae
Ad terram tremulo descendant clune puellae;
Irritamentum Veneris languentis, et acres
Divitis urticae: major tamen ista voluptas
Alterius sexus: magis ille extenditur, et mox
Auribus, atque oculis concepta urina movetur.
Non capit has nugas humilis domus: audiat ille
Testarum crepitus cum verbis, nudum olido stans
Fornice mancipium quibus abstinet, ille fruatur

Vocibus obscœnis, omnique libidinis arte,
Qui Lacedaemonium pytismate lubricat orbem:
Namque ibi fortunae veniam damus; alea turpis,
Turpe et adulterium mediocribus: hæc eadem illi
Omnia cum faciant, hilares, nitidique vocantur.
Nostra dabunt alios hodie convivia ludos:
Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis
Altisoni dubiam facientia carmina palmam.
Quid refert, tales versus qua voce legantur?
Sed nunc dilatis averte negotia curis,
Et gratam requiem dona tibi, quando licebit
Per totam cessare diem: non foenoris ulla
Mentio, nec, prima si luce egressa, reverti
Nocte solet, tacito bilem tibi contrahat uxor,
Humida suspectis referens multicia rugis,
Vexataeque comas, et vultum, auremque calentem.
Protinus ante meum, quidquid dolet, exue limen:
Pone domum, et servos, et quidquid frangitur illis,
Aut perit: ingratos ante omnia pone sodaleis.
Interea Megalesiacae spectacula mappae,
Idaeum solenne colunt, similisque triumpho
Praeda caballorum praetor sedet, ac, mihi pace
Immensae nimiaeque licet si dicere plebis,
Totam hodie Romam circus capit, et fragor aurem
Percutit, eventum viridis quo colligo panni.
Nam, si deficeret, moestam, attonitamque videres
Hanc urbem, veluti Cannarum in pulvere victis
Consulibus; spectent juvenes quos clamor, et audax
Sponsio, quos cultae decet assedis puellae:
Spectent hoc nuptae juxta recubante marito,
Quod pudeat narrasse aliquem praesentibus ipsis:
Nostra bibat vernum contracta cuticula solem,
Effugiatque togam; jam nunc in balnea, salva
Fronte, licet vadas, quanquam solida hora supersit

Ad sextam; facere hoc non possis quinque diebus
Continuis: quia sunt talis quoque taedia vitae
Magna. voluptates commendat rarior usus.

SATIRA XII.

NATALI, Corvine, die mihi dulcior haec lux,
Qua festas promissa Deis animalia cespes
Exspectat: niveam reginae caedimus agnam:
Par vellus dabitur pugnanti Gorgone Maura.
Sed procul extensum petulans quatit hostia funem,
Tarpejo servata Jovi, frontemque coruscat:
Quippe ferox vitulus, templis maturus, et arae,
Spargendusque mero, quem jam pudet ubera matris
Ducere, qui vexat nascenti robora cornu.
Si res ampla domi, similisque adfectibus esset,
Pinguior Hispulla traheretur taurus, et ipsa
Mole piger, nec finitima nutritus in herba;
Laeta sed ostendens Clitumni pascua sanguis
Fret, et a grandi cervix ferienda ministro,
Ob reditum trepidantis adhuc, horrendaque passi
Nuper, et incolumem sese mirantis amici.
Nam praeter pelagi casus, et fulguris ictum
Evassi, densae coelum abscondere tenebrae
Nube una, subitusque antennas impulit ignis;
Cum se quisque illo percussus crederet, et mox
Attonitus nullum conferri posse putaret
Naufragium velis ardentibus; omnia fiunt
Talia, tam graviter, si quando poetica surgit
Tempestas; genus ecce aliud discriminis: audi,
Et miserere iterum, quanquam sint cetera sortis
Ejusdem: pars dira quidem, sed cognita multis,
Et quam votiva testantur fana tabella
Plurima; pictores quis nescit ab Iside pasci?
Accidit et nostro similis fortuna Catullo,

Cum plenus fluctu medius foret alveus, et jam,
Alternum puppis latus evertentibus undis
Arboris incertae, nullam prudentia cani
Reſtoris conferret opem: decidere jaſtu
Coepit cum ventis, imitatus Caſtor, qui ſe
Eunuchum ipſe facit, cupiens evadere damno
Teſticulorum: adeo medicatum intelligit inguen.
Fundite, quae mea ſunt, dicebat, cuncta Catullus,
Praecipitare volens etiam pulcerrima, veſtem
Purpuream teneris quoque Maecenatibus aptam,
Atque alias, quarum generoſi graminis ipſum
Infecit natura pecus, ſed et egregius fons
Viribus occultis, et Baeticus adjuvat aer.
Ille nec argentum dubitabat mittere, lances
Parthenio factas, urnae cratera capacem,
Et dignum ſitiente Pholo, vel conjuge Fuſci.
Adde et baſcaudas, et mille eſcaria, multum
Caelati, biberat quo callidus emtor Olynthi.
Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento praeferre caput, rebusque ſalutem?
Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,
Sed vitio coeci propter patrimonia vivunt.
Jaſtatur rerum utilium pars maxima: ſed nec
Damna levant; tunc, adverſis urgentibus, illuc
Recidit, ut malum ferro ſummitteret, ac ſe
Explicat anguſtum, diſcriminis ultima quando
Praeſidia afferimus, navem factura minorem.
I nunc, et ventis animam committe, dolato
Conſiſus ligno, digitis a morte remotus
Quatuor, aut ſeptem, ſi ſit latiffima taeda!
Mox cum reticulis, et pane, et ventre lagenae
Adſpice ſumendas in tempeſtate ſecureis.
Sed poſtquam jacuit planum mare, tempora poſtquam
Proſpera vectoris, fatumque valentius Euro,
Et pelago; poſtquam Parcae meliora benigna

Pensa manu ducunt hilares, et staminis albi
Lanificae: modica nec multum fortior aura
Ventus adest: inopi miserabilis arte cucurrit
Vestibus extentis, et, quod superaverat, unum,
Velo prora suo: jam deficientibus Austris,
Spes vitae cum sole redit: tum gratus Iulo,
Atque novercali sedes praelata Lavino,
Conspicitur sublimis aspex: cui candida nomen
Scrofa dedit, laetis Phrygibus mirabile fumen,
Et nunquam visis triginta clara mamillis.
Tandem intrat positas inclusa per aequora moles,
Tyrrhenamque Pharon, porrectaque brachia rursum,
Quae pelago currunt medio, longeque relinquunt
Italiam; non sic igitur mirabere portus,
Quos natura dedit: sed trunca puppe magister
Interiora petit Bajanae pervia cymbae.
Tuti stagna sinus; gaudent ibi vertice raso
Garrula securi narrare pericula nautae.
Ite igitur pueri, linguis, animisque faventes,
Sertaque delubris, et farra imponite cultris,
Ac molleis ornate focos, glebamque virentem:
Jam sequar, et sacro, quod praestat, rite peracto,
Inde domum repetam, gracileis ubi parva coronas
Accipiunt fragili simulacra nitentia cera.
Hic nostrum placabo Jovem, Laribusque paternis
Thura dabo, atque omneis violae jactabo colores.
Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,
Et matutinis operitur fessa lucernis.
Nec suspecta tibi sint haec, Corvine: Catullus,
Pro cuius reditu tot pono altaria, parvos
Tres habet haeredes; libet expectare, quis aegram
Et claudentem oculos gallinam impendat amico
Tam sterili; verum haec nimia est iuventa: coturnix
Nulla unquam pro patre cadet; sentire calorem
Si coepit locuples Gallita, et Paccius, orbi:

Legitime fixis vestitur tota tabellis
 Porticus ; existunt, qui promittant hetacomben :
 Quatenus heic non sunt, nec venales elephantī,
 Nec Latio, aut usquam sub nostro sidere talis
 Bellua concipitur : sed furva gente petita
 Arboribus Rutulis, et Turni pascitur agro
 Caesaris armentum, nulli servire paratum
 Privato : siquidem Tyrio parere solebant
 Hannibali, et nostris ducibus, regique Molosso,
 Horum maiores, ac dorso ferre cohorteis,
 Partem aliquam belli, et euntem in praelia turrem.
 Nulla igitur mora per Novium, mora nulla per Istram
 Pacuvium, quin illud ebur ducatur ad aras,
 Et cadat ante Lareis Gallitae victima sola,
 Tantis digna Deis, et captatoribus horum.
 Alter enim, si concedas mactare, vovebit
 De grege servorum magna aut pulcerrima quaeque
 Corpora, vel pueris, et frontibus ancillarum
 Imponet vittas, et, si qua est nubilis illi
 Iphigeneia domi, dabit hanc altaribus ; etsi
 Non sperat tragicae furtiva piacula cervae.
 Laudo meum civem, nec comparo testamento
 Mille rates : nam si Libitinam evaserit aeger,
 Delebit tabulas, inclusus carcere nassae,
 Post meritum sane mirandum, atque omnia soli
 Forfan Pacuvio breviter dabit ; ille superbus
 Incedet victis rivalibus ; ergo vides, quam
 Grande operae precium faciat jugulata Mycenis.
 Vivat Pacuvius, quaeso, vel Nestora totum :
 Possideat, quantum rapuit Nero : montibus aurum
 Exaequet, nec amet quenquam, nec ametur ab ullo !

E Xen
 Di
 Judice,
 Gratia f
 Quid se
 De scele
 Tam te
 Jactura
 Quae p
 Tritus,
 Ponam
 Non de
 Tu, qu
 Particu
 Viscer
 Depos
 Sexagi
 An nil
 Magn
 Victri
 Hos q
 Nec ja
 Quae
 Perfid
 Quae
 Rari
 Thel
 Non
 Tem
 Non
 Nos
 Qua

S A T I R A XIII.

EXemplo quodcunque malo committitur, ipsi
Displicet auctori. Prima est haec ultio, quod, se
Judice, nemo nocens absolvitur, improba quamvis
Gratia fallaci praetoris vicerit urna.
Quid sentire putas omneis, Calvine, recenti
De scelere, et fidei violatae crimine? sed nec
Tam tenuis census tibi contigit, ut mediocris
Jacturae te mergat onus: nec rara videmus,
Quae pateris; casus multis hic cognitus, ac jam
Tritus, et e medio fortunae ductus acervo.
Ponamus nimios gemitus: flagrantior aequo
Non debet dolor esse viri, nec vulnere major.
Tu, quamvis levium minimam, exiguamque malorum
Particulam vix ferre potes, spumantibus ardens
Visceribus, sacrum tibi, quod non reddat amicus
Depositum; stupet haec, qui jam post terga reliquit
Sexaginta annos, Fontejo consule natus?
An nihil in melius tot rerum proficit usu?
Magna quidem, sacris quae dat praecepta libellis,
Victrix Fortunae Sapientia; ducimus autem
Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitae,
Nec jactare jugum vita didicere magistra,
Quae tam festa dies, ut cesset prodere furem,
Perfidiam, fraudes, atque omni ex crimine lucrum
Quaesitum, et partos gladio, vel pyxide nummos?
Rari quippe boni: numerus vix est totidem, quot
Thebarum portae, vel divitis ostia Nili.
Nona aetas igitur, pejoraque secula ferri
Temporibus: quorum sceleri non invenit ipsa
Nomen, et a nullo posuit natura metallo.
Nos hominum Divumque fidem clamore ciemus,
Quanto Faesidium laudat vocalis agentem

Sportula ; dic senior bulla dignissime, nescis,
Quas habeat Veneres aliena pecunia? nescis,
Quem tua simplicitas risum vulgo moveat, cum
Exigis a quoquam, ne pejeret : et putet ullis
Esse aliquod numen templis, araeque rubenti?
Quondam hoc indigenae vivebant more, prius quam
Sumeret agrestem posito diademate falcem
Saturnus fugiens ; tunc, cum virguncula Juno,
Et privatus adhuc Idaeis Jupiter antris.
Nulla super nubes convivium Coelicalarum,
Nec puer Iliacus, formosa nec Herculis uxor
Ad cyathos, etiam siccato nectare tergens
Brachia Volcanus Liparaea nigra taberna,
Prandebat sibi quisque Deus, nec turba Deorum
Talis, ut est hodie, contentaque sidera paucis
Numinibus miserum urgebant Atlanta minori
Pondere ; nondum aliquis sortitus triste profundi
Imperium, aut Sicula torvus cum conjuge Pluton.
Nec rota, nec Furiae, nec saxum, aut vulturis atri
Poena : sed infernis hilares sine regibus umbrae.
Improbilas illo fuit admirabilis aevo.
Credebant hoc grande nefas, et morte piandum,
Si juvenis vetulo non assurrexerat, et si
Barbato cuicumque puer, licet ipse videret
Plura domi fraga, et majores glandis acervos.
Tam venerabile erat praecedere quatuor annis,
Primaque par adeo sacrae lanugo senectae!
Nunc, si depositum non inficietur amicus,
Si reddat veterem cum tota aerugine follem,
Prodigiosa fides, et Tuscis digna libellis,
Quaeque coronata lustrari debeat agna.
Egregium, sanctumque virum, si cerno, bimbri
Hoc monstrum puero, vel mirandis sub aratro
Piscibus inventis, et foeta comparo mulae
Sollicitus, tanquam lapides effuderit imber,

Exame
Culmin
Gurgi
Interce
Sacrile
Hoc ar
Summ
Tam f
Si mor
Voce
Per so
Et Ma
Per ca
Perqu
Addit
Quid
Si ver
Sincip
Sunt,
Et n
Natu
Atqu
Est a
Hic
Deco
Isis,
Dun
Et p
Sun
Nec
Arc
Pra
Ut
Si c
Qu

Examenque apium longa confederit uva
Culmine delubri, tanquam in mare fluxerit amnis
Gurgitibus miris, et lactis vortice torrens.
Intercepta decem quereris sestertia fraude
Sacrilega? quid si bis centum perdidit alter
Hoc arcana modo? majorem tertius illa
Summam, quam patulae vix ceperat angulus arcae?
Tam facile et pronum est superos contemnere testeis,
Si mortalis idem nemo sciat! adspice, quanta
Voce neget, quae sit ficti constantia vultus?
Per solis radios, Tarpejaque fulmina jurat,
Et Martis frameam, et Cirrhaei spicula vatis:
Per calamos venatricis pharetramque puellae,
Perque tuum, pater Aegei Neptune, tridentem:
Addit et Herculeos arcus, hastamque Minervae,
Quidquid habent telorum armamentaria coeli.
Si vero et pater est: comedam, inquit, flebile gnati
Sinciput elixi, Pharioque madentis aceto.
Sunt, in fortunae qui casibus omnia ponant,
Et nullo credant mundum rectore moveri,
Natura volvente vices et lucis, et anni,
Atque ideo intrepidi quaecunque altaria tangunt.
Est alius metuens, ne crimen poena sequatur:
Hic putat esse Deos, et pejerat, atque ita secum:
Decernat, quodcunque volet de corpore nostro
Isis, et irato feriat mea lumina sistro,
Dummodo vel coecus teneam, quos abnego, nummos.
Et phthisis, et vomicae putres, et dimidium crus
Sunt tanti? pauper locupletem optare podagram
Nec dubitet Ladas, si non eget Anticyra, nec
Archigene; quid enim velocis gloria plantae
Praestat, et esuriens Pisacae ramus olivae?
Ut sit magna, tamen certe lenta ira Deorum est.
Si curant igitur cunctos punire nocenteis,
Quando ad me venient? sed et exorabile numen

Fortasse experiar, solet his ignoscere; multi
 Committunt eadem diverso crimina fato:
 Ille crucem sceleris precium tulit, hic diadema.
 Sic animum dirae trepidum formidine culpae
 Confirmant; tunc te sacra ad delubra vocantem
 Praecedit, trahere immo ultro, ac vexare paratus.
 Nam, cum magna malae superest audacia caussae,
 Creditur a multis fiducia; mimum agit ille,
 Urbani qualem fugitivus scurra Catulli:
 Tu miser exclamas, ut Stentora vincere possis,
 Vel potius, quantum Gradivus Homericus: audis
 Jupiter haec, nec labra moves, cum mittere vocem
 Debueras, vel marmoreus, vel aeneus? aut cur
 In carbone tuo charta pia thura soluta
 Ponimus, et sectum vituli jecur, albaque porci
 Omenta? ut video, nullum discrimen habendum est
 Effigies inter vestras, statuamque Vagelli.
 Accipe, quae contra valeat solatia ferre,
 Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit
 A Cynicis tunica distantia, non Epicurum
 Suspicit exigui laetum plantaribus horti.
 Curentur dubii medicis majoribus aegri;
 Tu venam vel discipulo committe Philippi.
 Si nullum in terris tam detestabile factum
 Ostendis, taceo, nec pugnīs caedere pectus
 Te veto, nec plana faciem contundere palma:
 Quandoquidem accepto claudenda est janua damno,
 Et majore domus gemitu, majore tumultu
 Planguntur nummi, quam funera; nemo dolorem
 Fingit in hoc casu, vestem diducere summam
 Contentus, vexare oculos humore coacto.
 Ploratur lacrimis amissa pecunia veris.
 Sed si cuncta vides simili fora plena querela:
 Si, decies lectis diversa parte tabellis,
 Vana supervacui dicunt cheirographa ligni,

Arguit
 Sardoni
 Ten'o
 Ponem
 Nos vi
 Rem p
 Si fle
 Condu
 Atque
 Confe
 Pocul
 Dona
 Haec
 Radat
 Nept
 An du
 Confe
 Et de
 Claud
 Haec
 Usqu
 Hum
 Suffic
 Dice
 Quis
 In M
 Caer
 Caes
 Nem
 Ad
 Pyg
 Mo
 Ung
 Ger
 Qu

Arguit ipsorum quos littera : gemmaque princeps
Sardonium, oculis quae custoditur eburnis :
Ten'o delicias extra communia censes
Ponendum : qui tu gallinae filius albae;
Nos viles pulli nati infelicibus ovis !
Rem pateris modicam, et mediocri bile ferendam,
Si flectas oculos majora ad crimina; confer
Conductum latronem, incendia sulfure coepta,
Atque dolo, primos cum janua colligit igneis:
Confer et hos, veteris qui tollunt grandia templi
Pocula adorandae robiginis, et populorum
Dona, vel antiquo positas a rege coronas.
Haec ibi si non sunt, minor exstat sacrilegus, qui
Radat inaurati femur Herculis, et faciem ipsam
Neptuni; qui bracteolam de Castore ducat.
An dubitet solitus totum conflare tonantem?
Confer et artifices, mercatoremque veneni,
Et deducendum corio bovis in mare, cum quo
Clauditur adversis innoxia simia fatis.
Haec quota pars scelerum, quae custos Gallicus urbis
Usque a Lucifero. donec lux occidat, audit?
Humani generis mores tibi nosse volenti
Sufficit una domus; paucos consume dies, et
Dicere te miserum, postquam illinc veneris, aude.
Quis tumidum guttur miratur in Alpibus? aut quis
In Meroe crasso majorem infante mamillam?
Caerula quis stupuit Germani lumina, flavam
Caesariem, et madido torquentem cornua cirro?
Nempe quod haec illis natura est omnibus una.
Ad subitas Thracum volucres, nubemque sonoram
Pygmaeus parvis currit bellator in armis:
Mox impar hosti, raptusque per aera curvis
Unguibus a saeva fertur grue; si videas hoc
Gentibus in nostris, risu quatiare: sed illic,
Quanquam eadem assidue spectentur praelia, ridet

Nemo, ubi tota cohors pede non est altior uno.
Nullane perjuri capitis, fraudisque nefandae
Poena erit? abreptum crede hunc graviore catena
Protinus, et nostro (quid plus velit ira?) necari
Arbitrio; manet illa tamen jactura, nec unquam
Depositum tibi sospes erit: sed corpore trunco
Invidiosa dabit minimus solatia sanguis.
At vindicta bonum vita incundius ipsa.
Nempe hoc indocti, quorum praecordia nullis
Interdum, aut levibus videas flagrantia caussis.
Quantulacunque adeo est occasio, sufficit irae.
Chrysippus non dicet idem, nec mite Thaletis
Ingenium, dulcique senex vicinus Hymetto,
Qui partem acceptae saeva inter vincla cicutae
Accusatori nollet dare; plurima felix
Paullatim vitia, atque errores exuit omneis,
Prima docet rectum sapientia: quippe minuti
Semper, et infirmi est animi, exiguique voluptas
Ultio: continuo sic collige, quod vindicta
Nemo magis gaudet, quam foemina; cur tamen hos tu
Evasisse putes: quos diri conscia facti
Mens habet attonitos, et surdo verbere caedit
Occultum quatiente animo tortore flagellum?
Poena autem vehemens, ac multo saevior illis,
Quas et Caeditius gravis invenit, et Rhadamanthus,
Nocte dieque suum gestare in pectore testem.
Spartano cuidam respondit Pythia vates:
Haud impunitum quondam fore, quod dubitaret
Depositum retinere, et fraudem jure tueri
Jurando: quaerebat enim, quae Numinis esset
Mens, et an hoc illi facinus suaderet Apollo?
Reddidit ergo metu, non moribus, et tamen omnem
Vocem adyti dignam templo, veramque probavit:
Exstinctus tota pariter cum prole, domoque,
Et, quamvis longa deductis gente, propinquis.

Has pa
Nam f
Facti c
Perpet
Faucib
Diffici
Exspu
Displi
Cogit
Nocte
Et tot
Conti
Et, q
Te vi
Hum
Hi su
Cum
Non
Iratu
Illa r
Prox
Praet
Si co
Infe
Hae
Bala
Non
Con
Mol
Cur
Atq
Cri
Da
Pec
Eje

Has patitur poenas peccandi sola voluntas.
Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,
Facti crimen habet; cedo, si conata peregit?
Perpetua anxietas nec mensae tempore cessat,
Faucibus ut morbo siccis, interque molareis
Difficile crescente cibo; sed vina misellus
Exspuit: Albani veteris preciosa senectus
Displicet; ostendas melius, densissima ruga
Cogitur in frontem, velut acri ducta Falerno.
Nocte brevem si forte indulsit cura soporem,
Et toto versata toro jam membra quiescunt:
Continuo templum, et violati Numinis aras,
Et, quod praecipuis mentem sudoribus urget,
Te videt in somnis; tua sacra et major imago
Humana turbat pavidum, cogitque fateri.
Hi sunt, qui trepidant, et ad omnia fulgura pallent,
Cum tonat: exanimes primo quoque murmure coeli;
Non quasi fortuitus, nec ventorum rabie, sed
Iratu cadat in terras, et iudicet ignis.
Illa nihil nocuit, cura graviore timetur
Proxima tempestas: velut hoc dilata sereno.
Praeterea, lateris vigili cum febre dolorem
Si coepere pati, missum ad sua corpora morbum
Infesto credunt a Numine: saxa Deorum
Haec et tela putant; pecudem spondere sacello
Balantem, et Laribus cristam promittere galli
Non audent; quid enim sperare nocentibus aegris
Concessum? vel quae non dignior hostia vita?
Mobilis, et varia est ferme natura malorum.
Cum scelus admittunt, superest constantia: quod fas
Atque nefas, tandem incipiunt sentire peractis
Criminibus. tamen ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa, et mutari nescia; nam quis
Peccandi finem posuit sibi? quando recepit
Ejectum semel attrita de fronte ruborem?

Quisnam hominum est, quem tu contentum videris uno
 Flagitio? dabit in laqueum vestigia noster
 Perfidus, et nigri patietur carceris uncum,
 Aut maris Aegaei rupem, scopulosque frequenteis
 Exsulibus magnis; poena gaudebis amara
 Nominis invisi, tandemque fatebere laetus
 Nec surdum, nec Teiresiam quenquam esse Deorum.

SATIRA XIV.

PLurima sunt, Fuscine, et fama digna sinistra,
 Et nitidis maculam haesuram figentia rebus,
 Quae monstrant ipsi pueris, traduntque parentes.
 Si damnosa senem juvat alea: ludit et haeres
 Bullatus, parvoque eadem movet arma fritillo.
 Nec melius de se cuiquam sperare propinquo
 Concedet juvenis, qui radere tubera terrae,
 Boletum condire, et eodem jure natanteis
 Mergere ficedulas didicit nebulone parente,
 Et cana monstrante gula; cum septimus annus
 Transierit puerum, nondum omni dente renato,
 Barbatos licet admoveas mille inde magistros,
 Hinc totidem, cupiet lauto coenare paratu
 Semper, et a magna non degenerare culina.
 Mitem animum, et mores modicis erroribus aequos
 Praecipit, atque animas servorum et corpora, nostra
 Materia constare putat, paribusque elementis:
 An saevire docet Rutilus? qui gaudet acerbo
 Plagarum strepitu, et nullam Seirena flagellis
 Comparat, Antiphates trepidi Laris, ac Polyphemus?
 Tum felix, quoties aliquis tortore vocato
 Uritur ardenti duo propter lintea ferro.
 Quid suadet juveni laetus stridore catenae,
 Quem mire afficiunt inscripta ergastula, carcer
 Rusticus? exspectas, ut non sit adultera largae

Filia: quae nunquam maternos dicere moechos
Tam cito, nec tanto poterit contexere cursu,
Ut non ter decies respiret? conscia matri
Virgo fuit: ceras nunc hac dictante pusillas
Implet, et ad moechum dat eisdem ferre cinaedais.
Sic natura jubet: velocius, et citius nos
Corrumpunt vitiorum exempla domestica, magnis
Cum subeunt animos auctoribus; unus et alter
Forſitan haec ſpernant juvenes, quibus arte benigna,
Et meliore luto finxit praecordia Titan:
Sed reliquos fugienda patrum vestigia ducunt,
Et monstrata diu veteris trahit orbita culpa.
Abstineas igitur damnandis; hujus enim vel
Una potens ratio est, ne crimina nostra sequantur
Ex nobis geniti: quoniam dociles imitandis
Turpibus ac pravis omnes sumus; et Catilinam
Quocunque in populo videas, quocunque sub axe:
Sed nec Brutus erit, Bruti nec avunculus usquam.
Nil dictu foedum visuque haec limina tangat,
Intra quae puer est; procul hinc, procul inde puellae
Lenonum, et cantus pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reverentia; si quid
Turpe paras, nec tu pueri contemseris annos:
Sed peccaturo obſtet tibi filius infans.
Nam, si quid dignum censoris fecerit ira
Quandoque, et ſimilem tibi ſe non corpore tantum,
Nec vultu dederit, morum quoque filius, et qui
Omnia deterius tua per vestigia peccet,
Corripies nimirum, et caſtigabis acerbo
Clamore, ac poſt haec tabulas mutare parabis.
Unde tibi frontem libertatemque parentis;
Cum facias pejora ſenex, vacuumque cerebro
Jampridem caput hoc ventosa cucurbita quaerat?
Hospite venturo, ceſſabit nemo tuorum:
Verre pavimentum: nitidas oſtende columnas:

Arida cum tota descendat aranea tela:
 Hic laeve argentum, vasa aspera tergeat alter:
 Vox domini furit instantis, virgamque tenentis.
 Ergo miser trepidas, ne stercore foeda canino
 Atria displiceant oculis venientis amici,
 Ne perfusa luto sit porticus, et tamen uno
 Semodio scobis haec emendat servulus unus:
 Illud non agitas, ut sanctam filius omni
 Adspiciat sine labe domum, vitioque carentem?
 Gratum est, quod patriae civem, populoque dedisti;
 Si facis, ut patriae sit idoneus, utilis agris,
 Utilis et bellorum, et pacis rebus agendis.
 Plurimum enim intererit, quibus artibus, et quibus hunc tu
 Moribus instituas; serpente ciconia pullos
 Nutrit, et inventa per devia rura lacerta:
 Illi eadem sumtis quaerunt animalia pinnis.
 Vultur jumento, et canibus, crucibusque relictis,
 Ad foetus properat, partemque cadaveris affert.
 Hic est ergo cibus magni quoque vulturis, et se
 Pascentis, propria cum jam facit arbore nidos.
 Sed leporem aut capream famulae Jovis, et generosas
 In saltu venantur aves: hinc praeda cubili
 Ponitur: inde autem, cum se matura levarit
 Progenies stimulante fame, festinat ad illam,
 Quam primum praedam rupto gustaverat ovo.
 Aedificator erat Cetronius, et, modo curvo
 Littore Cajetae, summa nunc Tiburis arce,
 Nunc Praenestinis in montibus alta parabat
 Culmina villarum, Graecis longèque petitis
 Marmoribus vincens Fortunae atque Herculis aedem:
 Ut spado vincebat Capitolia nostra Posides.
 Dum sic ergo habitat Cetronius, imminuit rem,
 Fregit opes, nec parva tamen mensura relictæ
 Partis erat: totam hanc turbavit filius amens,
 Dum meliore novas attollit marmore villas.

Quidam
 Nil prae
 Nec dist
 Qua pat
 Romana
 Judaicu
 Tradidi
 Non mo
 Quaesit
 Sed pat
 Ignava
 Sponte
 Inviti
 Fallit e
 Cum si
 Nec du
 Tanqu
 Certa
 Hesper
 Quo le
 Artific
 Sed cre
 Incud
 Et pat
 Qui m
 Paupe
 Ire v
 Sunt
 Imbu
 Mox
 Servo
 Ipse
 Muc
 Hest
 Sept

Quidam sortiti metuentem sabbata patrem,
Nil praeter nubes, et coeli numen adorant :
Nec distare putant humana carne suillam,
Qua pater abstinuit, mox et praeputia ponunt.
Romanas autem soliti contemnere leges,
Judaicum ediscunt, et servant, ac metuunt jus,
Tradidit arcano quodcunque volumine Moses :
Non monstrare vias, eadem nisi sacra colenti ;
Quaesitum ad fontem solos deducere verpos.
Sed pater in caussa, cui septima quaeque fuit lux
Ignava, et partem vitae non attigit ullam.
Sponte tamen juvenes imitantur cetera : solam
Inviti quoque avaritiam exercere jubentur.
Fallit enim vitium specie virtutis et umbra,
Cum sit triste habitu vultuque et veste severum,
Nec dubie, tanquam frugi, laudetur avarus,
Tanquam parcus homo, et rerum tutela suarum
Certa magis, quam si fortunas servet easdem
Hesperidum serpens aut Ponticus; adde quod hunc, de
Quo loquor, egregium populus putat acquirendi
Artificem : quippe his crescunt patrimonia fabris.
Sed crescunt quocunque modo, majoraque fiunt
Incude assidua, semperque ardente camino.
Et pater ergo animi felices credit avaros,
Qui miratur opes, qui nulla exempla beati
Pauperis esse putat : juvenes hortatur, ut illam
Ire viam pergant, et eidem incumbere sectae.
Sunt quaedam vitiorum elementa : his protinus illos
Imbuit, et cogit minimas ediscere sordes :
Mox acquirendi docet insatiabile votum.
Servorum ventres modio castigat iniquo,
Ipse quoque esuriens: neque enim omnia sustinet unquam
Mucida coerulei panis consumere frustra,
Hesternum solitus medio servare minutal
Septembri, nec non differre in tempora coenae

Alterius, conchem aestivam cum parte lacerti
 Signatam, vel dimidio, putrique siluro,
 Filaque sectivi numerata includere porri.
 Invitatus ad haec aliquis de ponte negavit.
 Sed quo divitias haec per tormenta coactas,
 Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis,
 Ut locuples moriaris, egentis vivere fato?
 Interea pleno cum turget sacculus ore,
 Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crevit,
 Et minus hanc optat, qui non habet; ergo paratur
 Altera villa tibi, cum rus non sufficit unum,
 Et proferre libet fincis, majorque videtur,
 Et melior vicina seges; mercaris et hanc, et
 Arbusta, et densa montem qui canet oliva.
 Quorum si precio dominus non vincitur ullo,
 Nocte boves macri, lassoque famelica collo
 Jumenta ad virideis hujus mittentur aristas;
 Nec prius inde domum, quam tota novalia saevos
 In ventres abeant, ut credas falcibus actum,
 Dicere vix possis, quam multi talia plorent,
 Et quot venaleis injuria fecerit agros.
 Sed qui sermones? quam foedae buccina famae?
 Quid nocet haec, inquit; tunicam mihi malo lupinae,
 Quam si me toto laudet vicinia pago,
 Exigui ruris paucissima farra secantem.
 Scilicet et morbis, et debilitate carebis,
 Et luctum et curam effugies, et tempora vitae
 Longa tibi post haec fato meliore dabuntur:
 Si tantum culti solus possederis agri,
 Quantum sub Tatio populus Romanus arabat.
 Mox etiam fractis aetate, ac Punica passis
 Praelia, vel Pyrrhum immanem, gladiosque Molossos,
 Tandem pro multis vix jugera bina dabantur
 Vulneribus; merces haec sanguinis atque laboris
 Nullis visa unquam meritis minor, aut ingratae

Curta fi
 Patrem
 Uxor, e
 Vernula
 A scrobe
 Amplio
 Nunc m
 Inde fer
 Miscuit
 Human
 Immod
 Et cito
 Quis m
 Vivite
 O pueri
 Vestinu
 Quis sa
 Quorum
 Contin
 Nil vet
 Per gla
 Pellibu
 Ad scel
 Haec il
 Post fir
 Clamo
 Scribe
 Major
 Sed ca
 Adnot
 Dirue
 Ut loc
 Afferat
 Si pige
 Cum

Curta fides patriae; saturabat glebula talis
Patrem ipsum, turbamque casae: qua foeta jacebat
Uxor, et infantes ludebant quatuor, unus
Vernula, tres domini: sed magnis fratribus horum
A scrobe, vel sulco redeuntibus, altera coena
Amplior, et grandes fumabant pultibus ollae.
Nunc modus hic agri nostro non sufficit horto.
Inde fere scelerum caussae, nec plura venena
Miscuit, aut ferro grassatur saepius ullum
Humanae mentis vitium, quam saeva cupido
Immodici census; nam dives qui fieri vult,
Et cito vult fieri. sed quae reverentia legum,
Quis metus, aut pudor est unquam properantis avari?
Vivite contenti casulis, et collibus istis,
O pueri, Marfus dicebat et Hernicus olim
Vestinusque senex, panem quaeramus aratro,
Quis satis est mensis: laudant hoc Numina ruris,
Quorum ope et auxilio, gratae post munus aristae,
Contingunt homini veteris fastidia quercus.
Nil vetitum fecisse volet, quem non pudet alto
Per glaciem perone tegi, qui summovet euros
Pellibus inversis; peregrina ignotaque nobis
Ad scelus, atque nefas, quaecunque est, purpura ducit.
Haec illi veteres praecepta minoribus: at nunc
Post finem autumnus media de nocte supinum
Clamosus juvenem pater excitat: accipe ceras,
Scribe puer, vigila, causas age, perlege rubras
Majorum leges, aut vitem posce libello.
Sed caput intactum buxo, naresque pilosas
Adnotet, et grandes miretur Laelius alas.
Dirue Maurorum attegias, castella Brigantum,
Ut locupletem aquilam tibi sexagesimus annus
Afferat; aut, longos castrorum ferre labores
Si piget, et trepidum solvunt tibi cornua ventrem
Cum lituis audita, pares, quod vendere possis

Pluris dimidio, nec te fastidia mercis
Ullius subeant ablegandae Tiberim ultra,
Neu credas ponendum aliquid discriminis inter
Unguenta, et corium. lucri bonus est odor ex re
Qualibet; illa tuo sententia semper in ore
Versetur, Dīs atque ipso Jove digna, poetae:
Unde habeas, quaerit nemo, sed oportet habere.
Hoc monstrant vetulae pueris repentibus assae:
Hoc discunt omnes ante alpha et beta puellae.
Talibus instantem monitis quemcunque parentem
Sic possem adfari: dic, ō vanissime, quis te
Festinare jubet? meliorem praesto magistro
Discipulum; securus abi: vinceris, ut Ajax
Praeteriit Telamonem, ut Pelea vicit Achilles.
Parcendum est teneris; nondum implevere medullas
Maturae mala nequitiae; ast cum pectere barbam
Coeperit, et longi mucronem admittere cultri,
Falsus erit testis, vendet perjuria summa
Exigua, et Cereris tangens aramque pedemque.
Elatam jam crede nurum, si limina vestra
Mortifera cum dote subit; quibus illa premetur
Per somnum digitis! nam quae terraque marique
Adquirenda putas, brevior via conferet illi.
Nullus enim magni sceleris labor; haec ego nunquam
Mandavi, dices olim, nec talia suasi:
Mentis caussa malae tamen est, et origo penes te.
Nam quisquis magni census praecepit amorem,
Et laevo monitu pueros producit avaros,
Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
Dat libertatem, et totas effundit habenas
Curriculo: quem si revoces, subsistere nescit,
Et te contemto rapitur, metisque relictis.
Nemo satis credit tantum delinquere, quantum
Permittas: adeo indulgent sibi latius ipsi.
Cum dicis juveni: stultum, qui donet amico,

Qui paup
Et spolia
Crimine
Quantus
Dilexit
In quor
Cum cly
Continu
Ergo igr
Flagran
Nec tibi
In cave
Nota m
Exspe
Abrupt
Jam to
Ocyus
Compo
Atque
Sorber
Monst
Nulla
Si spec
Incre
Fiscus
Exqu
Non p
Et Ce
Tant
An m
Corp
Quar
Atqu
Perd
Qui

Qui paupertatem levet, attollatque propinqui:
Et spoliare doces, et circumscribere, et omni
Crimine divitias adquirere, quarum amor in te,
Quantus erat patriae Deciorum in pectore, quantum
Dilexit Thebas, si Graecia vera, Menoeceus:
In quorum sulcis legiones dentibus anguis
Cum clypeis nascuntur, et horrida bella capeffunt
Continuo, tanquam et tubicen surrexerit una.
Ergo ignem, cujus scintillas ipse dedisti,
Flagrantem late, et rapientem cuncta videbis.
Nec tibi parceretur misero, trepidumque magistrum
In cavea magno fremitu leo tollet alumnus.
Nota mathematicis genesis tua: sed grave tardas
Exspectare colus; morieris stamine nondum
Abrupto; jam nunc obstas, et vota moraris:
Jam torquet juvenem longa et cervina senectus.
Ocyus Archigenem quaere, atque eme, quod Mithridates
Composuit, si vis aliam decerpere ficum,
Atque alias tractare rosas; medicamen habendum est,
Sorbere ante cibum quod debeat et pater et rex.
Monstro voluptatem egregiam; cui nulla theatra,
Nulla aequare queas praetoris pulpita lauti;
Si spectes, quanto capitis discrimine constant
Incrementa domus, aerata multus in arca
Fiscus, et ad vigilem ponendi Castora nummi,
Ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit, et res
Non potuit servare suas; ergo omnia Florae,
Et Cereris licet, et Cybeles aulaea relinquas:
Tanto majores humana negotia ludi.
An magis oblectant animum jactata petauro
Corpora, quique solet rectum descendere funem;
Quam tu, Corycia semper qui puppe moraris,
Atque habitas, coro semper tollendus et austro,
Perditus, ac vilis sacci mercator olentis:
Qui gaudes pingue antiquae de littore Cretae

Passum, et municipes Jovis advexisse lagenas?
 Hic tamen ancipiti figens vestigia planta
 Victum illa mercede parat, brumamque, famemque
 Illa recte cavet: tu propter mille talenta,
 Et centum villas temerarius aspice portus,
 Et plenum magnis trabibus mare: plus hominum est jam
 In pelago; veniet classis, quocunque vocarit
 Spes lucri, nec Carpathium Gaetulaque tantum
 Aequora transiliet: sed longe Calpe relicta,
 Audiet Herculeo stridentem gurgite solem.
 Grande operae precium est, ut tenso folle reverti
 Inde domum possis, tumidaque superbus aluta
 Oceani monstra, et juvenes vidisse marinos.
 Non unus menteis agitat furor: ille sororis
 In manibus vultu Eumenidum terretur, et igni:
 Hic bove percusso mugire Agamemnona credit,
 Aut Ithacum; parcat tunicis licet atque lacernis,
 Curatoris eget, qui navem mercibus implet
 Ad summum latus, et tabula distinguitur unda:
 Cum sit causa mali tanti et discriminis hujus,
 Concisum argentum in titulos faciesque minutas.
 Occurrunt nubes et fulgura: solvite funem
 Frumenti dominus clamat, piperisque coemti.
 Nil color hic coeli, nil fascia nigra minatur:
 Aestivum tonat; infelix, hac forsitan ipsa
 Nocte cadet fractis trabibus, fluctuque premetur.
 Obrutus, et zonam laeva, morsuque tenebit.
 Sed, cujus votis modo non suffecerat aurum,
 Quod Tagus, et rutila volvit Pactolus arena,
 Frigida sufficient velantes inguina panni,
 Exiguusque cibus, merse rate naufragus assem
 Dum rogat, et picta se tempestate tuetur.
 Tantis parta malis, cura majore metuque
 Servantur. misera est magni custodia census.
 Dispositis praedives hamis vigilare cohortem

Servorum
 Electro, si
 Atque ebo
 Non arden
 Cras dom
 Sensit Ale
 Magnum
 Nil cupe
 Passurus
 Nullum
 Nos faci
 Sufficiat
 In quan
 Quantu
 Quantu
 Nunqu
 Acribu
 Ergo a
 Bis sep
 Haec c
 Sume
 Si non
 Nec C
 Suffic
 Indul
 Paru

Q
 Par
 Effi
 Dir
 At

Servorum noctu Licinus jubet, attonitus pro
 Electro, signisque suis, Phrygiaque columna,
 Atque ebore, et lata testudine; dolia nudi
 Non ardent Cynici: si fregeris, altera fiet
 Cras domus, aut eadem plumbo commissa manebit.
 Sensit Alexander, testa cum vidit in illa
 Magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui
 Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,
 Passurus gestis aequanda pericula rebus.
 Nullum numen habes, si sit prudentia: nos te,
 Nos facimus, Fortuna, Deam; mensura tamen quae
 Sufficiat census, si quis me consulat, edam:
 In quantum sitis, atque fames, et frigora poscunt,
 Quantum, Epicure, tibi parvis suffecit in hortis,
 Quantum Socratici ceperunt ante penates.
 Nunquam aliud Natura, aliud Sapiencia dicit.
 Acribus exemplis videor te cludere; misce
 Ergo aliquid nostris de moribus: effice summam
 Bis septem ordinibus, quam lex dignatur Othonis.
 Haec quoque si rugam trahit, extenditque labellum:
 Sume duos equites, fac tertia quadringenta.
 Si nondum implevi gremium, si panditur ultra:
 Nec Croesi fortuna unquam, nec Persica regna
 Sufficient animo, nec divitiae Narcissi;
 Indulsi Caesar cui Claudius omnia, cujus
 Paruit imperiis uxorem occidere jussus.

SATIRA XV.

Quis nescit, Volusi Bithynice, qualia demens
 Aegyptus portenta colat? crocodilon adorat
 Pars haec: illa pavet saturam serpentibus ibin.
 Effigies sacri nitet aurea cercopitheci,
 Dimidio magicae resonant ubi Memnone chordae,
 Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis.

Illic coeruleos, heic piscem fluminis, illic
 Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.
 Porrum et caepe nefas violare, et frangere morfu.
 O sanctas genteis, quibus haec nascuntur in hortis
 Numina! lanatis animalibus abstinet omnis
 Mensa; nefas illic foetum jugulare capellae:
 Carnibus humanis vesci licet; attonito cum
 Tale super coenam facinus narraret Ulysses
 Alcinoos, bilem aut risum fortasse quibusdam
 Moverat, ut mendax aretalogus; in mare nemo
 Hunc abicit, saeva dignum veraque Charybdi,
 Fingentem immanis Laestrygonas, atque Cyclopas?
 Nam citius Scyllam, vel concurrentia saxa
 Cyaneis, plenos et tempestatibus utreis
 Crediderim, aut tenui percussum verberare Circes,
 Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.
 Tam vacui capitis populum Phaeaca putavit?
 Sic aliquis merito nondum ebrius, et minimum qui
 De Corcyraea temetum duxerat urna:
 Solus enim hoc Ithacus nullo sub teste canebat.
 Nos miranda quidem, sed nuper consule Junio
 Gesta super calidae referemus moenia Copti,
 Nos vulgi scelus, et cunctis graviora cothurnis.
 Nam scelus a Pyrrha, quanquam omnia firmata volvas,
 Nullus apud tragicos populus facit; accipe, nostro
 Dira quod exemplum feritas produxerit aevo.
 Inter finitimos vetus atque antiqua simulas,
 Immortale odium et nunquam sanabile vulnus
 Ardet adhuc Ombos et Tentyra; summus utrinque
 Inde furor vulgo, quod Numina vicinorum
 Odit uterque locus, cum solos credat habendos
 Esse Deos, quos ipse colit; sed tempore festo
 Alterius populi rapienda occasio cunctis
 Visa inimicorum primoribus ac ducibus: ne
 Laetum hilaremque diem, ne magnae gaudia coenae

Sentirent positis ad templa, et compita mensis,
Pervigilique toro, quem nocte ac luce jacentem
Septimus interdum sol invenit; horrida sane
Aegyptus: sed luxuria, quantum ipse notavi,
Barbara famoso non cedit turba Canopo.
Adde, quod et facilis victoria de madidis, et
Blaeſis atque mero titubantibus; inde virorum
Saltatus nigro tibicine, qualiacunque
Unguenta, et flores, multaeque in fronte coronae:
Hinc jejunum odium; sed jurgia prima sonare
Incipiunt animis ardentibus: haec tuba rixae.
Dein clamore pari concurritur, et vice teli
Saevit nuda manus: paucae sine vulnere malae;
Vix cuiquam, aut nulli toto certamine naſus
Integer; aspiceres jam cuncta per agmina vultus
Dimidios, alias facies, et hiantia ruptis
Oſſa genis, plenos oculorum ſanguine pugnos.
Ludere ſe credunt ipſi tamen, et puerileis
Exercere acies, quod nulla cadavera calcent:
Et ſane quo tot rixantis millia turbae,
Si vivunt omnes? ergo acrior impetus, et jam
Saxa inclinatis per humum quaefita lacertis
Incipiunt torquere, domeſtica ſeditioni
Tela; nec hunc lapidem, qualeis et Turnus, et Ajax,
Vel quo Tydides percuffit pondere coxam
Aeneae: ſed quem valeant emittere dextrae
Illis diſſimiles, et noſtro tempore natae.
Nam genus hoc vivo jam decreſcebat Homero.
Terra malos homines nunc educat, atque puſillos,
Ergo Deus, quicumque adſpexit, ridet et odit.
A diverticulo repetatur fabula; poſtquam
Subſidiis aucti pars altera promere ferrum
Audet, et infeſtis pugnam inſtaurare ſagittis:
Terga fugae celeri praefantibus omnibus, inſtant,
Qui vicina colunt umbroſae Tentyra palmae.

Labitur hinc quidam, nimia formidine cursum
Praecipitans, capiturque: ast illum in plurima sectum
Frustra et particulas, ut multis mortuus unus
Sufficeret, totum corrosis ossibus edit
Victrix turba, nec ardenti decoxit ahenò,
Aut verubus: longum usque adeo tardumque putavit
Exspectare focos, contenta cadavere crudo.
Heic gaudere libet, quod non violaverit ignem,
Quem summa coeli raptum de parte Prometheus
Donavit terris; elemento gratulor, et te
Exsultare reor; sed qui mordere cadaver
Sustinuit, nil unquam hac carne libentius edit.
Nam scelere in tanto ne quaeras, et dubites, an
Prima voluptatem gula senserit; ultimus autem,
Qui stetit absumto jam toto corpore, ductis
Per terram digitis, aliquid de sanguine gustat.
Vascones, haec fama est, alimentis talibus olim
Produxere animas: sed res diversa, sed illic
Fortunae invidia est, bellorumque ultima, casus
Extremi, longae dira obsidionis egestas.
Hujus enim, quod nunc agitur, miserabile debet
Exemplum esse cibi; sicut modo dicta mihi gens
Post omnes herbas, post cuncta animalia, quidquid
Cogebat vacui ventris furor, hostibus ipsis
Pallorem ac maciem et tenuis miserantibus artus,
Membra aliena fame lacerabant, esse parati
Et sua; quisnam hominum veniam dare, quisve Deorum
Viribus abnuerit dira atque immania passis,
Et quibus illorum poterant ignoscere Manes,
Quorum corporibus vescebantur? melius nos
Zenonis praecepta monent; nec enim omnia, quaedam
Pro vita facienda putat; sed Cantaber unde
Stoicus, antiqui praesertim aetate Metelli?
Nunc totus Grajas nostrasque habet orbis Athenas:
Gallia caussidicos docuit facunda Britannos,

De condu
Nobilis il
Virtute a
Tale quic
Aegyptu
Inventri
Digna fi
Aut grav
Impulit
Arma co
Audere
Invidian
Qua ne
Saurom
Hac sae
Parvul
Et brev
Nec po
Suppli
Et sim
Huma
Quae
Plora
Squal
Circu
Ora p
Natu
Virg
Et m
Arca
Ulla
A gr
Sort
Atq
Sep

De conducendo loquitur jam rhetore Thule.
Nobilis ille tamen populus, quem diximus, et par
Virtute atque fide; sed major clade Saguntus.
Tale quid excusat? Maeotide saevior ara
Aegyptus; quippe illa nefandi Taurica sacri
Inventrix homines, ut jam, quae carmina tradunt,
Digna fide credas, tantum immolat, ulterius nil,
Aut gravius cultro timet hostia; quis modo casus
Impulit hos? quae tanta fames, infestaque vallo
Arma coegerunt, tam detestabile monstrum
Audere? anne aliam, terra Memphitide sicca,
Invidiam facerent nolenti surgere Nilo?
Qua nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam,
Sauromataeque truces, aut immanes Agathyrsi,
Hac saevit rabie imbelle et inutile vulgus,
Parvula fictilibus solitum dare vela phaselis,
Et brevibus pictae remis incumbere testae.
Nec poenam sceleri invenies, nec digna parabis
Supplicia his populis, in quorum mente pares sunt
Et similes ira atque fames; mollissima corda
Humano generi dare se Natura fatetur,
Quae lacrymas dedit, haec nostri pars optima sensus.
Plorare ergo jubet causam dicentis amici,
Squaloremque rei, pupillum ad jura vocantem
Circumscriptorem, cujus manantia fletu
Ora puellares faciunt incerta capilli.
Naturae imperio gemimus, cum funus adultae
Virginis occurrit, vel terra clauditur infans,
Et minor igne rogi; quis enim bonus et face dignus
Arcana, qualem Cereris vult esse sacerdos,
Ulla aliena sibi credat mala? separat hoc nos
A grege mutorum, atque ideo venerabile soli
Sortiti ingenium, divinorumque capaces,
Atque exercendis capiendisque artibus apti
Sensum a coelesti demissum traximus arce,

Cujus egent prona et terram spectantia ; mundi
 Principio indulsit communis conditor illis
 Tantum animas, nobis animum quoque, mutuus ut nos
 Adfectus petere auxilium et praestare juberet,
 Dispersos trahere in populum, migrare vetusto
 De nemore, et proavis habitatas relinquere silvas :
 Aedificare domos, Laribus conjungere nostris
 Tectum aliud, tantos vicino limite somnos
 Ut collata daret fiducia : protegere armis
 Lapsum, aut ingenti nutantem vulnere civem,
 Communi dare signa tuba, defendier isdem
 Turribus, atque una portarum clave teneri.
 Sed jam serpentum major concordia : parcit
 Cognatis maculis similis fera ; quando leoni
 Fortior eripuit vitam leo ? quo nemore unquam
 Exspiravit aper majoris dentibus apri ?
 Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
 Perpetuam : saevis inter se convenit ursis.
 Ast homini ferrum lethale incude nefanda
 Produxisse parum est, cum rastra et sarcula tantum
 Adfueti coquere, et marris ac vomere lassi
 Nescierint primi gladios extendere fabri.
 Adspicimus populos, quorum non sufficit irae
 Occidisse aliquem : sed pectora, brachia, vultum
 Crediderint genus esse cibi. quid diceret ergo,
 Vel quo non fugeret, si nunc haec monstra videret
 Pythagoras : cunctis animalibus abstinuit qui
 Tanquam homine, et ventri indulsit non omne legumen ?

SATIRA XVI.

Quis numerare queat felicitis praemia, Galle,
 Militiae ? nam si subeuntur prospera castra,
 Me pavidum excipiat tironem porta secundo
 Sidere : plus etenim fati valet hora benigni,

Quam si n
 Et Samia
 Commod
 Haud mi
 Audeat : i
 Audeat ex
 Et nigran
 Atque oc
 Bardaicu
 Calceus,
 Legibus
 Servato,
 Et procu
 Cogniti
 Ultio, si
 Tota co
 Consen
 Vindi
 Declam
 Cum d
 Millia
 Praeter
 Ut ven
 Excusa
 Da tes
 Nescio
 Et cre
 Major
 Contr
 Contr
 Praen
 Sacra
 Impr
 Et sa
 Quo

Quam si nos Veneris commendet epistola Marti,
Et Samia genetrix, quae delectatur arena.
Commoda tractemus primum communia, quorum
Haud minimum illud erit, ne te pulsare togatus
Audeat: immo et si pulsetur, dissimulet, nec
Audeat excussos praetori ostendere denteis,
Et nigram in facie tumidis livoribus offam,
Atque oculum medico nil promittente relictum.
Bardaicus iudex datur haec punire volenti
Calceus, et grandes magna ad subsellia surae,
Legibus antiquis castrorum, et more Camilli
Servato, miles ne vallum litiget extra
Et procul a signis; justissima Centurionum
Cognitio est igitur de milite, nec mihi deerit
Ultio, si iustae defertur causa querelae.
Tota cohors tamen est inimica, omnesque manipuli
Consensu magno efficiunt, curabilis ut sit
Vindicta et gravior, quam injuria: dignum erit ergo
Declamatoris mulino corde Vagelli,
Cum duo crura habeas, offendere tot caligas, tot
Millia clavorum; quis tam procul absit ab urbe?
Praeterea quis tam Pylades, molem aggeris ultra
Ut veniat? lacrymae siccentur protinus, et se
Excusaturos non sollicitemus amicos.
Da testem, iudex cum dixerit: audeat ille,
Nescio quis, pugnos qui vidit, dicere: vidi,
Et credam dignum barba, dignumque capillis
Majorum; citius falsum producere testem
Contra paganum possis, quam vera loquentem,
Contra fortunam armati, contraque pudorem.
Praemia nunc alia, atque alia emolumenta notemus
Sacramentorum. convallem ruris aviti
Improbis, aut campum mihi si vicinus ademit,
Et sacrum effodit medio de limite saxum,
Quod mea cum patulo coluit puls annua libo;

Debitor aut sumtos pergit non reddere nummos,
Vana supervacui dicens chirographa ligni:
Exspectandus erit, qui lites inchoat, annus
Totius populi: sed tunc quoque mille ferenda
Taedia, mille morae, toties subsellia tantum
Sternuntur, tum facundo ponente lacernas
Caedicio, et Fusco jam micturiente, parati
Digredimur, lentaque fori pugnamus arena.
Ast illis, quos arma tegunt, et balteus ambit,
Quod placitum est, ipsis praestatur tempus agendi,
Nec res atteritur longo subflamine litis.
Solis praeterea testandi militibus jus
Vivo patre datur: nam, quae sunt parta labore
Militiae, placuit non esse in corpore census,
Omne tenet cujus regimen pater; ergo Coranum
Signorum comitem castrorumque aera merentem,
Quamvis jam tremulus, captat pater: hunc labor aequus
Provehit, et pulcro reddit sua dona labori.
Ipsius certe ducis hoc referre videtur,
Ut, qui fortis erit, sit felicissimus idem,
Ut lacti phaleris omnes, et torquibus omnes.

FINIS.

A U L I
P E R S I I

FLACCI

S A T I R A R U M

L I B E R ;

EX RECENSIONE

ISAACI CASAUBONI

FIDELITER EXPRESSUS.

GLASGUAE,
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
M.DCC.L.

A

NEC
Ne
Memini,
Heliconis
illis rem
Hederae
Ad sacra
Quis ex
Picasque
Magister
Venter,
Quod si
Corvos
Cantare

O Cum
Qu
Vel duc
Ne mihi
Praetul
Elevet
Castige
Nam F
Tunc,
Aspexi

AULI PERSII FLACCI

SATIRAE.

PROLOGUS.

NEC fonte labra prolui Caballino :
 Nec in bicipiti somniasse Parnasso
 Memini, ut repente sic poeta prodirem.
 Heliconiadasque, pallidamque Pirenen
 Illis remitto, quorum imagines lambunt
 Hederae sequaces: ipse semipaganus,
 Ad sacra vatum carmen affero nostrum.
 Quis expedit psittaco suum χαῖρε,
 Picasque docuit verba nostra conari?
 Magister artis, ingeniique largitor
 Venter, negatas artifex sequi voces.
 Quod si dolosi spes refulserit nummi,
 Corvos poetas, et poetrias picas
 Cantare credas Pegaseium melos.

SATIRA I.

O Curas hominum! ô quantum est in rebus inane!
 Quis leget haec, min' tu istud ais, nemo Hercule, ne-
 Vel duo, vel nemo, turpe et miserabile, quare? [mo?
 Ne mihi Polydamas, et Troiades Labeonem
 Praetulerint, nugae, non, si quid turbida Roma
 Elevet, accedas: examenve improbum in illa
 Castiges trutina: nec te quaesiveris extra.
 Nam Romae est quis non? ac, si fas dicere: sed fas
 Tunc, cum ad caniciem, et nostrum istud vivere triste
 Aspexi, et nucibus facimus quaecunque relictis,

Cum sapimus patruos: tunc, tunc, ignoscite. nolo:
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.
 Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber,
 Grande aliquid, quod pulmo animae praelargus anhelet.
 Scilicet haec populo, pexusque togaque recenti,
 Et natalitia tandem cum sardonyche albus,
 Sede leges celsa, liquido cum plasmate guttur
 Mobile conlueris, patranti fractus ocello.
 Heic, neque more probo videas, neque voce serena,
 Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
 Intran, et tremulo scalpuntur ubi intima versu.
 Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus et dicas cute perditus, ohe.
 Quo didicisse, nisi hoc fermentum, et quae semel intus
 Innata est, rupto jecore exierit caprificus?
 En pallor, seniumque; ô mores! usque adeone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulchrum est digito monstrari, et dicier, hic est.
 Ten' cirratorum centum dictata fuisse
 Pro nihilo pendas? ecce inter pocula quaerunt
 Romulidae saturi, quid dia poemata narrent.
 Heic aliquis, cui circum humeros hyacinthina laena est,
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus,
 Phyllidas, Hypsipylas, vatum et plorabile si quid,
 Eliquat; et tenero supplantat verba palato.
 Assensere viri: nunc non cinis ille poetae
 Felix? non levior cippus nunc imprimit ossa?
 Laudant convivae: nunc non e manibus illis,
 Nunc non e tumulo, fortunataque favilla,
 Nascentur violae? rides, ait, et nimis uncis
 Naribus indulges: an erit qui velle recusê
 Os populi meruisse: et cedro digna locutus,
 Linquere nec scombros metuentia carmina, nec thus?
 Quisquis es, ô modo quem ex adverso dicere feci,
 Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit,

Quando haec rara avis est, si quid tamen aptius exit,
Laudari metuam : neque enim mihi cornea fibra est :
sed recti, finemque, extremumque, esse recuso
Euge tuum, et belle, nam bello hoc excute totum :
Quid non intus habet ? non heic est Ilias Acci
Ebria veratro ? non si qua elegidia crudi
Dictarunt proceres ? non quicquid denique lectis
Scribitur in citreis ? calidum scis ponere fumen :
Scis comitem horridulum trita donare lacerna :
Et, verum, inquis, amo ; verum mihi dicite de me.
Qui pote ? vis dicam ? nugaris, cum tibi calve
Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.
O Jane, a tergo quem nulla ciconia pinsit,
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas,
Nec linguae, quantum sitiatis canis Appula, tantae.
Vos ô patricius sanguis, quos vivere fas est,
Occipiti caeco, posticae occurrите sannae.
Quis populi sermo est ? quis enim ? nisi carmina molli
Nunc demum numero fluere : ut per leve severos
Effundat junctura ungues : scit tendere versum
Non secus, ac si oculo rubricam dirigat uno :
Sive opus in mores, in luxum, in prandia regum,
Dicere res grandes nostro dat Musa poetae.
Ecce modo heroas sensus afferre docemus
Nugari solitos Graece, nec ponere lucum
Artifices, nec rus saturum laudare, ubi corbes,
Et focus, et porci, et fumosa Palilia foeno :
Unde Remus, sulcoque terens dentalia, Quinti,
Quum trepida ante boves Dictatorem induit uxor :
Et tua aratra domum lictor tulit : euge poeta.
Est nunc Brisaei quem venosus liber Acci,
Sunt quos Pacuviusque, et verrucosa moretur
Antiopa, aerumnis cor luctificabile fulta.
Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cum videas, quaerisne unde haec sartago loquendi

Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo
 Trossulus exultat tibi per subsellia levis?
 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano
 Pellere, quin tepidum hoc optes audire? decenter!
 Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina rasis
 Librat in antithetis, doctas posuisse figuras
 Laudatur, bellum hoc, hoc bellum? an Romule ceves?
 Men' moveat quippe, et cantet si naufragus, assem
 Protulerim? cantas cum fracta te in trabe pictum
 Ex humero portes? verum, nec nocte paratum
 Plorabit, qui me volet incurvasse querela.
 Sed numeris decor est, et junctura addita crudis.
 Claudere sic versum didicit, Berecynthus Attin,
 Et qui caeruleum dirimebat Nerea delphin,
 Sic costam longo subduximus Apennino.
 Arma virum, nonne hoc spumosum et cortice pingui?
 Ut ramale vetus praegrandi subere coctum.
 Quidnam igitur tenerum, et laxa cervice legendum?
 Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis,
 Et raptum vitulo caput ablatura superbo
 Bassaris, et lyncem Maenas flexura corymbis
 Evion ingeminat: reparabilis adsonat Echo.
 Haec fierent, si testiculi vena ulla paterni
 Viveret in nobis? summa delumbe saliva
 Hoc natat in labris: et in udo est Maenas, et Attin
 Nec pluteum caedit, nec demorsos sapit ungues.
 Sed quid opus teneras mordaci radere vero
 Auriculas? vide sis ne majorum tibi forte
 Limina frigescant: sonat heic de nare canina
 Littera. per me equidem sint omnia protinus alba:
 Nil moror: euge, omnes, omnes bene mirae eritis res,
 Hoc juvat: heic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
 Pingue duos angues: pueri, sacer est locus: extra
 Meiite, discedo. secuit Lucilius urbem,
 Te Lupe, te Muti, et genuinum fregit in illis:

Omne va
 Tangit,
 Callidus
 Men' m
 Heic tan
 Auricula
 Hoc ride
 Iliade.
 Iratum
 Aspice
 Inde va
 Non hi
 Sordidu
 Sese ali
 Freger
 Nec qu
 Scit ris
 Si Cyn
 His m

H
 Fund
 Quae
 At bo
 Haud
 Toll
 Men
 Illa
 Ebul
 Sub
 Her
 Imp

Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
 Tangit, et admissus circum praecordia ludit,
 Callidus excusso populum suspendere naso :
 Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nusquam.
 Heic tamen infodiam. vidi, vidi ipse, libelle :
 Auriculas asini Mida rex habet. hoc ego opertum,
 Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi vendo
 Iliade. audaci quicunque afflate Cratino,
 Iratum Eupolidem praegrandi cum sene palles,
 Aspice et haec, si forte aliquid decoctius audis.
 Inde vaporata lector mihi ferveat aure.
 Non hic, qui in crepidas Grajorum ludere gestit-
 Sordidus, et lusco qui poscit dicere, lusce;
 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus
 Fregerit heminas Areti aedilis iniquas :
 Nec qui abaco numeros, et secto in pulvere metas
 Scit risisse vafer, multum gaudere paratus,
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane edictum, post prandia Calliroën do.

SATIRA II.

HUnc, Macrine, diem numera meliore lapillo,
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merum Genio, non tu prece poscis emaci,
 Quae nisi seductis nequeas committere divis.
 At bona pars procerum tacita libabit acerra.
 Haud cuivis promptum est, murmurque, humilesque su-
 Tollere de templis, et aperto vivere voto. [furros
 Mens bona, fama, fides, haec clare, et ut audiat hospes :
 Illa sibi introrsum, et sub lingua immurmurat : ô si
 Ebullit patruï praeclarum funus ! et, ô si
 Sub raistro crepet argenti mihi seria dextro
 Hercule ! pupillumve utinam, quem proximus haeres
 Impello, expungam ! namque est scabiosus, et acri

Bile tumet. Nerio jam tertia ducitur uxor.
 Haec sancte ut poscas, Tiberino in gurgite mergis
 Mane caput bis, terque, et noctem flumine purgas.
 Heus age, responde, minimum est quod scire laboro:
 De Jove quid sentis? estne, ut praeponere cures
 Hunc, cuinam? cuinam? vis Staio? an scilicet haeres,
 Quis potior iudex, puerisve quis aptior orbis?
 Hoc igitur, quo tu Jovis aurem impellere tentas,
 Dic agedum Staio: pro Juppiter ô bone, clamet.
 Juppiter! at sese non clamet Juppiter ipse?
 Ignovisse putas, quia cum tonat, ocyus illex
 Sulfure discutitur sacro, quam tuque, domusque?
 An quia non fibris ovium, Ergennaque jubente,
 Triste jaces lucis, evitandumque bidental,
 Idcirco stolidam praebet tibi vellere barbam
 Juppiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum
 Emeris auriculas? pulmone, et lactibus unctis?
 Ecce avia, aut metuens divum matertera, cunis
 Exemit puerum, frontemque, atque uda labella
 Infami digito, et lustralibus ante salivis
 Expiat, urentes oculos inhibere perita.
 Tunc manibus quatit, et spem macram supplice voto
 Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in aedes.
 Hunc optent generum rex et regina: puellae
 Hunc rapiant: quicquid calcaverit hic, rosa fiat.
 Ast ego nutrici non mando vota: negato
 Juppiter haec illi, quamvis te albata rogarit.
 Poscis opem nervis, corpusque fidele senectae:
 Esto, age: sed grandes patinae, tucetaque crassa
 Annuere his superos vetuere, Jovemque morantur.
 Rem struere exoptas caeso bove, Mercuriumque
 Arcessis fibra: da fortunare penates,
 Da pecus, et gregibus foetum, quo, pessime, pacto,
 Tot tibi cum in flammis junicum omenta liquecant?
 Et tamen hic extis, et opimo vincere facto

Intendit:
 Jan dabit
 Nequicqua
 Si tibi erat
 Auro don
 Excultas
 Hinc illu
 Perducis
 Somnia p
 Praecipu
 Aurum,
 Vestalef
 O curva
 Quid ju
 Et bon
 Haec si
 Et Cala
 Haec b
 Ferver
 Peccat
 Dicite
 Nemp
 Quin
 Non
 Com
 Men
 Haec

N
 Ste
 Suf
 En

Intendit : jam crescit ager, jam crescit ovile,
 Jam dabitur, jamjam : donec deceptus, et ex spes
 Nequicquam fundo suspiret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incusaque pingui
 Auro dona feram, sudes, et pectore laevo
 Excutias guttas, laetari praetrepidum cor :
 Hinc illud subiit, auro sacras quod ovato
 Perducis facies, nam fratres inter aënos,
 Somnia pituita qui purgatissima mittunt,
 Praecipui sunt, sitque illis aurea barba.
 Aurum, vasa Numae, Saturniaque impulit aera,
 Vestalesque urnas, et Tuscum fictile mutat.
 O curvae in terris animae, et coelestium inanes !
 Quid juvat hoc, templis nostros immittere mores,
 Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa ?
 Haec sibi corrupto casiam dissolvit olivo :
 Et Calabrum coxit vitiato murice vellus :
 Haec baccam conchae rasisse, et stringere venas
 Ferventis massae crudo de pulvere jussit.
 Peccat et haec, peccat : vitio tamen utitur : at vos
 Dicite pontifices, in sancto quid facit aurum ?
 Nempe hoc, quod Veneri donatae a virgine puppae.
 Quin damus id superis, de magna quod dare lance
 Non possit magni Messalae lippa propago :
 Compositum jus fasque animo, sanctosque recessus
 Mentis, et incoctum generoso pectus honesto ?
 Haec cedo ut admoveam templis, et farre litabo.

SATIRA III.

NEmpe haec assidue. jam clarum mane fenestras
 Intrat, et angustas extendit lumine rimas :
 Stertimus indomitum quod despumare Falernum
 Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
 En quid agis ? siccas insana canicula menses

Jamdudum coquit, et patula pecus omne sub ulmo est.
 Unus ait comitum: verumne? itane? ocyus adsit
 Huc aliquis, nemon'? turgescit vitrea bilis:
 Findor: ut Arcadiae pecuaria rudere credas.
 Jam liber, et bicolor positis membrana capillis,
 Inque manus chartae, nodosaeque venit arundo.
 Tunc queritur, crassus calamo quod pendeat humor,
 Nigra quod infusa vanescat sepia lymphæ;
 Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.
 O miser; inque dies ultra miser, huccine rerum
 Venimus? at cur non potius, teneroque columbo,
 Et similis regum pueris, pappare minutum
 Poscis, et iratus mammae lallare recusas?
 An tali studeam calamo? cui verba? quid istas
 Succinis ambages? tibi luditur: effluvis amens.
 Contemnere, sonat vitium percussa, -maligne
 Respondet viridi non cocta fidelia limo.
 Udum et molle lutum es, nunc, nunc properandus, et acri
 Fingendus sine fine rota: sed rure paterno
 Est tibi far modicum, purum et sine labe salinum.
 Quid metuas? cultrixque foci secunda patella est.
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis,
 Stemmata quod Tusco ramum millesime ducis,
 Censoremne tuum vel quod trabeate salutas?
 Ad populum phaleras: ego te intus, et in cute novi.
 Non pudet ad morem discincti vivere nattaë?
 Sed stupet hic vitio, et fibris increvit opimum
 Pingue: caret culpa: nescit quid perdat: et alto
 Demersus, summa rursus non bullit in unda.
 Magne pater divum, saevos punire tyrannos
 Haud alia ratione velis, cum dira libido
 Moverit ingenium ferventi tincta veneno,
 Virtutem videant, intabescantque relicta.
 Anne magis Siculi gemuerunt aera juvenci,
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis

Purpureas
 Imus pra
 Palliat in
 Saepe ocu
 Grandia
 Dicere,
 Quae pa
 Jure: et
 Scire, en
 Raderet
 Neu qu
 Haut ti
 Quaeq
 Porticu
 Invigil
 Et tibi
 Surgen
 Stertis
 Oscita
 Est al
 An p
 Secun
 Hella
 Posc
 Et q
 Disc
 Qui
 Qu
 Qu
 Uti
 Qu
 Ju
 Di
 In
 E

Purpureas subter cervices terruit, Imus,
Imus praecipites, quam si sibi dicat, et intus
Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?
Saepe oculos, memini, tangebam parvus olivo,
Grandia si nollem morituri verba Catonis
Dicere, non sano multum laudanda magistro,
Quae pater adductis sudans audiret amicis.
Jure: etenim id summum, quid dexter senio ferret
Scire, erat in voto; damnosa canicula quantum
Raderet, angustae collo non fallier orcae:
Neu quis callidior buxum torquere flagello.
Haut tibi inexpertum curvos deprendere mores,
Quaeque docet sapiens braccatis inlita Medis
Porticus insomnis, quibus et detonsa juvenus
Invigilat, siliquis, et grandi pasta polenta.
Et tibi quae Samios diduxit littera ramos,
Surgentem dextro monstravit limite callem.
Sertis adhuc? laxumque caput compage soluta
Oscitat hesternum dissutis undique malis?
Est aliquid quo tendis, et in quod dirigis arcum?
An passim sequeris corvos, testaque, lutoque,
Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?
Helleborum frustra, cum jam cutis aegra tumebit,
Poscentes videas: venienti occurrere morbo.
Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
Discite ô miseri, et causas cognoscite rerum,
Quid sumus, et quidnam victuri gignimur, ordo
Quis datus, aut metae quam mollis flexus, et unde:
Quis modus argento, quid fas optare, quid asper
Utile nummus habet: patriae, carisque propinquis
Quantum elargiri deceat: quem te Deus esse
Jussit, et humana qua parte locatus es in re.
Disce: nec invidias, quod multa fidelia putet
In locuplete penu, defensis pinguibus Umbris,
Et piper, et pernae, Marci monumenta clientis:

Maenaeque quod prima nondum defecerit orca.
 Heic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat, quod sapio, satis est mihi: non ego curo
 Esse quod Arcesilas, aerumnosique Solones,
 Obstipo capite, et figentes lumine terram,
 Murmura cum secum, et rabiosa silentia rodunt,
 Atque exporrecto trutinantur verba labello,
 Aegroti veteris meditantés somnia, gigni
 De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti.
 Hoc est, quod palles: cur quis non prandeat, hoc est.
 His populus ridet, multumque torosa juvenus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.
 Inspice: nescio quid trepidat mihi pectus, et aegris
 Faucibus exsuperat gravis halitus, inspicite fodes,
 Qui dicit medico; jussus requiescere, postquam
 Tertia compositas vidit nox currere venas,
 De majore domo modice sitiente lagena
 Lenia loturo sibi Surrentina rogavit.
 Heus bone, tu palles. nihil est. videas tamen istud,
 Quicquid id est: surgit tacite tibi lutea pellis.
 At tu deterius palles: ne sis mihi tutor:
 Jampridem hunc sepeli: tu restas. perge, tacebo.
 Turgidus hic epulis, atque albo ventre, lavatur,
 Guttare sulfureas lente exhalante mephites.
 Sed tremor inter vina subit, calidumque triental
 Excutit e manibus: dentes crepuere reiecti.
 Uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candelae: tandemque beatulus alto
 Compositus lecto, crassisque lutatus amomis,
 In portam rigidos calces extendit: at illum
 Hesterni capite induto subiere Quirites.
 Tange miser venas, et pone in pectore dextram,
 Nil calet hic, summosque pedes attinge, manusque,
 Non frigent, visa est forte pecunia, sive
 Candida vicini subrisit molle puella,

Cor tibi ri
 Durum ol
 Tentemu
 Putre, qu
 Alges, cu
 Nunc fac
 Scintillan
 Non sani

R Em
 D
 Quo fre
 Scilicet
 Ante pi
 Ergo ul
 Fert an
 Majest
 Hoc, p
 Scis et
 Ancip
 Curva
 Et po
 Quin
 Ante
 Desin
 Quae
 Semp
 Exp
 Din
 Dur
 Cun
 Ut
 Sed

Cor tibi rite salit? positum est argente catino
Durum olus, et populi cribro decussa farina.
Tentemus fauces: tenero latet ulcus in ore
Putre, quod haut deceat plebeia radere beta.
Alges, cum excussit membris timor albus aristas:
Nunc face supposita fervescit sanguis, et ira
Scintillant oculi: dicisque, facisque, quod ipse
Non sani esse hominis, non sanus juret Orestes.

S A T I R A IV.

REm populi tractas? barbatum haec crede magistrum
Dicere, sorbitio tollit quem dira cicuta.
Quo fretus? dic hoc magni pupille Pericli.
Scilicet ingenium, et rerum prudentia velox
Ante pilos venit: dicenda, tacendaque calles.
Ergo ubi commota fervet plebecula bile,
Fert animus calidae fecisse silentia turbae
Majestate manus: quid deinde loquere? Quirites,
Hoc, puto, non justum est, illud male, rectius illud,
Scis etenim justum gemina suspendere lance
Ancipitis librae: rectum discernis, ubi inter
Curva subit, vel cum fallit pede regula varo:
Et potis es nigrum vitio praefigere theta.
Quin tu igitur summa nequicquam pelle decorus
Ante diem blando caudam jactare popello
Desinis, Anticyras melior sorbere meracas?
Quae tibi summa boni est? uncta vixisse patella
Semper et assiduo curata cuticula sole.
Expecta: haud aliud respondeat haec anus. i nunc.
Dinomaches ego sum, suffla, sum candidus. esto:
Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis,
Cum bene discincto cantaverit ocyma vernae.
Ut nemo in sese tentat descendere, nemo:
Sed praecedenti spectatur mantica tergo.

Quaesieris. nostrin' Vectidi praedia? cuius?
 Dives arat Curibus quantum non milvus oberret:
 Hunc ais? hunc diis iratis, genioque sinistro:
 Qui quandoque jugum pertusa ad compita figit,
 Seriolae veterem metuens deradere limum,
 Ingemit, hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens
 Caepe: et farrata pueris plaudentibus olla,
 Pannosam faecem morientis sorbet aceti?
 At si unctus cesses, et figas in cute solem,
 Est prope te ignotus, cubito qui tangat, et acre
 Despuat in mores: penemque arcanaque lumbi
 Runcantem, populo marcentes pandere vulvas.
 Tu cum maxillis balanatum gausape pectas,
 Inguinibus quare detonsus gurgulio extat?
 Quinque palaestritae licet haec plantaria vellant,
 Elixasque nates labefactent forcipe adunca,
 Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro.
 Caedimus, inque vicem praebemus crura sagittis.
 Vivitur hoc pacto, sic novimus. Ilia subter
 Caecum vulnus habes: sed lato balteus auro
 Praetegit: ut mavis, da verba, et decipe nervos,
 Si potes. egregium cum me vicinia dicat,
 Non credam? viso si palles improbe nummo,
 Si facis, in penem quicquid tibi venit amarum,
 Si Puteal multa cautus vibice flagellas:
 Nequicquam populo bibulas donaveris aures.
 Respue quod non es: tollat sua munera cerdo:
 Tecum habita: noris quam sit tibi curta supellex.

SATIRA V.

VAtibus hic mos est, centum sibi poscere voces.
 Centum ora et linguas optare in carmina centum:
 Fabula seu moesto ponatur hianda tragoedo,
 Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.

Quorsum haec? aut quantas robusti carminis offas
Igeris, ut par sit centeno gutture niti?
Grande locuturi, nebulas Helicone legunto:
Si quibus aut Procnēs, aut si quibus olla Thyestae
Fervebit, saepe insulso coenanda Glyconi.
Tu neque anhelanti, coquitur dum massa camino,
Folle premis ventos: nec clauso murmure raucus
Nescio quid tecum grave cornicaris inepte,
Nec stollo tumidas intendis rumpere buccas.
Verba togae sequeris, junctura callidus acri,
Ore teres modico: pallentes radere mores
Doctus, et ingenuo culpam defigere ludo.
Hinc trahe quae dicas: mensasque relinque Mycenis
Cum capite et pedibus: plebejaque prandia noris.
Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis
Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
Secreti loquimur: tibi nunc hortante Camena
Excutienda damus praecordia: quantaque nostrae
Pars tua sit Cornute animae, tibi dulcis amice
Ostendisse juvat: pulsa, dignoscere cautus
Quid solidum crepet, et pictae tectoria linguae.
His ego centenas ausim deponere voces:
Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
Voce traham pura: totumque hoc verba resignent,
Quod latet arcana non enarrabile fibra.
Cum primum pavido custos mihi purpura cessit,
Bullaque succinctis laribus donata pependit:
Cum blandi comites, totaque impune Suburra
Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo:
Cumque iter ambiguum est, et vitae nescius error
Diducit trepidas ramosa in compita mentes,
Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
Socratico Cornute sinu: tunc fallere sollers
Apposita intortos extendit regula mores:
Et premitur ratione animus, vincique laborat,

Artificemque tuo ducit sub pollice vultum:
Tecum etenim longos memini consumere soles,
Et tecum primas epulis decerpere noctes.
Unum opus, et requiem pariter disponimus ambo,
Atque verecunda laxamus seria mensa.
Non equidem hoc dubites, amborum foedere certo
Consentire dies, et ab uno sidere duci.
Nostra vel aequali suspendit tempora Libra
Parca tenax veri, seu nata fidelibus hora
Dividit in Geminos concordia fata duorum:
Saturnumque gravem nostro Jove frangimus una.
Nescio quod, certe est quod me tibi temperat, astrum.
Mille hominum species, et rerum discolor usus:
Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
Rugosum piper, et pallentis grana cumini:
Hic satur, irriguo mavult turgescere somno:
Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille
In Venerem putret: sed cum lapidosa chiragra
Fregerit articulos veteris ramalia fagi,
Tunc crassos transisse dies, lucemque palustrem,
Et sibi jam seri vitam ingemuere relictam.
At te nocturnis juvat impallescere chartis.
Cultor enim es juvenum: purgatas inseris aures
Frugae Cleanthea: petite hinc juvenesque senesque
Finem animo certum, miserisque viatica canis.
Cras hoc fiet. idem cras fiet, quid? quasi magnum
Nempe diem donas, sed cum lux altera venit,
Jam cras hesternum consumsimus: ecce aliud cras
Egerit hos annos, et semper paulum erit ultra.
Nam quamvis prope te, quamvis temone sub uno
Vertentem sese, frustra sectabere canthum,
Cum rota posterior curras, et in axe secundo.
Libertate opus est: non hac, qua ut quisque Velina
Publius emeruit scabiosum tesserula far

offidet. heu steriles veri, quibus una Quiritem
vertigo facit: hic Dama est non tressis agaso,
pappa, et lippus, et in tenui farragine mendax.
verterit hunc dominus, momento turbinis exit
Marcus Dama, papae! Marco spondente recusas
credere tu nummos? Marco sub iudice palles?
Marcus dixit: ita est, adsigna Marce tabellas.
haec mera libertas, hoc nobis pilea donant.
quisquam est alius liber, nisi ducere vitam
qui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sim
liberior Bruto? mendose colligis, inquit
stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.
Hoc, (reliquum accipio,) licet illud, et, ut volo, tolle.
Vindicta, postquam meus a praetore recessi,
Cur mihi non liceat jussit quodcunque voluntas,
Excepto si quid Masuri rubrica vetavit?
Disce: sed ira cadat naso, rugosaeque sanna,
Dum veteres avias tibi de pulmone revello.
Non praetoris erat stultis dare tenuia rerum
Officia, atque usum rapidae permittere vitae.
Sambucam citius caloni aptaveris alto.
Stat contra ratio, et secretam garrit in aurem,
Ne liceat facere id, quod quis vitabit agendo.
Publica lex hominum, naturaeque continet hoc fas,
Ut teneat vetitos inscitia debilis actus.
Diluis helleborum certo compescere puncto
Nescius examen: vetat hoc natura medendi.
Navem si poscat sibi peronatus arator
Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
Frontem de rebus. tibi recto vivere talo
Ars dedit? et veri speciem dignoscere calles,
Ne qua subaerato mendosum tinniat auro?
Quaeque sequenda forent, quaeque evitanda vicissim,
Illa prius creta, mox haec carbone notasti?
Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis?

Jam nunc astringas, jam nunc granaria laxes:
Inque luto fixum possis transcendere nummum:
Nec gluto sorbere salivam Mercurialem?
Haec mea sunt, teneo, cum vere dixeris, esto
Liberque, ac sapiens, praetoribus, ac Jove dextro.
Sin tu, cum fueris nostrae paulo ante farinae,
Pelliculam veterem retines, et fronte politus
Astutam vapido servas sub pectore vulpem:
Quae dederam supra repeto, funemque reduco.
Nil tibi concessit ratio, digitum exere, peccas:
Et quid tam parvum est? sed nullo thure litabis,
Haereat in stultis brevis ut semuncia recti.
Haec miscere nefas: nec cum sis caetera fossor,
Treis tantum ad numeros satyri moveare Bathylli.
Liber ego, unde datum hoc sumis tot subdite rebus?
An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?
I puer, et strigiles Crispini ad balnea defer.
Si increpuit, cessas nugator? servitium acre
Te nihil impellit: nec quicquam extrinsecus intrat,
Quod nervos agitet. sed si intus, et in jecore aegro
Nascantur domini, qui tu impunitior exis,
Atque hic, quem ad strigiles scutica, et metus egit herilis?
Mane piger stertis: surge, inquit avaritia: eja
Surge. negas. instat, surge, inquit. non queo. surge.
Et quid agam? rogitas? saperdas advehe Ponto,
Castoreum, stuppas, hebenum, thus, lubrica Coa:
Tolle recens primus piper e sitiente camelo.
Verte aliquid; jura. sed Jupiter audiet: cheu!
Varo, regustatum digito terebrare salinum
Contentus perages, si vivere cum Jove tendis.
Jam pueris pellem succinctus, et oenophorum aptas
Ocyus ad navem: nihil obstat, quin trabe vasta
Aegaeum rapias, nisi sollers luxuria ante
Seductum moneat: quo deinde insane ruis? quo?
Quid tibi vis? calido sub pectore mascula bilis

Intumuit, quam non extinxerit urna cicutae.
Tun' mare transilias? tibi torta cannabe fulto
Coena sit in transtro, Vejentanumque rubellum
Exhalet vapida laesum pice sessilis obba?
Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modesto
Nutrieras, pergant avidos sudare deunces?
Indulge genio, carpamus dulcia: nostrum est,
Quod vivis: cinis, et manes, et fabula fies.
Vive memor leti: fugit hora: hoc, quod loquor, inde est.
En quid agis; duplici in diversum scinderis hamo:
Hunc cine, an hunc sequeris? subeas alternus oportet
Ancipiti obsequio dominos: alternus oberres.
Nec tu, cum obstiteris semel instantique negaris
Parere imperio, rupi jam vincula, dicas.
Nam et luctata canis nodum abripit: attamen illi
Cum fugit, a collo trahitur pars longa catenae.
Dave, cito, hoc credas jubeo, finire dolores
Praeteritos meditor: (crudum Chaerestratus unguem
Abrodens ait haec) an siccis dedecus obstem
Cognatis? an rem patriam rumore sinistro
Limen ad obscenum frangam, dum Chrysidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto?
Euge puer, sapias, diis depellentibus agnam
Percute. sed censen', plorabit, Dave, relicta?
Nugaris: solea, puer, objurgabere rubra.
Ne trepidare velis, atque arctos rodere casses.
Nunc ferus, et violens: at si vocet, haud mora, dicas,
Quidnam igitur faciam? ne nunc, cum accersat, et ultro
Supplicet, accedam? si totus et integer illinc
Exieras, nec nunc, hic hic, quem quaerimus, hic est:
Non in festuca, lictor quam jaetat ineptus.
Jus habet ille sui palpo, quem ducit hiantem
Cretata ambitio? vigila, et ciceringere large
Rixanti populo, nostra ut Floralia possint
Aprici meminisse senes: quid pulchrius? at cum

Herodis venere dies, unctaque fenestra
 Dispositae pinguem nebulam vomuere lucernae
 Portantes violas, rubrumque amplexa catinum
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia vino :
 Labra moves tacitus, recutitaque sabbata palles.
 Tunc nigri lemures, ovoque pericula rupto :
 Hinc grandes Galli, et cum sistro lusca sacerdos,
 Incussere deos inflantes corpora, si non
 Praedictum ter mane caput gustaveris allt.
 Dixeris haec inter varicosos centuriones,
 Continuo crassum ridet Vulfenius ingens,
 Et centum Graecos curto centusse licetur.

SATIRA VI.

Admovit jam bruma foco te, Basse, Sabino?
 Jamne lyra, et tetrico vivunt tibi pectine chordae?
 Mire opifex numeris veterum primordia rerum,
 Atque marem strepitum fidis intendisse Latinae,
 Mox juvenes agitare jocos, et pollice honesto
 Egregios lusisse senes? mihi nunc Ligus ora
 Intepet, hibernatque meum mare, qua latus ingens
 Dant scopuli, et multa littus se valle receptat.
 Lunai portum est operae cognoscere cives.
 Cor jubet hoc Enni, postquam destertuit esse
 Maeonides Quintus pavone ex Pythagoreo.
 Heic ego securus vulgi, et quid praeparet Auster
 Infelix pecori: securus, et angulus ille
 Vicini, nostro quia pinguior: et si adeo omnes
 Ditescant orti pejoribus, usque recusam
 Curvus ob id minui senio, aut coenare sine uncto,
 Et signum in vapida naso tetigisse lagena.
 Discrepet his alius. Geminos horoscope varo
 Producis genio. Solis natalibus, est qui
 Tingat olus siccum muria vafer in calice empta,

Ipse sacrum inrorans patinae piper : hic bona dente
Grandia magnanimus peragit puer : utar ego, utar?
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
Nec tenuem solers turdarum nosse salivam.
Messe tenus propria vive : et granaria (fas est)
Emole, quid metuas? occa : et seges altera in herba est.
Ast vocat officium : trabe rupta, Bruttia saxa
Prendit amicus inops : remque omnem, surdaque vota
Condidit Ionio : jacet ipse in littore, et una
Ingentes de puppe Dei : jamque obvia mergis
Costa ratis lacerae : nunc et de cespite vivo
Frange aliquid : largire inopi, ne pictus oberret
Caerulea in tabula. sed coenam funeris heres
Negliget, iratus quòd rem curtaveris : urnae
Ossa inodora dabit : seu spirent cinnama surdum,
Seu ceraso peccent casiae nescire paratus.
Tunc bona incolumis minuas? et Bestius urget
Doctores Grajos. ita fit, postquam sapere urbi
Cum pipere, et palmis venit nostrum hoc maris experts,
Foenisecae crasso vitiantur unguine pultes.
Haec cinere ulteriore metuas! at tu, meus heres
Quisquis eris, paulum a turba seductior audi.
O bone num ignoras? missa est a Caesare laurus
Insignem ob cladem Germanae pubis, et aris
Frigidus excutitur cinis : ac jam postibus arma,
Jam chlamydes regum, jam lutea gausapa captis,
Essedaque, ingentesque locat Caesonia Rhenos :
Diis igitur, genioque ducis centum paria, ob res
Egregie gestas, induco : quis vetat? aude.
Vae, nisi connives, oleum, artocreasque popello
Largior : an prohibes? dic clare : non adeo, inquis,
Exossatus ager juxta est. age, si mihi nulla
Jam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,
Deque avia nihilum superest : accedo Bovillas,

Clivumque ad Virbi: praesto est mihi Manius heres.
 Progenies terrae? quaere ex me, quis mihi quartus
 Sit pater: haud promte, dicam tamen, adde etiam unum.
 Unum etiam, terrae est jam filius: et mihi ritu
 Manius hic generis prope major avunculus exit.
 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscas?
 Sum tibi Mercurius: venio deus huc ego, ut ille
 Pingitur: an renuis? vin' tu gaudere relictis?
 Deest aliquid summae: minui mihi: sed tibi totum est,
 Quicquid id est. ubi sit, fuge quaerere, quod mihi quondam
 Legarat Tadius: neu dicta repone paterna:
 Foenoris accedat merces: hinc exime sumtus:
 Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impensius unge
 Unge puer caules. mihi festa luce coquatur
 Urtica, et fissa fumosum sinciput aure:
 Ut tuus iste nepos olim satur anseris extis,
 Cum morosa vago singultiet inguine vena,
 Patriciae immejat vulvae? mihi trama figurae
 Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter?
 Vende animam lucro, mercare, atque excute solers
 Omne latus mundi: ne sit praestantior alter,
 Cappadocas rigida pingues plausisse catasta.
 Rem duplica. feci: jam triplex: jam mihi quartò,
 Jam decies redit in rugam. depunge, ubi sistam.
 Inventus, Chrysippe, tui finitor acervi.

F I N I S.

books printed and sold by ROBERT
and ANDREW FOULIS.

pure Greek, on fine writing paper, in quarto.

Homeri Ilias, 2 vols
Æschylus
Sophocles

With Latin translations in quarto,
Æschylus, 2 vols
Demetrius Phalereus de elocutione

In pocket volumes the following,
Homeri Ilias, 2 vols
Hippocratis Aphorismi
Xenophontis de Agesilao rege oratio
Sindari opera
Anacreon
Æschylus, 2 vols
Sophocles, 2 vols
Aristotelis poetica
Demetrius Phalereus
Xenophontis Hiero
Theophrasti characteres
Epictetus
M. Antoninus
Aristotelis de mundo
Cebetis tabula cum notulis

In folio,

C. Julii Caesaris et A. Hirtii de rebus a Caesare
gestis commentarii. cum fragmentis. accesserunt
indices locorum, rerumque et verborum. om-

nia, ex recensione Samuelis Clarke, fideliter expressa.

In quarto,

C. Julii et A. Hirtii commentarii.

M. Minucii Felicis Octavius.

In the press,

C. Plinii epistolarum libri decem

In pocket volumes the following Latin Poets;

Lucretius

Terentius

Horatius, editio altera

Phaedrus

Juvenalis et Persius

In the same size, the following,

Ciceronis opera omnia, 20 vols

C. Julii Caesaris et A. Hirtii commentarii 3 tom.

C. Nepotis vitae excellentium imperatorum

M. Minucii Felicis Octavius

Philosophiae moralis institutio compendiaria, auctore Fr. Hutcheson, editio 2da

Metaphysicae synopsis, ontologiam et pneumatologiam complectens. editio 3tia

De optimo reipublicae statu, deque nova insula Utopia, libri II. auctore T. Moro, Angliae cancellario

The meditations of the emperor M. Aurelius Antoninus, newly translated from the Greek, with notes, and a life of the author. 2d edition 2 vol

An essay on the composition and manner of writing of the ancients, particularly Plato, by J. Geddes advocate

Professor Hutcheson's introduction to moral philosophy, translated from the Latin

